

دبیرخانه راهبری کشوری جغرافیا با همکاری گروه‌های استانی درس جغرافیا تقدیم می‌کند:

«گنجینه سؤالات مفهومی جغرافیا (۲)»

ویراستار:

مرتضی حیدری - عضو دبیرخانه راهبری کشوری جغرافیا

۱۴۰۲-۱۴۰۳

بیانیه رفع مسئولیت

دبیرخانه راهبری کشوری جغرافیا:

۱. به هیچ عنوان ضمانت نمی‌کند که سؤالات موجود در این فایل، دقیق، کامل و یا بدون خطا باشد.
۲. هیچگونه مسئولیتی در برابر سؤالات موجود در این فایل که توسط دبیران جغرافیای سراسر کشور تهیه شده است، برعهده نمی‌گیرد.
۳. سؤالات این فایل با مسئولیت سرگروه‌های استانی درس جغرافیا و طراحان سؤال منتشر شده است.
۴. مسئولیت استفاده از این سؤالات در امتحان (بدون بررسی دقیق سؤال و پاسخ) برعهده دبیران محترم است.

اساتید بزرگواری که ما را در تهیه این مجموعه ارزشمند یاری نمودند:

استان	نام و نام خانوادگی	استان	نام و نام خانوادگی
آذربایجان شرقی	سپیده پورصمد	فارس	مجتبی رحیمی
آذربایجان غربی	فریبا ملاعباسلو	قزوین	نازیلا مختاریان فرشته ابراهیمی سیده معصومه نامی شهناز رستمی
اردبیل	شبیم حدادی شراره حدادی وجیهه اسماعیلی ودود ناصری فروغ اسکندری افسانه حسن زاده زهرا صمدی کریم گل زاده پته خور	قم	معصومه سلیمی
اصفهان	عطیه سادات صابری	کردستان	حسام ملکی نسرین کلامی آرزو علی میرزازاده
البرز	راضیه یعقوب تنها داریوش محمودی	کرمان	مسعود سیستانی
ایلام	حمزه احمدی	کرمانشاه	شبیم خانمحمدی کتایون مظلوم سارا جلیلیان آمنه صادقی
بوشهر	طاهره خسروانی	کهگیلویه و بویراحمد	کیوان نامجو
تهران	مژگان کردبچه صغری کاظمی نسرین السادات بزمی	گلستان	حسین قره جانلو فرانک فروزان محمد اونق لقمان کلتی محمد عوض الهی کیانوش حسین زهی قنبرعلی تسلیمی فاطمه جلالی نجمه بذرافشان

نام و نام خانوادگی	استان	نام و نام خانوادگی	استان
زهرا نجفی مبارکی صدیقه فلاح پور مرضیه روغنجیان فروغ آذریان مریم نصررمزی زهرا رفیعی امیر مرادی فر پریسا آبرون فروزان فرزانه شهربانو کاظم نژاد دهکائی رقیه آزادبر	گیلان	هما زمان پور	چهارمحال و بختیاری
مریم سیدی سگوند	لرستان	فاطمه بوشادی زهرا بنی آدم طاهره غلامی	خراسان جنوبی
مرتضی حیدری زهرا علیخانی حبیب رضا غلامی حسین سلملیان مجید راعی زینب اسدالهی	مازندران	وجیهه قلی زاده ربابه فرزین کیا محمد تاجیک محمدتقی خورشیدی مریم ابراهیمی پور لیلا سلگی	خراسان رضوی
لیلا حسینجانی	مرکزی	رقیه اسلامی زهرا عفتی	خراسان شمالی
یاسر حسن زاده عباس درخشان عادل رحیمی	هرمزگان	اعظم مجدی نیا اشرف برون لیلا فرجی نژاد کبری عزیزی ناهید کشاورز	خوزستان
داود پورزادی	همدان	مهدی تقی لو	زنجان
سعیده حجتی زاده فاطمه استوار	یزد	ام البنین کشاورز	سیستان و بلوچستان

فهرست

۷	درس اول: معنا و مفهوم ناحیه
۲۶	درس دوم: انسان و ناحیه
۴۵	درس سوم: نواحی آب‌وهوایی
۶۴	درس چهارم: ناهمواری ها و اشکال زمین
۸۴	درس پنجم: نواحی زیستی
۱۰۴	درس ششم: نواحی فرهنگی
۱۲۲	درس هفتم: نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)
۱۴۰	درس هشتم: نواحی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)
۱۶۱	درس نهم: معنا و مفهوم ناحیه سیاسی
۱۸۱	درس دهم: کشور، یک ناحیه سیاسی
۲۰۰	درس یازدهم: ژئوپلیتیک

مستقر در استان مازندران

درس اول: معنا و مفهوم ناحیه

۱- در جمله زیر مفاهیم اشتباه را مشخص نموده و اصلاح کنید.

ناحیه بندی کاری صرفاً علمی است و بر اساس تفکر جغرافی دان صورت می گیرد و انتخاب معیارها و ملاک ها برای تعیین حدود یک ناحیه صرفاً به نظر جغرافی دان بستگی دارد.

پاسخ:

ناحیه بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و بر اساس شیوه کار او صورت می گیرد و انتخاب معیارها و ملاک ها برای تعیین حدود یک ناحیه صرفاً به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی دان بستگی دارد. (صفحه ۵)

(طراح سؤال: شبیم خانمحمدی، استان کرمانشاه، شهرستان اسلام آباد غرب)

۲- با توجه به تصاویر زیر بحث کنید، آیا می توانید آن ها را در یک ناحیه طبقه بندی کنید؟ برای پاسخ خود دو دلیل بیاورید.

مستقر در استان مازندران

پاسخ:

خیر نمی توان آن ها را در یک طبقه ناحیه بندی کرد؛ زیرا از نظر اقلیمی و نوع خاک و پوشش گیاهی و نوع معیشت ساکنان با یکدیگر تفاوت دارند. (صفحه ۳)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۳- با توجه به مفهوم ناحیه کدام گزینه ویژگی‌های آن را به درستی بیان می‌کند؟

- الف) تفاوت برون گروهی (ب) تشابه برون گروهی
ج) تفاوت درون گروهی (د) همگونی برون گروهی

پاسخ:

گزینه الف: ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است (وحدت یابی). هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده است که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد. (صفحه ۴)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- متن زیر دارای دو مفهوم نادرست است، آن‌ها را یافته و تصحیح نمایید.

وقتی یک محیط جغرافیایی را بر اساس معیارهایی به واحدهای کوچکتر تقسیم می‌کنیم، به‌طوریکه هر واحد مشابه واحد مجاور باشد، ناحیه‌بندی کرده‌ایم. جغرافیدان‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، یک یا چند معیار را به کار می‌گیرند. آن‌ها با توجه به این معیارها، حدود یا مرزهای هر ناحیه را روی زمین رسم می‌کنند و نواحی مختلف را روی نقشه نمایش می‌دهند.

پاسخ:

وقتی یک محیط جغرافیایی را بر اساس معیارهایی به واحدهای کوچکتر تقسیم می‌کنیم، به‌طوریکه هر واحد متفاوت از واحد مجاور باشد، ناحیه بندی کرده‌ایم. جغرافیدان‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، یک یا چند معیار را به کار می‌گیرند. آن‌ها با توجه به این معیارها، حدود یا مرزهای هر ناحیه را روی نقشه رسم می‌کنند و نواحی مختلف را روی نقشه نمایش می‌دهند.

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد.

پاسخ:

صحیح است (صفحه ۴)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی ویژگی اصلی هر است.

پاسخ:

ناحیه (صفحه ۴)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- هریک از نواحی زیر بر اساس کدام معیار ناحیه‌بندی شده است؟
الف- کشاورزی در اروپا ب- جنگل‌های تایگاه ج- ناحیه صنعتی جمهوری چک

پاسخ:

الف- عوامل انسانی (نوع فعالیت‌های اقتصادی)

ب- عوامل طبیعی (بر اساس زیست‌بوم‌ها)

ج- عوامل انسانی (بر اساس نواحی عمده صنعتی) (صفحه ۵)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- دلیل مناسب برای وجود (ساختمان‌های بلند) در شکل زیر چیست؟

پاسخ:

امکان تجارت دریایی، شهری با نقش بندری در کنار دریا به وجود آورده است. جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل‌ونقل بار و مسافر موجب پدید آمدن ساختمان‌های بلندمرتبه شده است. (صفحه ۳)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- تفاوت زیست‌بوم کانادا و نواحی جنگل‌های بارانی در چیست؟

پاسخ:

زیست‌بوم کانادا در نواحی سرد زمین واقع شده است. نوع پوشش گیاهی از درختان سوزنی‌برگ است؛ اما نواحی جنگل‌های بارانی به دلیل بارندگی، پوشش گیاهی، متراکم بوده و رشد گیاه متوقف نمی‌شود. (صفحه ۶)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- بر چه اساسی ایران به شش ناحیه بارشی تقسیم شده است؟

پاسخ:

ویژگی عمده بارش یعنی میانگین بارندگی سالانه-توزیع فصلی بارش و بالاترین میزان بارش روزانه. (صفحه ۵)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- انتخاب معیار و ملاک برای تعیین حدود یک ناحیه به چه عاملی بستگی دارد؟

پاسخ:

هدف مطالعه و تحقیق (صفحه ۵)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- تقسیم‌بندی سطح زمین به واحدهای جغرافیایی به چه منظوری انجام می‌گردد؟

پاسخ:

شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره‌ی این مکان‌ها (صفحه ۴)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- در چه صورتی در یک ناحیه شرایط مناسبی برای دامداری فراهم می‌شود؟

پاسخ:

در صورتی که در آن ناحیه بارندگی زیاد، رطوبت کافی و چمنزارهای وسیع به وجود آورد. (صفحه ۳)

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۴- چرا در نواحی ساحلی ساختمان‌های بلندمرتبه ساخته می‌شود؟

پاسخ:

جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل بار و مسافر موجب شده است ساختمان‌های بلندمرتبه در این نواحی ساخته شوند. (صفحه ۳)

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۵- از عوامل زیر کدام معیار طبیعی و کدام معیار انسانی در ناحیه‌بندی است؟

الف. ناهمواری ب. آب‌وهوا ج. پوشش گیاهی د. فعالیت‌های صنعتی

پاسخ:

الف: طبیعی ب: طبیعی ج: طبیعی د: انسانی (صفحه ۵)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- در ناحیه خزر شرقی میانگین سالانه بارش ۵۳۹ میلی‌متر و میانگین بالاترین بارش روزانه ۹ میلی‌متر است، نسبت میانگین بالاترین بارش روزانه به بارش سالانه را به درصد محاسبه کنید؟

پاسخ:

$$100 \times \frac{\text{میانگین بالاترین بارش روزانه}}{\text{میانگین سالانه بارش}} = \text{فرمول}$$

$$X = 9/539 = 1,6$$

مستقر در استان مازندران

(صفحه ۷)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- جغرافیدانان از گذشته چگونه به مطالعه‌ی سطح زمین می‌پرداختند؟

پاسخ:

جغرافیدانان از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی که در آن‌ها پدیده‌ها باهم وحدت و تجانس دارند تقسیم کرده و سپس آن‌ها را مورد مطالعه قرار داده‌اند. (صفحه ۴)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- چه عواملی باعث پدید آمدن ساختمان‌های بلندمرتبه در نواحی ساحلی شده است؟ چهار مورد

پاسخ:

جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل‌ونقل بار و مسافر موجب پدید آمدن ساختمان‌های بلندمرتبه شده است. (صفحه ۳)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- ویژگی اصلی یک ناحیه چیست و عامل تمایز واحدهای جغرافیایی کدام است؟

پاسخ:

وحدت یابی - تفاوت مکان‌ها و پدیده‌های موجود در آن‌ها (صفحه ۴)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۰- چهار زبان رسمی کشور سویس را نام برده و بنویسید زبان جز کدام یک از معیارهای تقسیم‌بندی نواحی است؟

پاسخ:

آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی، رومانش - معیار انسانی (صفحه ۸)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- جغرافیدانان با توجه به چه معیارهایی کشور ایران را به ۶ ناحیه بارشی تقسیم‌بندی کرده‌اند؟ نام ببرید.

پاسخ:

۱- میانگین بارندگی سالانه ۲- توزیع فصلی بارش ۳- بالاترین میزان بارش روزانه (صفحه ۵)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- دو ویژگی در مورد ناحیه را بنویسید.

پاسخ:

ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است (وحدت یابی)
هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده است که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد. (صفحه ۴)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- کدام تعریف در مورد ناحیه صحیح نیست؟

- (۱) ناحیه بخشی از سطح زمین است که چهره‌های ظاهری مشابه در سراسر آن ویژگی خاصی را به وجود آورده است.
- (۲) ناحیه یک محدوده جغرافیایی است که در آن وحدت نسبی دیده می‌شود.
- (۳) یک ناحیه جغرافیایی، مشابه ناحیه مجاور خود است.
- (۴) وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی از ویژگی‌های اصلی یک ناحیه است.

پاسخ:

گزینه ۳ صحیح است. (صفحه ۴)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- هدف از ناحیه‌بندی چیست؟

پاسخ:

هدف شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره این مکان‌هاست تا برنامه‌ریزی صحیح صورت بگیرد. (صفحه ۴)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- چرا ناحیه بندی کاری صرفاً جغرافیایی است؟

پاسخ:

به طرز تفکر و شیوه کار جغرافی دان بستگی دارد. (صفحه ۵)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- کدام یک از موارد زیر از معیارهای انسانی ناحیه بندی است؟ فرهنگ ایرانی - خاک پودزول

پاسخ:

فرهنگ ایرانی (صفحات ۶ و ۷)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- در مورد ناحیه بندی به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف- تقسیم بندی نواحی به چه منظوری صورت می گیرد؟

ب- مناسب ترین معیار و ملاک برای تعیین حدود یک ناحیه به چه عواملی بستگی دارد؟

ج- تعریف شما از زیست بوم چیست؟

پاسخ:

الف: شناخت بهتر و آسان تر مکان های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات (صفحه ۴)

ب: به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی دان بستگی دارد. (صفحه ۵)

ج: زیست بوم ها جزء نواحی طبیعی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارند از بقیه متمایز می شوند. (صفحه ۶)

(طراح سؤال: حسام ملکی، استان کردستان، شهرستان مریوان)

۲۸- عبارات صحیح و غلط را تشخیص دهید و عبارات غلط را اصلاح نمایید.

- الف: در زمینه پراکندگی ادیان در هندوستان؛ اسلام بیشترین درصد را به خود اختصاص داده است.
ب: ناحیه رور آلمان یکی از نواحی مهم صنعتی اروپا است.
ج: سویس دارای پنج نواحی زبانی اصلی است.
د: نواحی صنعتی اروپا بیشتر در نواحی غربی و شمال غرب این قاره استقرار یافته‌اند.

پاسخ:

الف: اسلام اشتباه و هندو صحیح است. (صفحه ۸)

ب: درست (صفحه ۹)

ج: پنج اشتباه و چهار صحیح است (صفحه ۸)

د: درست (صفحه ۹)

(طراح سؤال: حسام ملکی، استان کردستان، شهرستان مریوان)

۲۹- کدام گزینه در ارتباط با ناحیه نادرست است؟

- الف: بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی همگون و خاصی دارد.
ب: ویژگی اصلی آن، وحدت و همگونی کامل عناصر طبیعی و انسانی است.
ج: از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد.
د: مکان‌هایی هستند که ویژگی‌های مشابه دارند و با بخش‌های مجاور خود متفاوت‌اند.

پاسخ:

ب: ویژگی اصلی آن، وحدت و همگونی کامل عناصر طبیعی و انسانی است. (صفحه ۴)

(طراح سؤال: وجیهه قلی‌زاده، استان خراسان رضوی، ناحیه ۱ مشهد)

۳۰- ناحیه بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و بر اساس طرز تفکر یک مدیر و شیوه کار او صورت می‌گیرد.

درست () نادرست ()

پاسخ:

نادرست (ص ۵)

(طراح سؤال: وجیهه قلی‌زاده، استان خراسان رضوی، ناحیه ۱ مشهد)

۳۱- وقتی یک شهر را به چند منطقه آموزش و پرورش تقسیم می کنیم درواقع چه اتفاق جغرافیایی انجام شده است؟

پاسخ:

وقتی یک محیط جغرافیایی را بر اساس معیارهایی به واحدهای کوچکتر تقسیم می کنیم به طوری که هر واحد با واحد مجاور تفاوت داشته باشد درواقع ناحیه بندی کرده ایم (صفحه ۴)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۲- اگر در یک محدوده جغرافیایی دوزیست بوم جنگل های استوایی و جنگل های تایگا را داشته باشیم؟ تشابه و تفاوت این دو زیست بوم را بنویسید.

پاسخ:

این دو ناحیه از نظر تشابه جز نواحی طبیعی جنگل هستند. تفاوت: هر یک به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارند از یکدیگر متمایز می شوند (صفحه ۶)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- چرا «ناحیه بندی» کاری صرفاً جغرافیایی است؟

پاسخ:

زیرا بر اساس طرز تفکر یک جغرافیدان و شیوه کار او صورت می گیرد. (صفحه ۵)

(طراح سؤال: حسین قره جانلو، استان گلستان، شهرستان مینودشت)

۳۴- شباهت ها و تفاوت های ویژگی های طبیعی و انسانی دو کشور افغانستان و سوئیس را باهم مقایسه کنید.

پاسخ:

شباهت ها: هر دو کشور کوهستانی اند- اقوام مختلف هر یک در بخش خاصی از کشور سکونت دارند.

تفاوت ها: افغانستان از معدن متنوع برخوردار است ولی سوئیس منابع معدنی متنوعی ندارد.

افغانستان کشوری کمتر توسعه یافته است اما سوئیس جزو کشورهای توسعه یافته و برخوردار محسوب می شود. (صفحه ۷)

(طراح سؤال: حسین قره جانلو، استان گلستان، شهرستان مینودشت)

۳۵- کدام جمله اشتباه است؟

- الف) ناحیه، بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی همگونی دارد.
ب) ویژگی اصلی هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و همچنین عناصر انسانی در آن است.
ج) هر ناحیه جغرافیایی از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد.
د) وقتی یک محیط جغرافیایی را بر اساس معیارهایی به واحدهای بزرگتری تقسیم می‌کنیم درواقع ناحیه بندی کرده‌ایم.

پاسخ:

گزینه (د)

وقتی یک محیط جغرافیایی را بر اساس معیارهایی به واحدهای کوچکتر تقسیم می‌کنیم، به‌طوری‌که هر واحد با واحد مجاور تفاوت داشته باشد، درواقع ناحیه بندی کرده‌ایم. (صفحه ۴)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- جمله زیر را تکمیل کنید؟

ناحیه بندی کاری صرفاً است و بر اساس طرز تفکر یک و شیوه کار او صورت می‌گیرد. انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافیدان بستگی دارد. این معیارها ممکن است عوامل یا عوامل باشد.

پاسخ:

ناحیه بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و بر اساس طرز تفکر یک جغرافیدان و شیوه کار او صورت می‌گیرد. انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافیدان بستگی دارد. این معیارها ممکن است عوامل طبیعی یا عوامل انسانی باشد. (صفحه ۵)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- در علم جغرافیا تقسیم یک محیط جغرافیایی بر اساس معیارهای مختلف طبیعی و انسانی به واحدهای کوچکتر را چه می‌نامند؟

پاسخ:

ناحیه بندی (صفحه ۴).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- در علم جغرافیا برای تعریف ناحیه سهم شباهت‌ها بسیار بارزتر است یا تفاوت‌ها؟

پاسخ:

مکان‌های که ویژگی مشابه دارند همان نواحی هستند (صفحه ۴).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- متن زیر را اصلاح کنید:

میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و تمایز وجود دارد که آن مکان را از سایر مکان‌ها متفاوت می‌سازد. یکی از کارهای جغرافی‌دانان، مطالعه تمایزها و تفاوت‌های مکان‌ها است.

پاسخ:

میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد که آن مکان را از سایر مکان‌ها متفاوت می‌سازد. یکی از کارهای جغرافی‌دانان، مطالعه شباهت‌ها و تفاوت‌های مکان‌ها است. (صفحه ۴)

(طراح سؤال: زهرا نجفی مبارکی، استان گیلان، شهرستان رشت)

۴۰- تفاوت زیست‌بوم تایگا و جنگل‌های بارانی در چیست؟

پاسخ:

در زندگی جانوری و پوشش گیاهی آن‌هاست. (صفحه ۶)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: زهرا نجفی مبارکی، استان گیلان، شهرستان رشت)

۴۱- در یک ناحیه جغرافیایی مفهوم «وحدت‌یابی» بر چه موضوعی تأکید می‌کند؟

پاسخ:

وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی (صفحه ۴)

(طراح سؤال: یاسر حسن‌زاده، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۲- دو پژوهشگر مأمور به ناحیه‌بندی کشور ایران شده‌اند؛ یکی از آن‌ها جهت ناحیه‌بندی معیار آب و هوا و دیگری معیار مذهب را انتخاب کرده است؛ علت این تفاوت چه می‌تواند باشد؟

پاسخ:

تفاوت در هدف مطالعه و تحقیق (صفحه ۵)

(طراح سؤال: عباس درخشان، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۳- با توجه به جمله‌های زیر، معیارهای مربوط به ناحیه‌بندی را طبقه‌بندی کنید.

ایران دارای شش ناحیه بارشی است که پر بارش‌ترین آن، ناحیه خزر غربی است. در کشور سوئیس، چهار زبان رسمی وجود دارد. نوع خاک، ناحیه‌ای متمایز از یکدیگر به وجود می‌آورد و بر نوع پوشش گیاهی اثر می‌گذارد. در کشور افغانستان اقوام مختلفی زندگی می‌کنند.

پاسخ:

معیارهای طبیعی: بارش، خاک
معیارهای انسانی: زبان، اقوام (صفحه ۵ - ۶ - ۷).

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۴- عبارت‌های زیر دارای مفاهیم نادرست است. آن‌ها را اصلاح کنید:

- الف) یکی از کارهای جغرافی‌دانان صرفاً مطالعه‌های تفاوت‌های هر مکان است.
- ب) ویژگی اصلی هر ناحیه وحدت و ناهمگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است.
- ج) جغرافی‌دانان حدود یا مرزهای هر ناحیه را بر روی زمین مشخص می‌کنند.
- د) زیست‌بوم‌ها جز نواحی انسانی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی و جانوری خاصی که دارند از بقیه متمایز می‌شوند.

پاسخ:

الف: مطالعه تفاوت‌ها و شباهت‌ها (صفحه ۴)

ب: همگونی (صفحه ۴)

ج: نقشه (صفحه ۵)

د: نواحی طبیعی (صفحه ۶).

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۵- تعیین حدود یک ناحیه به چه عواملی بستگی دارد؟

پاسخ:

هدف مطالعه و تحقیق (صفحه ۵)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- چه عاملی موجب تفاوت مکان‌ها است؟

پاسخ:

هماهنگی و پیوستگی میان اجزا و پدیده‌های هر مکان (صفحه ۴)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- درست و نادرست بودن سؤال زیر را مشخص نمایید: فعالیت‌های آموزشی از معیارهای طبیعی ناحیه‌بندی محسوب می‌شوند.

پاسخ:

نادرست (صفحه ۳)

(طراح سؤال: اعظم مجدی‌نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۸- هر یک از موارد زیر جزء کدام یک از معیارهای ناحیه‌بندی است؟

الف) نواحی پراکندگی دین در هند

ب) نواحی صنعتی در اروپا

ج) نواحی خاک‌های کانادا

د) نواحی زبان‌های سوئیسی

پاسخ:

الف-ب و ج عوامل انسانی د- عوامل طبیعی (صفحه ۵ تا ۹)

(طراح سؤال: اشرف برون، استان خوزستان، شهرستان باغ‌ملک)

۴۹- به ترتیب هریک از نواحی زیر بر اساس کدام معیار، ناحیه بندی شده است؟

«ناحیه کشاورزی کشت گندم در ایالات متحده آمریکا - جنگل های حرا - ناحیه صنعتی بوئیا در جمهوری چک»

الف) طبیعی-طبیعی-انسانی ب) انسانی-طبیعی-طبیعی

ج) انسانی-انسانی-طبیعی د) طبیعی-انسانی-انسانی

پاسخ:

گزینه الف صحیح است (صفحه ۵)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- در صورت سفر به کشور سوئیس، بهتر است به چه زبانی مسلط باشیم و در کدام قسمت از این کشور زبان

فرانسوی رایج است؟

ب) فرانسوی-شرق

الف) آلمانی-غرب

د) رمانش-شرق

ج) ایتالیایی-غرب

پاسخ:

گزینه الف صحیح است (صفحه ۸)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- توجه به نواحی بارشی در ایران پاسخ دهید.

علت افزایش بارش در ناحیه خزر غربی نسبت به خزر شرقی چیست؟

پاسخ:

به علت اینکه هسته‌ی بارشی و وجود ورود توده‌هوای مرطوب غربی از شمال غربی ایران (صفحه ۵)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۲- قوم غالب در کشور افغانستان است.

پاسخ: پشتون (صفحه ۷)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- با توجه به تصاویر زیر چه عواملی در هریک از نواحی باعث به وجود آمدن وحدت و همگونی شده به طوری که از یکدیگر مجزا می شوند؟

پاسخ:

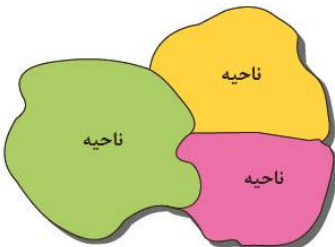
ناحیه (۱)، ناحیه‌ای مرطوب با پوشش گیاهی غنی و فعالیت دامداری را نشان می‌دهد که به سبب بارندگی زیاد و رطوبت کافی، چمنزارهای وسیعی در آن به وجود آمده است و شرایط مناسبی را برای دامپروری و پرورش گاو فراهم آورده است. نوع خانه‌ها و سقف ساختمان‌ها با ریزش‌های جوی و نوع فعالیت اقتصادی ساکنان تناسب دارد.

ناحیه (۲) یک ناحیه ساحلی با فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری را نشان می‌دهد. امکان تجارت دریایی موجب وجود آمدن شهری با نقش بندری شده است. جذب جمعیت بالا، رونق تجارت و گردشگری و حمل‌ونقل بار و مسافر موجب پدید آمدن ساختمان‌های بلندمرتبه شده است. (صفحه ۳)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۴- کدام مفهوم از تصویر مقابل دریافت نمی‌شود؟

- الف) نواحی مختلف در سطح زمین بر اساس طرز تفکر جغرافی‌دانان به وجود آمده است.
- ب) جغرافی‌دانان با استفاده از یک یا چند معیار سطح زمین را ناحیه بندی می‌کنند.
- ج) باگذشت زمان ممکن است وسعت نواحی تغییر کند.
- د) همگونی و وحدت نسبی عناصر در کانون ناحیه دیده می‌شود.

پاسخ:

گزینه د. ناحیه بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی همگون و خاصی دارد به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است. هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارند. معمولاً هرچه از کانون یک ناحیه جغرافیایی دور می‌شویم و به طرف مرزهای آن حرکت می‌کنیم، به تدریج از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می‌شود و سرانجام، این عوامل ناپدید می‌گردند (صفحه ۴ و ۱۵).

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۵- اگر یک تاجر فرانسوی بخواهد با یک تاجر سوئیسی تجارت و دادوستد کند بهتر است به کدام قسمت از سوئیس سفر کند؟

الف) شرق ب) غرب ج) شمال و مرکز د) جنوب

پاسخ:

چون در کشور سوئیس چهار زبان رسمی وجود دارد و مردم قسمت غربی آن با زبان فرانسوی صحبت می‌کنند پس بهتر است تاجر فرانسوی به قسمت غربی این کشور سفر کند. (صفحه ۸)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۶- آیا این جمله درست است؟ «با حرکت از خراسان شمالی به خراسان جنوبی میزان بارش افزایش می‌یابد» دلایل خود را بنویسید.

پاسخ:

این جمله صحیح نیست چون خراسان جنوبی بر اساس ترکیب ویژگی‌های عمده بارش از قبیل میانگین بارندگی سالانه، توزیع فصلی بارش و بالاترین میزان بارش روزانه، قسمتی از ناحیه بارشی داخلی ایران محسوب می‌شود پس دارای میزان بارش کمی است. (صفحه ۵)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کنید.

الف) ناحیه بندی کاری صرفاً جغرافیایی است.

ب) جغرافی دان سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی با ویژگی‌های متفاوت تقسیم و سپس به مطالعه آن می‌پردازد.

ج) هدف مورد مطالعه جغرافی دانان، نقشی در انتخاب معیارها برای ناحیه بندی ندارد.

د) زیست‌بوم‌ها جزء نواحی طبیعی به شمار می‌روند.

پاسخ:

الف) صحیح (صفحه ۳)

ب) غلط (صفحه ۴)

ج) غلط (صفحه ۴)

د) صحیح (صفحه ۶)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه به جغرافی‌دان بستگی دارد.

الف) شیوه کار ب) هدف مطالعه و تحقیق ج) طرز تفکر د) فرضیه

پاسخ:

ج) طرز تفکر (صفحه ۵)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- از معیارهای زیر، کدامیک به عوامل انسانی و کدامیک به عوامل طبیعی ارتباط دارد؟

الف) خاک چرنوزیوم ب) نوع فعالیت‌های اقتصادی

پاسخ:

الف) عوامل طبیعی (صفحه ۵)

ب) عوامل انسانی (صفحه ۷)

(طراح سؤال: شبنم حدادی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۰- علت شکل‌گیری ساختمان‌های بلند در نواحی ساحلی را توضیح دهید.

پاسخ:

جذب جمعیت زیاد، رونق فعالیت‌های مربوط به تجارت و گردشگری و حمل‌ونقل بار و مسافر موجب پدید آمدن ساختمان‌های بلندمرتبه شده است. (صفحه ۳)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: شراره حدادی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- بر اساس معیارهای مربوط به عوامل طبیعی؛ شهرهای رامسر، رشت، گرگان و اردبیل در یک ناحیه

جغرافیایی قرار می‌گیرند.

پاسخ:

غلط (صفحه ۵)

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

۶۲- دو بندر چابهار و انزلی در یک ناحیه قرار گرفته‌اند، معیارهای مربوط به عامل طبیعی یا انسانی است؟
آن را ذکر نمایید.

پاسخ:

معیار انسانی- تجارت و گردشگری (صفحه ۵)

(طراح سؤال: داریوش محمودی، استان البرز، ناحیه ۲ کرج)

درس دوم: انسان و ناحیه

۱- «در سال‌های اخیر کشتار مردم بی‌دفاع فلسطین توسط صهیونیست‌ها سبب ویرانی شهر غزه و مهاجرت عده‌ای از ساکنان آنجا شده است.» این متن مربوط به کدام گزینه است؟

الف) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.

ب) نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.

ج) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

د) نواحی با یکدیگر رابطه واکنش متقابل دارند.

پاسخ:

گزینه ج (نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند). (صفحه ۱۳ و ۱۴)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۲- برای عبارت داده‌شده دلیل مناسب بنویسید.

«جنگ اکراین سبب گران شدن غله در کشورهای اروپایی و آسیایی شد.»

پاسخ:

زیرا نواحی از نظر اقتصادی با یکدیگر کنش و روابط متقابل دارند. (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۳- متن زیر را مطالعه کرده و نکات قابل توجه ارتباط متقابل انسان و نواحی را در آن مشخص کنید.

بنا به اعلام سازمان هواشناسی، وقوع خشک‌سالی در کشور عراق و خشک شدن تالاب‌های این کشور منجر به افزایش طوفان‌های گردوخاک در خوزستان شده است. از این رو اجلاسی میان سران دو کشور برگزار شد و برای کاهش اثرات این پدیده دولت طرحی را به منظور کاشت درختان و احداث یک محدوده جنگلی به تصویب رسانده است.

پاسخ:

نواحی با یکدیگر رابطه متقابل دارند (برگزاری اجلاس میان سران دو کشور) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند (طرحی را به منظور کاشت درختان و احداث یک محدوده جنگلی به تصویب رسانده است). (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- علت شکل گیری نواحی انتقالی در سطح زمین چیست؟

پاسخ:

زیرا هرچه از کانون یک ناحیه جغرافیایی دور می شویم و به طرف مرزهای آن حرکت می کنیم، به تدریج از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می شود تا اینکه سرانجام در ناحیه مجاور، دیگر اثری از آن ها نمی بینیم. (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- عبارت (دو یا چند کشور می تواند یک ناحیه زبانی را تشکیل دهد) به کدام ویژگی مرزها اشاره دارد؟

- الف) مرزهای سیاسی بر مرزهای طبیعی منطبق هستند. ب) قلمرو وسعت نواحی متفاوت است.
ج) مرزهای نواحی قابل تغییر هستند د) تعیین مرزهای نواحی دشوار است.

پاسخ:

قلمرو وسعت نواحی متفاوت است. (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- چه ارتباطی بین کانون ناحیه و مرزهای آن وجود دارد؟

پاسخ:

هرچه از کانون یک ناحیه جغرافیایی دور می شویم و به طرف مرزهای آن حرکت می کنیم، به تدریج از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می شود و سرانجام، این عوامل ناپدید می گردند. (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- اگر از حوالی مدار رأس السرطان به سوی مدار صفر درجه برویم چه نوع پوشش گیاهی مشاهده می کنیم؟

پاسخ:

استپهای بیابانی - مراتع مداری - علفهای ساوان

در این زیست بوم هرچه به سمت صحرای بزرگ آفریقا پیش برویم بارندگی کمتر و علفهای ساوان کوتاه تر و تنک تر می شود و کم کم در مراتع مداری علفزارها کوتاه شده و سرانجام در حاشیه صحرا این مراتع به استپهای بیابانی تبدیل می شود. (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: مژگان کردیچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- تعیین مرز کدام نواحی سخت‌تر است؟

الف- جنگل‌های مانگرو ب- نواحی ادیان در هند

پاسخ:

نواحی ادیان در هند

تعیین مرز نواحی انسانی از مرز نواحی طبیعی دشوارتر است زیرا تصمیم‌گیری‌های انسان مبنای انتخاب مرزهای انسانی هست و گاهی ممکن است این نواحی بین چند استان یا حتی چند کشور قرار گیرد به دلیل مهاجرت بر اساس عوامل جاذبه یا دافعه (صفحه ۱۷)

(طراح سؤال: مژگان کردیچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- از بین نواحی زبانی و نواحی جنگلی تعیین مرز در کدام یک دشوارتر است؛ چرا؟

پاسخ:

نواحی زبانی زیرا انسان‌ها دست به مهاجرت و جابه‌جایی می‌زنند درحالی‌که گیاهان و جنگل‌ها در یکجا ثابت هستند پس ناحیه‌بندی انسانی دشوارتر است. (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- کدام ویژگی‌های مشترک بین ناحیه بیابانی ساوان و جنگل‌های بارانی استوایی زیست‌بوم ساوان را به یک ناحیه انتقالی تبدیل کرده است؟

پاسخ:

وجود یک فصل خشک و گیاهان کوتاه‌قد تنک در مرز بین ساوان و بیابان از وجه تشابه به این دو ناحیه است و تشابه ساوان از لحاظ فصل بارانی و پوشش درختان قدبلند و متراکم از ویژگی مشترک ساوان و استوا است. (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- چرا تعیین مرزهای نواحی زبانی و قومی دشوارتر از زیست‌بوم‌ها است؟

پاسخ:

به دلیل تحرک و جابجایی مانند مهاجرت مردم، تجارت و... (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- در مورد جمله‌ی زیر یک مثال طبیعی از کشور ایران بنویسید.
(گاهی یک ناحیه‌ی آب‌وهوایی، ناحیه‌ی زبانی و قومی بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد)

پاسخ:

گسترده‌ی بیابان لوت در بین سه استان خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان و کرمان (صفحه ۱۷)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- با توجه به شکل زیر، وحدت و همگونی نسبی در کدام قسمت‌ها بیشتر است؟ چرا؟

پاسخ:

در قسمت الف زیرا عوامل وحدت و همگونی در این ناحیه بیشتر دیده می‌شود و هرچه به سمت ناحیه د می‌رویم از عوامل وحدت و همگونی کاسته می‌شود. (صفحه ۱۵ و ۱۶)

(طراح سؤال: حبیب‌رضا غلامی، استان مازندران، شهرستان بابل)

۱۴- هر کدام از مثال‌های زیر به کدام یک از نکات رابطه انسان و نواحی اشاره دارد؟

الف) استفاده از صفحه‌های خورشیدی در دشت لوت

ب) نسل‌کشی ارمنی‌ها

ج) ایجاد کارخانه‌ها در امتداد محورهای تهران

پاسخ:

الف) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند

ب) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند

ج) نواحی تحت تأثیر تصمیمات سیاسی هستند. (صفحه ۱۱ و ۱۲ و ۱۳)

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۵- مثال‌های زیر کدامیک از نوع روابط انسان و ناحیه را مطرح می‌کند؟

الف: بازارهای شاور در بانکوک

ب: احداث تونل در ناحیه کوهستانی سوئیس

ج: تأثیر افت قیمت غله در بازارهای جهانی و اثر آن بر ارزش زمین‌های کشاورزی در ناحیه میدوست ایالات متحده امریکا

د: ایجاد جزایر مسکونی در آب‌های خلیج فارس توسط دولت امارات متحده عربی

پاسخ:

الف. انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند. ب. نواحی به فعالیت انسان‌ها شکل می‌دهد. ج. نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند. د. نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند. (صفحه ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- ((مهاجرت روستاییان از یک ناحیه یا وقوع خشک‌سالی، وسعت یک ناحیه کشاورزی را کاهش می‌دهد یا ممکن است به کلی آن ناحیه را به غیر کشاورزی تبدیل کند))، این عبارات کدامیک از ویژگی‌های مرز ناحیه را نشان می‌دهد؟

پاسخ:

مرزهای نواحی قابل تغییرند. (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- با ذکر یک مثال توضیح دهید با حرکت از قانون یک ناحیه به سمت مرزهای آنچه تغییری در آن ناحیه ایجاد می‌شود؟

پاسخ:

معمولاً اگر از قانون یک ناحیه‌ی جغرافیایی به طرف مرزهای آن حرکت کنیم، به تدریج از ویژگی‌های آن کاسته می‌شود تا سرانجام این عوامل ناپدید می‌شوند. برای مثال در قانون یک ناحیه صنعتی، تجمع زیادی از کارخانه‌ها مشاهده می‌شود. حال اگر از قانون دور شویم هرچند به مرزهای ناحیه مجاور نزدیک می‌شویم از تمرکز و تعداد کارگاه‌ها و کارخانه‌ها کاسته می‌شود تا سرانجام در ناحیه مجاور اثری آن‌ها نیست. (ذکر مثال از سمت دانش‌آموز آزاد است.) (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- در موارد زیر کدام یک جزء نواحی سیاسی محسوب می‌شوند؟ چرا؟

الف-شهر اصفهان ب-استان سیستان و بلوچستان ج-کشور عراق

پاسخ:

همه سه مورد بالایک ناحیه سیاسی محسوب می‌شود زیرا یک‌نهاد یا سازمان آن‌ها را اداره و مدیریت می‌کند و این نواحی به‌وسیله مرزهای قراردادی از نواحی مجاور، متمایز می‌شوند. (صفحه ۱۸)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- علت شناخت شهر تهران به‌عنوان مهم‌ترین قطب صنایع مصرفی کشور چیست و این پدیده در چه بازه زمانی ایجاد شده است؟

پاسخ:

ایجاد کارخانه‌های کوچک و بزرگ در محور ارتباطی شهر تهران -۴۰ سال اخیر (صفحه ۱۱)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۰- هر کدام از جملات زیر بیانگر کدام ارتباط بین انسان و نواحی است؟

الف (ساختن جزیره‌های مصنوعی در آب‌های خلیج فارس توسط دولت امارات متحده عربی

ب) استفاده از صفحه‌ها خورشیدی

پاسخ:

الف (نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

ب (نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهد (صفحه ۱۲-۱۴)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- هرچه از کانون جنگل‌های بارانی استوایی دورتر می‌شویم و به طرف صحرای بزرگ آفریقا حرکت می‌کنیم چه تغییراتی دیده می‌شود؟

پاسخ:

ساوان یک ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و «صحرای بزرگ آفریقا» است. هرچه به سمت صحرای بزرگ (Sahara) پیش می‌رویم، بارندگی کمتر و علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنک‌تر می‌شوند و کم‌کم به مراتع مداری که از علفزارهای کوتاه‌قد تشکیل شده است، تبدیل می‌گردند. این مراتع در حاشیه صحرا به علت خشکی هوا به استپ‌های بیابانی تبدیل می‌شوند. (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- به نظر شما حکومت‌ها بر نواحی تأثیر می‌گذارند؟ دو مثال در این مورد بیاورید.

پاسخ:

برنامه‌ریزی یا تصمیم‌های یک دولت برای ایجاد ناحیه گردشگری و پارک‌های ملی یا صنعتی، توسعه کشاورزی در یک ناحیه، انتقال اجباری ساکنان یک ناحیه به ناحیه دیگر، وقوع جنگ بین حکومت‌ها و نظایر آن. ساخت جزیره‌های مصنوعی در آب‌های خلیج فارس توسط کشور امارات متحده عربی (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- حکومت‌ها و تصمیمات سیاسی آن‌ها موجب حفظ، و نواحی طبیعی و انسانی می‌شود.

پاسخ:

تغییر - تخریب (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- آیا نواحی در سطح کره زمین با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند؟

پاسخ:

بله، امروزه همه نواحی بر روی یکدیگر تأثیر دارند و حتی دورافتاده‌ترین نواحی به‌ویژه از نظر اقتصادی تحت تأثیر یکدیگرند. (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- درختان سیب در این قسمت تراکم زیادی دارند پس ناحیه هستند.

پاسخ:

کانون (یا مرکز) (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

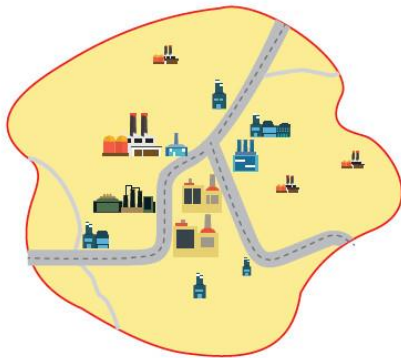
۲۶- کدام ناحیه در بستر ناحیه طبیعی شکل می گیرد؟

پاسخ:

ناحیه انسانی (صفحه ۱۸)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- مفهوم کانون ناحیه را بر اساس شکل زیر تفسیر کنید.

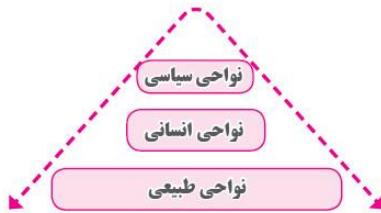
پاسخ:

هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارند. معمولاً هرچه از کانون یک ناحیه جغرافیایی دور می شویم و به طرف مرزهای آن حرکت می کنیم، به تدریج از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می شود و سرانجام، این عوامل ناپدید می گردند.

برای مثال، در کانون یک ناحیه صنعتی تجمع زیاد کارخانه ها مشاهده می شود. هرچه از این کانون دور و به مرزهای ناحیه مجاور نزدیک تر شویم، از تمرکز و تعداد کارگاه ها و کارخانه ها کاسته می شود؛ تا اینکه سرانجام در ناحیه مجاور، دیگر اثری از آن ها نمی بینیم. (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: حسام ملکی، استان کردستان، شهرستان مریوان)

۲۸- شکل زیر چه مفهومی دارد؟

پاسخ:

نواحی طبیعی در سراسر کره زمین گسترده شده‌اند. این نواحی دارای ویژگی‌های طبیعی هستند و بستر زندگی و فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند. جوامع انسانی برای ادامه حیات به نواحی طبیعی وابسته‌اند. نواحی انسانی شامل نواحی جمعیتی، فرهنگی، اقتصادی و... در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند و به وجود می‌آیند. به‌طورکلی، همه نواحی طبیعی یا انسانی جهان تحت مدیریت نهادهای سیاسی یا اداری قرار دارند؛ برای مثال، نهادهایی مانند شوراهای شهرداری‌ها، بخش‌داری‌ها، استانداری‌ها، سازمان‌ها و بالاخره حکومت‌ها، مدیریت این نواحی را به دست گرفته‌اند و درباره آن‌ها تصمیم‌گیری می‌کنند. (صفحه ۱۸)

(طراح سؤال: حسام ملکی، استان کردستان، شهرستان مریوان)

۲۹- وجود راه‌های پرپیچ‌وخم در رشته‌کوه البرز نشان‌دهنده کدام جنبه از روابط انسان و محیط است؟

پاسخ:

نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند. (صفحه ۱۲)

(طراح سؤال: ربابه فرزین کیا، استان خراسان رضوی، شهرستان سبزوار)

۳۰- چرا تعیین مرز در نواحی انسانی دشوارتر از نواحی طبیعی است؟

پاسخ:

زیرا در نواحی انسانی، جابجایی افراد، اقوام، زبان‌ها و ... وجود دارد. (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: ربابه فرزین کیا، استان خراسان رضوی، شهرستان سبزوار)

۳۱- جنگ‌ها چه تأثیری در نواحی طبیعی و انسانی دارند؟

پاسخ:

وقوع جنگ می‌تواند موجب حفظ تغییر یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی شود (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: نسرین السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۲- جوامع انسانی به نواحی طبیعی وابسته‌اند یا نواحی انسانی؟ چرا؟

پاسخ:

نواحی طبیعی زیرا بستر زندگی و فعالیت‌های انسان‌ها محسوب می‌شوند و جوامع انسانی برای ادامه حیات به نواحی طبیعی وابسته‌اند (صفحه ۱۷)

(طراح سؤال: نسرین السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- هر چه از کانون یک ناحیه صنعتی دور و به مرزهای ناحیه مجاور نزدیک‌تر شویم، تمرکز و تعداد کارگاه‌ها چه تغییری می‌کنند؟

پاسخ:

از تمرکز و تعداد کارگاه‌ها و کارخانه‌ها کاسته می‌شود تا اینکه سرانجام در ناحیه مجاور دیگر اثری از آن‌ها نمی‌بینیم. (صفحه ۱۵)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: فرانک فروزان، استان گلستان، شهرستان گرگان)

۳۴- مثالی از تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها بر نواحی بنویسید.

پاسخ:

دولت امارات متحده عربی با ساخت جزایر مصنوعی در جنوب کشور خود باعث از بین رفتن اکوسیستم دریایی در آن منطقه شده است. (صفحه ۱۴)

(طراح سؤال: فرانک فروزان، استان گلستان، شهرستان گرگان)

۳۵- گزینه صحیح را انتخاب کنید؟

- الف) تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است.
- ب) قلمرو و وسعت نواحی، متفاوت است.
- ج) مرزهای نواحی غیر قابل تغییرند.
- د) مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند.

پاسخ:

گزینه (ج)

مرزهای نواحی قابل تغییر هستند. (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- این نواحی در سراسر کره زمین گسترده شده‌اند و بستر فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند.

- الف) نواحی اقتصادی
- ب) نواحی کشاورزی
- ج) نواحی طبیعی
- د) نواحی انسانی

پاسخ:

گزینه (ج).

نواحی طبیعی در سراسر کره زمین گسترده شده‌اند. این نواحی دارای ویژگی‌های طبیعی هستند و بستر زندگی و فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند. (صفحه ۱۷)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- در کدام بخش از ناحیه به تدریج از همگونی‌ها کاسته می‌شود؟

پاسخ:

کانون ناحیه (صفحه ۱۵).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- چه عواملی مرزهای نواحی را تغییر می‌دهند؟

پاسخ:

فعالیت‌های طبیعی و انسانی (صفحه ۱۶).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- «استفاده از نیروگاه بادی منجیل» به کدام نکته از نکات قابل توجه ارتباط متقابل انسان با نواحی، اشاره می‌کند؟

پاسخ:

نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهد. (صفحه ۱۲)

(طراح سؤال: صدیقه فلاح‌پور، استان گیلان، شهر خشکبیجار)

۴۰- نواحی کردنشین ایران، عراق و سوریه، بیانگر دو مورد از ویژگی‌های ناحیه است. آن دو ویژگی را بنویسید:

پاسخ:

۱) قلمرو و وسعت ناحیه متفاوت است.

۲) مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند. (صفحه ۱۶ و ۱۷)

(طراح سؤال: صدیقه فلاح‌پور، استان گیلان، شهر خشکبیجار)

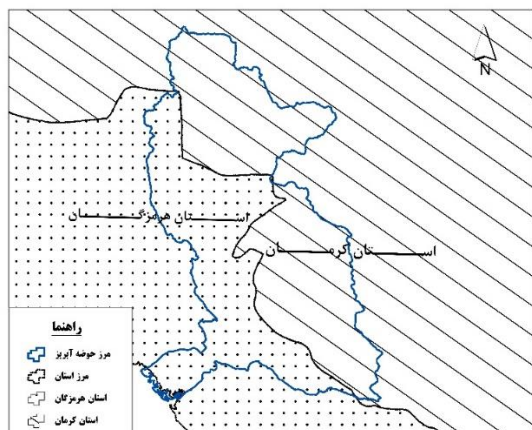
۴۱- چه عواملی موجب حفظ، تغییر یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی می‌شود؟ (۴ مورد)

پاسخ:

برنامه‌ریزی یا تصمیم‌های یک دولت، توسعه کشاورزی در یک ناحیه، انتقال اجباری ساکنان یک ناحیه به ناحیه دیگر، وقوع جنگ بین حکومت‌ها (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: عادل رحیمی، استان هرمزگان، منطقه جناح)

۴۲- شکل زیر که مربوط به موقعیت یک حوضه آبریز در جنوب کشور است، به کدام ویژگی مرزهای سیاسی-اداری اشاره دارد؟

پاسخ:

مرزهای سیاسی-اداری معمولاً بر مرزهای طبیعی منطبق نیست. (صفحه ۱۷)

(طراح سؤال: عباس درخشان، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۳- با ذکر مثال توضیح دهید که چرا انسان‌ها نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند؟

پاسخ:

انسان‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه، نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند؛ مانند بازارهای شناور در بانکوک که دست‌فروشان در قایق‌های چوبی روی رودخانه اصلی شهر، اجناس خود را برای فروش عرضه می‌کنند. یا ایجاد کارخانه‌های بزرگ و کوچک در امتداد محورهای ارتباطی شهر تهران، باعث ایجاد نواحی صنعتی پیرامون این شهر شده است. (صفحه ۱۱).

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۴- برنامه‌ریزی‌های یک دولت منجر به حفظ، تغییر یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی می‌شود. برای هر یک مثالی ذکر کنید.

پاسخ:

حفظ نواحی طبیعی و انسانی: ایجاد ناحیه گردشگری و پارک‌های ملی
تغییر یا تخریب: توسعه کشاورزی، انتقال اجباری ساکنان یک ناحیه، وقوع جنگ بین حکومت‌ها. (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۵- تصمیم‌گیری سیاسی حکومت‌ها چه نتایجی را در نواحی انسانی و طبیعی دنبال دارد؟

پاسخ:

در این مرزبندی گاهی یک ناحیه آب‌وهوایی، نواحی زبانی و قومی و نظایر آن بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد. (صفحه ۱۷)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- نتیجه تأثیر تصمیمات حکومت‌ها بر نواحی چیست؟

پاسخ:

موجب حفظ، تغییر یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی شود. (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- آیا احداث راه آهن در افغانستان و نپال دشوارتر است یا آلمان و فرانسه؟ چرا؟ و از این موضوع چه برداشتی درباره‌ی تأثیر نواحی طبیعی بر فعالیت‌های انسانی دارید؟

پاسخ:

در افغانستان و نپال دشوارتر است زیرا این دو کشور کوهستانی هستند. در صورتی که آلمان و فرانسه سرزمین‌های همواری دارند. برداشت از این موضوع این است که چگونه ویژگی‌های طبیعی موجب محدودیت یا توسعه‌ی فعالیت‌های انسانی می‌گردد. (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: اعظم مجدی نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۸- تصاویر زیر کدام نکته قابل توجه روابط انسان و ناحیه را نشان می‌دهد؟

الف) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

ب) نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.

ج) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.

د) نواحی با یکدیگر رابطه متقابل دارند.

پاسخ:

گزینه ب نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند (صفحه ۱۲)

(طراح سؤال: لیلا فرجی نژاد، استان خوزستان، ناحیه ۲ اهواز)

۴۹- دلیل تخریب ناحیه مسلمان‌نشین میانمار چه بود و آیا این تصمیم بر تغییرات نواحی تأثیر داشت؟

پاسخ:

در نتیجه پاک‌سازی قومی دولت میانمار، صدها نفر از مردم ناحیه مسلمان‌نشین این کشور به مرزهای بنگلادش مهاجرت کرده و درخواست پناهندگی نمودند با اتخاذ این تصمیم دولت میانمار، خانه‌های آن‌ها به آتش کشیده شد و نواحی مسلمان‌نشین از بین رفت (صفحه ۱۴)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- چه تفاوتی میان مرز و کانون ناحیه وجود دارد؟

پاسخ:

هر ناحیه دارای کانون و مرکزی است که بیشترین وحدت و همگونی در آن وجود دارد اما هرچه از کانون یک ناحیه دور شویم و به طرف مرزها برویم به تدریج از عوامل همگونی آن کاسته می‌شود و سرانجام این عامل از بین می‌رود. (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- شکل مقابل چه مفهومی را بیان می کند؟

پاسخ:

جزیره مصنوعی در امارات متحده عربی و نشان دهنده تصمیم و سیاست حکومت ها و تأثیر در فعالیت انسان ها (صفحه ۱۴)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۲- چرا قاره آسیا و آفریقا را نمی توان یک ناحیه قلمداد کرد؟

(۱) متغیر بودن مرز نواحی

(۲) عدم وحدت و همگونی نسبی

(۳) تغییر شرایط طبیعی و انسانی

(۴) مشکل بودن تعیین مرز دقیق نواحی

پاسخ:

در یک ناحیه باید وحدت و همگونی نسبی وجود داشته باشد و با نواحی مجاور متفاوت باشد و این در قاره آسیا و آفریقا وجود ندارد. (صفحه ۱۸)

(طراح سؤال: فرشته ابراهیمی، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- متن زیر دارای دو مفهوم نادرست است، آن ها را پیدا کنید و سپس متن درست را بازنویسی کنید.

«ساوان یک ناحیه انتقالی بین جنگل های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا است. هر چه به سمت بیابان صحرا پیش می رویم، بارش بیشتر و علف های ساوان کوتاه تر و متراکم تر می شود و کم کم به مراتع مداری تبدیل می شود.»

پاسخ:

ساوان یک ناحیه انتقالی بین جنگل های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا است. هر چه به سمت بیابان صحرا پیش می رویم، بارش کمتر و علف های ساوان کوتاه تر و تنک تر می شوند و کم کم به مراتع مداری تبدیل می شود. (صفحه ۱۵)

(طراح سؤال: زهرا بنی آدم، استان خراسان جنوبی، شهرستان سرایان)

۵۴- از نقشه زیر کدام مفهوم دریافت نمی‌شود؟

الف) کشورها با مرز از یکدیگر جدا می‌شوند.

ب) مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب انسان‌ها تعیین می‌شوند.

ج) گاهی یک ناحیه زبانی، قومی یا طبیعی و نظایر آن بین چند استان قرار می‌گیرند.

د) مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی یا انسانی منطبق نیستند.

پاسخ:

گزینه الف نادرست است چون به مرز بین استان‌ها اشاره دارد. (صفحه ۱۷)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۵- بالا رفتن قیمت برنج وارداتی آسیا باعث نگرانی کشورهای واردکننده این محصول شده است این

موضوع در ارتباط با کدام یک از موارد زیر است؟

الف) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها نواحی هستند.

ب) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.

ج) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.

د) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.

پاسخ:

نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند. (صفحه ۱۳)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۶- وضعیت بارش در ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا چگونه است؟

پاسخ:

در جنگل‌های بارانی استوایی باران در تمام سال وجود دارد، در مناطق ساوان متراکم ۲ ماه بدون باران وجود دارد، در مناطق ساوان پراکنده تابستان بارانی و زمستان خشک وجود دارد، در مناطق نیمه بیابانی ۷ ماه بدون باران و در مناطق بیابانی مانند صحرای بزرگ آفریقا خشکی در تمام سال وجود دارد. (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کنید.

- الف) هر ناحیه جغرافیایی، دارای کانون‌های متعددی است.
ب) تعیین مرز نواحی فرهنگی و انسانی آسان‌تر از تعیین نواحی طبیعی است.
ج) مرزهای نواحی تحت هیچ شرایطی قابل تغییر نیستند.
د) بستر زندگی و فعالیت‌های انسان نواحی طبیعی است.

پاسخ:

الف) غلط (صفحه ۱۵)

ب) غلط (صفحه ۱۶)

ج) غلط (صفحه ۱۶)

د) صحیح (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- تعیین مرزهای دقیق کدام نواحی زیر آسان‌تر است؟

- الف) نواحی کوهستانی ب) نواحی مذهبی ج) نواحی صنعتی د) نواحی زبانی

پاسخ:

الف) نواحی کوهستانی (صفحه ۱۶)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- کدام کشور با ساختن جزایر مصنوعی در آب‌های خلیج فارس نواحی جدیدی در منطقه ایجاد کرده

است؟

- الف) عربستان ب) امارات متحده عربی ج) کویت د) بحرین

پاسخ:

امارات متحده عربی (صفحه ۱۴)

(طراح سؤال: وجیهه اسماعیلی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۰- در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید.

الف) ساوان یک ناحیه بین جنگل‌های بارانی استوایی و «صحرای بزرگ آفریقا» است.
ب) مرزهایی و اداری معمولاً بر مرزهای و انسانی منطبق نیستند.

پاسخ:

الف - ناحیه انتقالی (صفحه ۱۵)
ب) سیاسی - نواحی طبیعی (صفحه ۱۷)

(طراح سؤال: شب‌نم حدادی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- به عبارت‌های زیر توجه کنید و بنویسید هر یک نشانگر کدام مؤلفه نواحی است؟

الف) تبدیل شدن یک ناحیه کشاورزی به یک ناحیه غیرقابل کشاورزی در اثر خشک‌سالی
ب) ممکن است یک ناحیه زبانی یا قومی در بین دو استان قرار بگیرد.

پاسخ:

الف) مرز نواحی قابل تغییر است
ب) مرزهای سیاسی و اداری بر اساس تصمیمات انسان شکل می‌گیرند (عدم انطباق نواحی با تقسیمات انسانی) (صفحه ۱۶ و ۱۷)

(طراح سؤال: داریوش محمودی، استان البرز، ناحیه ۲ کرج)

۶۲- عبارت زیر به چه نکاتی از ناحیه اشاره می‌کند؟

((در قسمتی از ساوان که در مجاورت جنگل‌های استوایی قرار دارد، بارندگی نسبتاً زیاد است؛ و در سمت دیگر هر چه به طرف بیابان صحرا پیش می‌رویم بارش‌ها کمتر و پوشش گیاهی ضعیف‌تر می‌شود تا اینکه در حاشیه صحرا، پوشش گیاهی به شکل استپ بیابانی دیده می‌شود.))

پاسخ:

به کانون و مرز ناحیه اشاره دارد (صفحه ۱۵).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

درس سوم: نواحی آب و هوایی

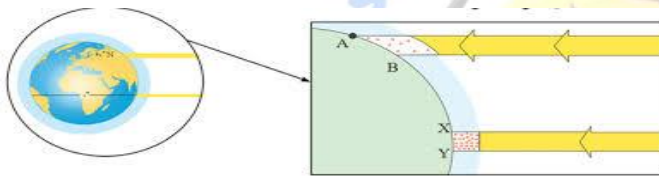
۱- چرا در ناحیه عرض جغرافیایی ۶۰ درجه در نیمکره شمالی و جنوبی مناطق پرباران پدید می آید؟

پاسخ:

زیرا بر اثر صعود هوا در این عرض ها منطقه کم فشار ایجاد می شود. این صعود حاصل برخورد هوای سرد قطبی با هوای گرم است و جبهه های پرباران پدید می آید. (صفحه ۲۶)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۲- در ارتباط با زاویه تابش خورشید شکل زیر را تفسیر کنید.

پاسخ:

زاویه تابش خورشید و میزان پراکندگی آن بر روی سطح زمین یکنواخت نیست. مایل بودن محور زمین موجب می شود که اشعه خورشید به مناطق استوایی، عمود و نزدیک عمود بتابد و زاویه تابش به سمت قطب مایل و مایل تر شود؛ بنابراین مقدار انرژی خورشیدی که هر سانتی متر از زمین در مناطق استوایی دریافت می کند بسیار بیشتر از مقداری است که مناطق قطبی جذب می کنند. (صفحه ۲۳)

(طراح سؤال: سارا جلیلیان، استان کرمانشاه، شهرستان اسلام آباد غرب)

۳- کدام گزینه در ارتباط با جبهه هوا صحیح است؟

- الف) جلو جبهه گرم هوای سرد قرار دارد
- ب) جلو جبهه سرد هوای سرد قرار دارد
- ج) جبهه حجم وسیعی از هواست که به طور افقی ویژگی های یکسانی دارد
- د) جبهه ها محل پایداری هوا و در صورت دارا بودن رطوبت موجب بارندگی می شوند

پاسخ:

گزینه الف: جبهه ها مرز بین دو توده هوای مجاورند و آن ها را از هم جدا می کنند. در جبهه گرم هوای گرم پشت جبهه یا مرز قرار می گیرد؛ بنابراین در جلو آن هوای سرد قرار می گیرد. (صفحه ۳۵)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- بارندگی اندک در سواحل جنوبی کشور را با توجه به عوامل وقوع بارش توجیه کنید.

پاسخ:

وقوع بارش در یک ناحیه به دو عامل بستگی دارد:

- ۱ وجود هوای مرطوب: اقیانوس‌ها و دریاها و دریاچه‌ها منبع عمده رطوبت هوا هستند؛ بنابراین، نواحی، هرچه از اقیانوس‌ها و دریاها دورتر باشند رطوبت آن‌ها کمتر و خشکی هوایشان بیشتر است.
- ۲ عامل صعود: توده‌های مرطوب باید تا ارتفاع معینی بالا بروند و سرد شوند تا به نقطه اشباع برسند و پس از تشکیل ابر، بارند. اگر در یک ناحیه هریک از دو عامل رطوبت یا صعود هوای مرطوب شکل نگیرد، بارندگی ایجاد نمی‌شود. با توجه به وجود پهنه آبی در جنوب کشور پس علت بارندگی کم آن مهیا نبودن عامل صعود (به دلیل حاکمیت پرفشار جنب حاره) است. (صفحه ۲۷)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- در ناحیه استوا به دلیل زاویه مستقیم تابش و گرمای همیشگی، یک کانون (کم‌فشار - پرفشار) ایجاد می‌شود.

پاسخ:

کم‌فشار (صفحه ۲۶)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- شکل زیر چه نوع بارشی را نشان می‌دهد؟ چگونه این بارش به وجود می‌آید؟

پاسخ:

در این نوع بارندگی، توده‌ها از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود؛ همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد. (صفحه ۲۷)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- چه زمانی یک حالت گذار از نظر دما یا فشار در مرز جبهه‌ها دیده می‌شود؟

پاسخ:

وقتی در یک ناحیه دو توده‌هوای متفاوت به هم برخورد کنند در مرزهای آن‌ها یک منطقه گذار یا تغییر به وجود می‌آید که از نظر دما یا فشار باهم متفاوت‌اند. (صفحه ۲۵)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- بخش عمده کشور ما در تقسیم‌بندی کوپن جزء کدام گروه آب‌وهوایی است؟ ویژگی‌های آن را بنویسید.

پاسخ:

بخش عمده کشور ما را مناطق خشک و بیابانی تشکیل داده، پس جزو گروه B است (اختلاف دمای زیاد - کمبود بارش - نامناسب برای رویش گیاه) از ویژگی‌های گروه B آب‌وهوای خشک است. (صفحه ۲۸)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- در نتیجه برخورد توده‌های هوا با یکدیگر چه پدیده می‌آید؟

پاسخ:

موجب ناپایداری هوا و در صورت رطوبت موجب بارندگی می‌شود. (صفحه ۲۵)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- کدام دسته از بیابان‌ها در عرض‌های بالای جغرافیا و کدام بیابان‌ها در مجاورت مدار ۲۷ درجه ۲۳ دقیقه شمالی و جنوبی کره زمین واقع شده‌اند؟

پاسخ:

بیابان‌های سرد در عرض‌های بالا و بیابان‌های گرم در مجاورت مدار رأس سرطان و رأس جدی واقع شده‌اند. (صفحه ۳۳)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- در سواحل آمریکای جنوبی و سواحل جنوب غربی آفریقا کدام عامل صعود نکردن هوا را تشدید می‌نماید؟

پاسخ:

الف) جریان‌های آب سرد که از سمت قطب جنوب به این نواحی در حرکت هستند. (صفحه ۳۴)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- کدام جبهه هوا در تغییرات آب‌وهوایی کشور ایران نقش مهمی دارد؟

پاسخ:

جبهه‌ی قطبی (صفحه ۲۵)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- با توجه به داده‌های جدول که بر اساس میانگین دما و رطوبت و بارش در دو شهر منطقه الف و ب است نوع آب‌وهوای دو منطقه را با یکدیگر مقایسه نمایید.

	دما	بارش	رطوبت
الف	۵ درجه	۵۰ mm	۳۰ درصد
ب	۲۵ درجه	۳۰۰ mm	۸۵ درصد

پاسخ:

با توجه به اینکه میزان دما شهر الف در طی ۳۰ سال ۵ درجه و میزان بارش آن ۵۰ میلی‌متر و رطوبت آن ۳۰ درصد است این شهر جزو شهرهای سرد و خشک محسوب می‌شود ولی در شهر ب میزان دما ۲۵ درجه و بارش ۳۰۰ میلی‌متر و رطوبت ۸۵ درصد است که یک شهر گرم و مرطوب را نشان می‌دهد. (صفحه ۲۲)

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۴- هواپیمایی از ارتفاع ۸۰۰۰ متری یک کشتی اقیانوس‌پیما در حال عبور است. دماسنج روی عرضه کشتی دمای ۱۶ درجه سانتی‌گراد را نشان می‌دهد. در این زمان دماسنج خارجی هواپیما تقریباً چه درجه‌ای را نشان می‌دهد؟

پاسخ:

دمای خارجی هواپیما ۳۲- است.

$$۸۰۰۰ \div ۱۰۰۰ = ۸ \quad (\text{صفحه } ۲۳)$$

$$۸ \times ۶ = ۴۸$$

$$۱۶ - ۴۸ = -۳۲$$

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۵- علت تفاوت میانگین دمای سالانه در دو شهر مشهد و اهواز چیست؟

پاسخ:

تفاوت در عرض جغرافیایی. اهواز در عرض جغرافیایی پایین‌تر نسبت به مشهد قرار دارد. (صفحه ۲۲، ۲۳)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- علت سردی هوا در پشت جبهه سرد چیست؟

پاسخ:

گردش سیکلون در جهت خلاف عقربه‌های ساعت و انتقال هوای سرد عرض‌های بالاتر به عرض‌های پایین‌تر. (صفحه ۲۵)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- چرا در مناطق استوایی (حاره‌ای) از استوا تا مدارات ۲۳ درجه شمالی و جنوبی هرروز عصر باران‌های تند و رعدوبرق مشاهده می‌شود؟

پاسخ:

در ناحیه استوایی (حاره‌ای) تا مدارات ۲۳ درجه شمالی و جنوبی، هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند و با بالا رفتن سرد می‌شود و رطوبت خود را به صورت باران فرومی‌ریزد. (صفحه ۲۶)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- علت تشکیل بیابان‌های زیر را بنویسید و هر کدام را شرح دهید؟

ب-بیابان نامیب

الف-بیابان تکه ماکان

پاسخ:

الف- دوری از منابع رطوبتی: برخی از نواحی به علت دوری از دریاها و منابع رطوبتی و یا جهت و شکل ناهمواری‌ها و قرار گرفتن در پشت کوه‌ها از رسیدن توده‌هوای مرطوب به آن‌ها جلوگیری می‌شود که موجب خشکی هوا می‌شود مانند: تکه ماکان

ب- استقرار مرکز پرفشار و صعود نکردن هوا که علاوه بر این عامل نقش جریان‌های آب سرد که از قطب به سمت این نواحی در حرکت هستند صعود نکردن هوا را تشدید و تقویت می‌کنند. (صفحه ۳۴)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- علت به وجود آمدن بیابان‌های آتاکاما و نامیب را بنویسید؟

پاسخ:

وجود مراکز پرفشار و عدم صعود هوا (صفحه ۳۴)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

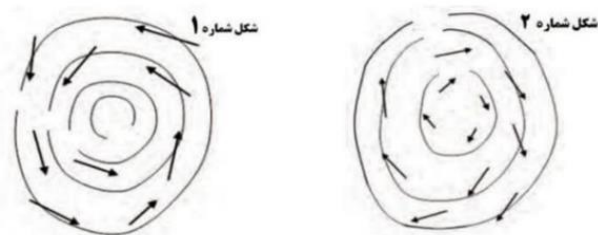
۲۰- در طبقه‌بندی کوپن گروه آب‌وهوایی B کدام ویژگی‌ها را دارا است؟

پاسخ:

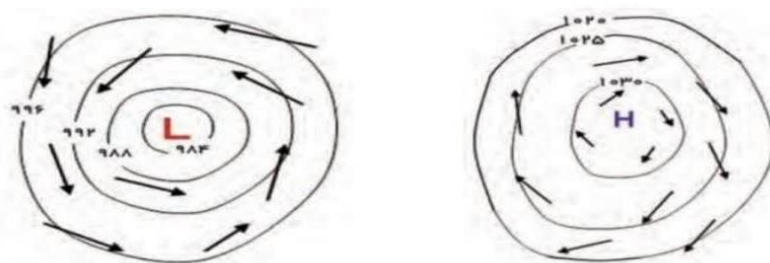
اختلاف دما زیاد است، کمبود بارش، مناسب برای رویش گیاهان (صفحه ۲۸)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- در هر یک از شکل‌های ۱ و ۲ زیر را با اعداد (۱۰۳۰-۱۰۲۵-۱۰۲۰) و (۹۹۶-۹۹۲-۹۸۸) نشان دهید. (منطقه کم‌فشار و منطقه پرفشار)

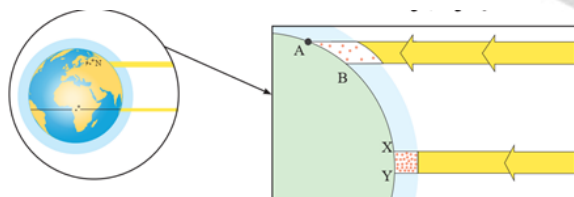

پاسخ: (صفحه ۲۴)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- علت توزیع نامساوی انرژی خورشید در سطح زمین را توضیح دهید.

پاسخ:

زاویه تابش خورشید و میزان پراکندگی آن بر روی زمین یکنواخت نیست.

ماایل بودن محور زمین موجب می‌شود که اشعه خورشید به مناطق استوایی، عمود و نزدیک به عمود بتابد و زاویه تابش به سمت قطب مایل و مایل‌تر شود. (صفحه ۲۳)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- عامل اصلی ایجاد ویژگی‌های آب‌وهوایی و مهم‌ترین منبع انرژی برای زمین به ترتیب کدام‌اند؟

- (۱) بارش - تابش خورشید
(۲) بارش - دما
(۳) تابش خورشید - تابش خورشید
(۴) تابش خورشید - دما

پاسخ:

گزینه ۳ صحیح است. (صفحه ۲۲)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- چرا باوجود آنکه در سواحل جنوبی ایران رطوبت زیادی وجود دارد ولی بارش ناچیز است؟

پاسخ:

در سواحل جنوبی کشور رطوبت کافی وجود دارد ولی عامل صعود نیست و به همین دلیل بارش در این مناطق کم است و جزو مناطق خشک محسوب می‌شود. (صفحه ۲۷)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- تفاوت توده و جبهه هوا در چیست؟

پاسخ:

توده‌هوا یکی است اما جبهه هوا محل برخورد دو توده‌هوا است. (صفحه ۲۵)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- بیابان‌های گرم و بیابان‌های سرد چه شباهتی دارند؟

پاسخ:

خشکی هوا یا کمبود بارش (صفحات ۳۲ و ۳۳)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- از بین گزینه‌های داخل پرانتز عبارت مناسب را انتخاب کنید.

- الف: شرایط و وضعیت هوای یک ناحیه در مدت زمان طولانی است. (هوا - آب و هوا - توده هوا)
 ب: بیشترین تغییرات آب و هوای در لایه به وجود می‌آید. (استراتوسفر - مزوسفر - وردسپهر)
 ج: جبهه قطبی در منطقه تشکیل می‌شود. (استوایی - قطبی - معتدله)

پاسخ:

الف: آب و هوا (صفحه ۲۱) ب: وردسپهر (صفحه ۲۲) ج: معتدله (صفحه ۲۴)

(طراح سؤال: حسام ملکی، استان کردستان، شهرستان مریوان)

۲۸- بر اساس طبقه‌بندی آب و هوای کوپن جدول زیر را کامل کنید.

نام آب و هوا	دما	بارش	پوشش گیاهی
الف)	ب)	بارش در تمام سال	مناسب برای جنگل‌های بارانی
سرد	میانگین سردترین ماه کمتر از ۳- درجه سانتی‌گراد	ج)	مناسب برای جنگل‌های مخروطی
د)	هیچ ماهی بیش از ۱۰+ درجه سانتی‌گراد نیست	ه)	نامناسب برای رویش گیاه

پاسخ:

الف: استوایی (گرم و مرطوب) ب: هیچ ماهی سردتر از ۱۸ + درجه سانتی‌گراد نیست
 ج: بارش تابستان بیشتر از زمستان د: بسیار سرد (قطبی)
 ه: کمبود بارش (صفحه ۲۸) مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: حسام ملکی، استان کردستان، شهرستان مریوان)

۲۹- مناطق آب و هوایی گرم و سرد و معتدل بر اثر انرژی خورشیدی به وجود آمده‌اند.

پاسخ:

دریافت نامساوی (صفحه ۲۳)

(طراح سؤال: مریم ابراهیمی‌پور، استان خراسان رضوی، ناحیه ۱ مشهد)

۳۰- اگر صعود توده‌هوا به علت گرم‌تر بودن از هوای مجاور خود باشد، کدام نوع بارندگی اتفاق می‌افتد؟

پاسخ:

بارندگی همرفتی (صفحه ۲۷)

(طراح سؤال: محمدتقی خورشیدی، استان خراسان رضوی، ناحیه ۱ مشهد)

۳۱- علت ایجاد جریان‌های دریایی آب گرم اقیانوس‌ها چیست؟

پاسخ:

نواحی استوایی منبع بزرگ ذخیره گرما و سرچشمه جریان‌های دریایی آب گرم در اقیانوس‌ها هستند (صفحه ۲۳)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۲- بارندگی هم رفتی بارندگی کوهستانی را با یکدیگر مقایسه نمایید؟

پاسخ:

در بارندگی همرفتی توده‌هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود همراه با بالا رفتن دمای آن پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد بارش‌های بهاری بیشتر از این نوع هستند بارندگی کوهستانی در این نوع بارندگی نواحی مرتفع و کوهستان با توجه به شکل و جهتی که دارند مانع آن می‌شوند که توده‌هوایی مرطوب به‌طور افقی حرکت کند در نتیجه توده‌هوا در امتداد دامنه کوه به‌طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود دمای آن کاهش می‌یابد و دیگر نمی‌تواند رطوبت را در خود نگه دارد و بنابراین موجب بارش می‌شود. (صفحه ۲۷)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- دلایل ایجاد بیابان‌های آتاکاما و گبی را با یکدیگر مقایسه و تحلیل نمایید.

پاسخ:

علت اصلی به وجود آمدن بیابان آتاکاما که جزو بیابان‌های گرم است، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هواست اما در بیابان گبی که جزو بیابان‌های سرد است به علت دوری از دریاها و منابع رطوبتی و شکل و جهت ناهمواری‌ها است. (صفحه ۳۴)

(طراح سؤال: محمد اونیق، استان گلستان، شهرستان گنبد کاووس)

۳۴- بر اساس طبقه‌بندی اقلیمی کوپن نقاط تشابه نواحی پنج‌گانه آب‌وهوایی را از جنبه‌های متفاوت تحلیل نمایید.

پاسخ:

بر اساس جدول طبقه‌بندی کوپن از بین طبقات اقلیمی پنج‌گانه از نظر معیار بارش، آب‌وهوای خشک و آب‌وهوای بسیار سرد کمبود بارش دارند و در سه گروه آب‌وهوایی استوایی و معتدل و سرد بارش در طول سال مشاهده می‌شود. از نظر معیار پوشش گیاهی نیز دو گروه آب‌وهوای خشک و بسیار سرد، نامناسب برای رویش گیاه می‌باشند اما سه منطقه دیگر استوایی و معتدل و سرد دارای نوعی از پوشش جنگلی می‌باشند. (صفحه ۲۸)

(طراح سؤال: محمد اونق، استان گلستان، شهرستان گنبد کاووس)

۳۵- مبنای طبقه‌بندی آب‌وهوایی کوپن چیست؟

الف) رطوبت - دما - پوشش گیاهی

ب) پوشش گیاهی - دما - تبخیر

ج) پوشش گیاهی - دما - بارش

د) تبخیر - دما - بارش

پاسخ:

گزینه (ج). (صفحه ۲۸)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- بارش در مناطق بیابانی، مناطق نیمه بیابانی و مناطق خشک به ترتیب چند میلی‌متر است؟

الف) کمتر از ۳۰ میلی‌متر - ۳۰ تا ۵۰ میلی‌متر - ۵۰ تا ۱۰۰ میلی‌متر

ب) کمتر از ۵۰ میلی‌متر - ۵۰ تا ۱۵۰ میلی‌متر - ۱۵۰ تا ۲۵۰ میلی‌متر

ج) کمتر از ۳۰ میلی‌متر - ۳۰ تا ۱۰۰ میلی‌متر - ۱۰۰ تا ۲۰۰ میلی‌متر

د) کمتر از ۵۰ میلی‌متر - ۵۰ تا ۱۰۰ میلی‌متر - ۱۰۰ تا ۲۵۰ میلی‌متر

پاسخ:

گزینه (د). (صفحه ۳۲)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- مهم‌ترین عامل گردش عمومی هوا و تغییرات آب‌وهوایی نواحی چیست؟

پاسخ:

پراکندگی الگوهای فشار (صفحه ۲۶).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- چرا مقدار انرژی خورشیدی در مناطق استوایی کره زمین بیش‌تر از مناطق قطبی است؟

پاسخ:

به علت مایل بودن محور زمین و تفاوت زاویه خورشید (صفحه ۲۳).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

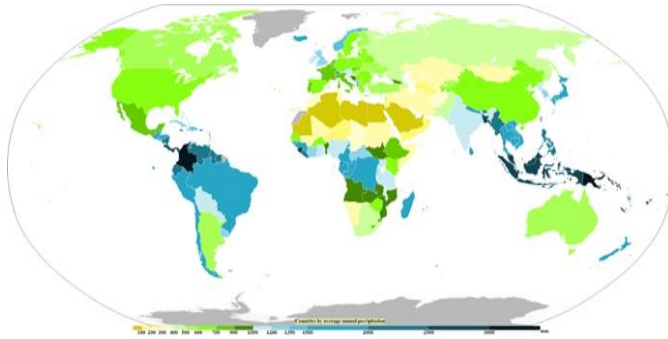
۳۹- موقعیت جغرافیایی و طبیعی دو شهر اولان باتور و جاکارتا را باهم مقایسه کنید و عواملی را که موجب تفاوت این دو ناحیه می‌شوند توضیح دهید؟

پاسخ:

اولان باتور از خط استوا دور است ولی جاکارتا نزدیک خط استوا است، ارتفاع اولان باتور از سطح دریا از جاکارتا بیشتر است (صفحه ۲۰)

(طراح سؤال: مرضیه روغنچیان، استان گیلان، شهر لشت نشاء)

۴۰- با توجه به نقشه بارندگی سالیانه در جهان به سؤالات پاسخ دهید:

الف) دو منطقه پرباران استوایی و دو منطقه کم باران جنب

حاره را نام ببرید:

ب) علل بارش کم در نواحی کم بارش را بررسی و تحلیل کنید:

پاسخ:

الف: پرباران جنوب شرقی آسیا و آمریکای جنوبی کم باران بیابان لوت و صحرای بزرگ آفریقا
ب: هوای سرد شده نواحی فوقانی استوا به سمت عرض‌های بالا حرکت و تحت نیروی کوریولیس دچار انحراف و در منطقه جنب حاره سرد و سنگین می‌شود و مراکز فشار زیاد جنب استوایی (حاره) را به وجود می‌آورد و سبب کم‌بارشی می‌گردد (صفحه ۲۶)

(طراح سؤال: مرضیه روغنچیان، استان گیلان، شهر لشت نشاء)

۴۱- اگر بخواهیم بر روی نقشه‌ای منطقه جنب حاره را نشان دهیم، چه محدوده‌ای را شامل می‌شود؟

پاسخ:

اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی تا مرز منطقه معتدله یعنی 33° تا $66^{\circ}5'$ درجه شمالی و جنوبی (صفحه ۲۶)

(طراح سؤال: یاسر حسن‌زاده، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۲- بر اساس کدام معیارها بخش‌های وسیعی از کشور ایران در گروه اقلیمی B تقسیم‌بندی آب‌وهوایی کوپن قرار می‌گیرد؟

پاسخ:

دما-بارش-پوشش گیاهی (صفحه ۲۸)

(طراح سؤال: عباس درخشان، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۳- رابطه بین عرض جغرافیایی و دما را تحلیل کنید.

پاسخ:

هر چه از استوا به سمت عرض‌های جغرافیایی بالاتر حرکت می‌کنیم، دمای هوا کاهش می‌یابد. اشعه خورشید در منطقه استوایی در طی سال عمود و نزدیک به عمود می‌تابد. (صفحه ۲۳)

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۴- ارتباط بین کوهستان‌ها با میزان بارندگی را بررسی کنید.

پاسخ:

نواحی مرتفع و کوهستان‌ها با توجه به شکل و جهتی که دارند، مانع آن می‌شوند که توده‌های مرطوب به‌طور افقی حرکت کند. در نتیجه، توده‌ها در امتداد دامنه کوه به‌طرف قله بالا می‌رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می‌یابد و دیگر نمی‌تواند رطوبت را در خود نگه دارد و بنابراین، موجب بارش می‌شود. (صفحه ۲۷)

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۵- عوامل مهم گردش عمومی هوا و تغییرات آب‌وهوایی چیست؟

پاسخ:

پراکندگی کانون‌های فشار بر روی کره زمین (صفحه ۲۶)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- عامل پیدایش نواحی آب‌وهوایی چیست؟

پاسخ:

ویژگی‌های آب‌وهوای متفاوت موجب می‌شود که بخش‌های مختلف سیاره زمین با یکدیگر تفاوت داشته باشند و نواحی آب‌وهوایی متفاوت را به وجود بیاورند. (صفحه ۲۱)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- تحلیل کنید مایل بودن و محور زمین چه نتایجی را به دنبال دارد؟

پاسخ:

موجب می‌شود طی حرکت وضعی و انتقالی وسعت منطقه روشن و تاریک و طول روز و شب و فصول مختلف سال در نواحی مختلف و در نیمکره شمالی و جنوبی متفاوت باشد. (صفحه ۲۳)

(طراح سؤال: اشرف برون، استان خوزستان، شهرستان باغ‌ملک)

۴۸- به ترتیب پاسخ صحیح هریک از سؤالات زیر در کدام گزینه بیان شده است:

الف- عامل تمایز کره زمین از سایر سیارات چیست؟

ب- تابش عمود یا نزدیک به عمود خورشید در مناطق استوایی نتیجه‌ی چیست؟

ج- اگر در منطقه‌ی «ب» تنها عامل کاهش دما را افزایش ارتفاع در نظر بگیریم صعود ۴۵۰۰ متری در این منطقه چند درجه روی دمای هوا تأثیر می‌گذارد.

۱- الف- هوا کره ب- حرکت چرخشی زمین ج- ۲۴ درجه

۲- الف- هوا کره ب- مایل بودن محور زمین ج- ۲۷ درجه

۳- الف- زیست کره ب- حرکت چرخشی زمین ج- ۲۷ درجه

۴- الف- زیست کره ب- مایل بودن محور زمین ج- ۲۴ درجه

پاسخ:

۲- الف- هوا کره (صفحه ۲۲) ب- مایل بودن محور زمین (صفحه ۲۳) ج- ۲۷ درجه (صفحه ۲۳)

(طراح سؤال: اعظم مجدی نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۹- بخش عمده‌ای از کشور ما در تقسیم‌بندی کوپن جزء کدام گروه است و بزرگ‌ترین بیابان دنیا در مجاورت کدام مدار قرار دارد؟

پاسخ:

گروه B - مدار رأس‌السرطان (صفحه ۲۸-۳۲)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- بین هوای سرد قطب و هوای گرم استوایی در منطقه معتدله کدام جبهه هوایی تشکیل می‌شود و تأثیر این جبهه هوایی بر کشور ما چگونه است؟

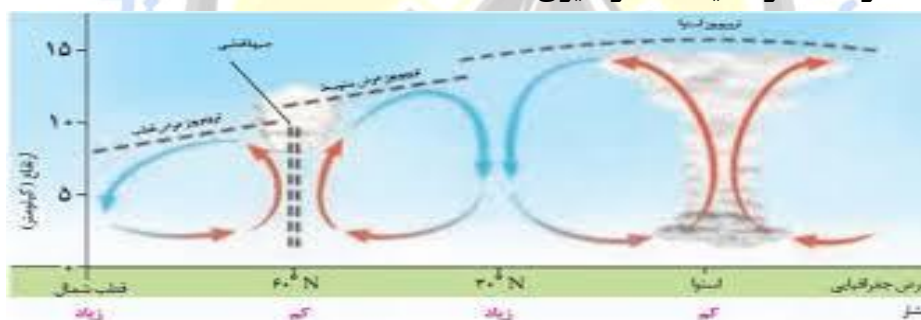
پاسخ:

جبهه قطبی - در فصل سرد از سمت شمال شرق وارد کشور می‌شود و هوای سرد و خشک به همراه دارد و موجب بارش در سواحل خزر می‌شود. (صفحه ۲۵-صفحه ۳۹ جغرافیای ایران)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه بوشهر)

۵۱- با توجه به شکل در کدام مورد ویژگی نواحی مشخص شده به درستی بیان شده است؟

- (۱) میزان تولید ناخالص اولیه در ناحیه B بیشتر از A است.
- (۲) مورد انتظار در ناحیه D جنگل‌های خزان‌دار است.
- (۳) در ناحیه C بیوم جنگل‌های مخروطی شکل گرفته است.
- (۴) کمترین مقدار NPP در ناحیه A اندازه‌گیری شده است.

پاسخ:

در ناحیه C بیوم جنگل‌های مخروطی شکل به وجود آمده (صفحه ۲۶)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۲- برای عبارت زیر دلیل مناسبی را بنویسید.

در عرض‌های جغرافیایی بالا، بارش در فصل تابستان بیشتر از فصل زمستان است.

پاسخ:

تمایل زیاد زاویه تابش خورشید میانگین بارش سالیانه را کاهش داده است. (صفحه ۲۷ و ۲۸)

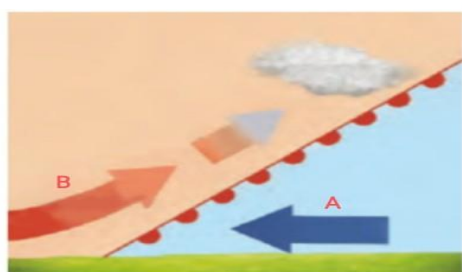
(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- چرا در منطقه جنب استوایی فشار هوا زیاد می‌شود؟

پاسخ:

هوای سرد شده در نواحی فوقانی استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کند و تحت تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می‌شود. در منطقه جنب حاره (اطراف مدار رأس السرطان و رأس الجدی تا مرز منطقه معتدله یعنی ۶۶/۵-۳۳ درجه شمالی و جنوبی) سرد و سنگین شده، فرومی‌نشیند و مرکز فشار زیاد جنب استوایی را به وجود می‌آورد. (صفحه ۲۶)

(طراح سؤال: طاهره غلامی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۴- الف) نقاط A و B چه توده‌هوایی را نمایش می‌دهد؟ ب) نوع بارندگی که در این ناحیه شکل می‌گیرد چیست؟

پاسخ:

الف- نقطه A توده‌هوای سرد و متراکم که در زیر هوای گرم قرار دارد و نقطه B توده‌هوای گرم و سبک که به سمت بالا می‌رود.
ب- باران جبهه‌ای

(طراح سؤال: طاهره غلامی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۵- کدام گزینه عبارت زیر را به‌درستی کامل می‌کند؟

«حرکت هوا در حالت نزولی و در حالت صعودی است.»

۱- سیکلون - فشار کم	۲- آنتی سیکلون - سیکلون
۳- فشار کم - فشار زیاد	۳- فشار زیاد - آنتی سیکلون

پاسخ:

آنتی سیکلون - سیکلون. (صفحه ۲۴)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۶- همه موارد دلیل مناسبی برای عبارت تدوین شده است، به جز:

«در عرض‌های جغرافیایی بالا، بارش در فصل تابستان، بیشتر از فصل زمستان است».

- ۱ - هوای مرطوب موجود در وردسپهر، به سمت بالا صعود می‌کند.
- ۲ - با افزایش دما، ظرفیت نگهداری بخار آب بیشتر می‌شود.
- ۳ - تمایل زیاد زاویه تابش خورشید، میانگین بارش سالیانه را کاهش داده است.
- ۴ - هوای سرد نمی‌تواند، رطوبت زیادی را در خود نگه دارد.

پاسخ:

تمایل زیاد زاویه تابش خورشید، میانگین بارش سالیانه را کاهش داده است. (صفحه ۲۸)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- کدام نواحی کره زمین سرچشمه جریان‌های دریایی آب گرم در اقیانوس‌ها است؟

پاسخ:

نواحی استوایی (صفحه ۲۳)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- دلیل اینکه در بارندگی کوهستانی، توده‌های مرطوب در امتداد دامنه کوه به طرف بالا می‌رود چیست؟

پاسخ:

نواحی مرتفع و کوهستان‌ها با توجه به شکل و جهتی که دارند، مانع از این می‌شوند که توده‌های مرطوب به‌طور افقی حرکت کند. (صفحه ۲۷)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- در طبقه‌بندی آب‌وهوایی کوپن، کدام گروه‌های آب‌وهوایی، نامناسب برای رویش گیاه می‌باشند؟

پاسخ:

B (آب‌وهوای خشک) و E (آب‌وهوای بسیار سرد، قطبی) (صفحه ۲۸)

(طراح سؤال: ودود ناصری، استان اردبیل، شهرستان پارس‌آباد)

۶۰- هر یک عبارت‌های زیر بیانگر کدام نوع بارش است؟

**الف) این نوع بارندگی بیش‌تر در محل برخورد توده‌های هوا با یکدیگر به وجود می‌آید.
ب) بارش‌های بهاری بیش‌تر از این نوع‌اند.**

پاسخ:

الف) بارندگی جبهه‌ای (سیکلونی)

(صفحه ۲۷)

ب) بارندگی همرفتی

(طراح سؤال: شب‌نم حدادی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- هر چه از کمربند فشار واقع در عرض ۶۰ درجه، به سمت مرزهای آن پیش می‌رویم فشار هوا چه تغییری می‌کند؟

پاسخ:

فشار هوا افزایش می‌یابد (صفحه ۲۶).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

۶۲- بیشترین بیابان‌های دنیا، بین مدارهای استوا و رأس‌السرطان واقع شده است.

پاسخ:

غلط (صفحه ۳۳)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

درس چهارم: ناهمواری ها و اشکال زمین

۱- از نقشه زیر چه مفاهیمی در رابطه با ارتفاع و شیب محل دریافت می کنید. توضیح دهید.

پاسخ:

این شکل یک تپه نامتقارن است که در سمت غرب پرتگاه با شیب زیاد و در سمت شرق دارای شیب ملایم است. (صفحه ۵۱)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۲- دره های (U) شکل، با دره (V) شکل چه تفاوتی دارند؟

پاسخ:

دره (U) شکل حاصل فرسایش یخچالی و دره (V) شکل از اشکال فرسایشی رودهای جوان است. (صفحه ۴۵)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۳- با ذکر دلیل بیان کنید گزینه های زیر در کدام مرحله فرسایش ایجاد شده اند؟

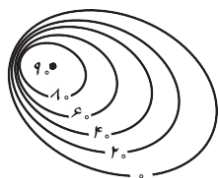
الف) دره های U شکل ب) تلماسه ها

پاسخ:

فرسایش شامل، سه مرحله ۱ کنده شدن مواد از جای خود (حفر) ۲ انتقال و ۳ رسوب گذاری یا انباشته شدن مواد در مکان های دیگر است. اشکال کاوشی حاصل کنده شدن ذرات از یک مکان است (مرحله اول فرسایش) و اشکال تراکمی حاصل انباشته شدن مواد در یک مکان است (مرحله سوم فرسایش). دره U شکل چون از اشکال کاوشی است در مرحله اول و تلماسه چون از اشکال تراکمی است در مرحله سوم فرسایش شکل گرفته اند (صفحه ترکیبی از ۴۲، ۴۷ و ۴۸).

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- نوع عارضه و ویژگی‌های توپوگرافی شکل زیر را بنویسید.

پاسخ:

نوع عارضه تپه است زیرا ارتفاع آن از مرکز به اطراف کاهش می‌یابد و میزان ارتفاع در قله کمتر از ۳۰۰ یا ۶۰۰ متر است. از آنجاکه میزان شیب در دامنه‌های یکسان نیست تپه از نوع نامتقارن است. فاصله منحنی‌های میزان در دامنه سمت شرق بیشتر (کم شیب تر) از دامنه سمت غرب است (پرشیب‌تر) و مماس شدن منحنی‌های میزان بیانگر پرتگاه و شیب بسیار شدید در دامنه غربی است (صفحه ۵۱)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- چگونه گیاهان موجب تغییر شیمیایی در سنگ‌ها می‌شوند؟

پاسخ:

گیاهان در حال پوسیدگی اسیدهایی تولید می‌کنند که موجب تغییرات شیمیایی در سنگ‌های مجاورشان می‌شود. باکتری‌های تجزیه‌کننده یا تنفس گیاهان نیز در سنگ‌ها تغییرات شیمیایی ایجاد می‌کنند. (تغییر شیمیایی) (صفحه ۴۱)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- عبارت زیر درباره کدامیک از اشکال فرسایش بادی است؟

(تپه‌های ماسه‌ای هلالی شکل و منفردی که دو زائده یا بازو در جهت باد دارد.)

الف) گرز دیو ب) یاردانگ ج) برخان د) رگ

پاسخ:

برخان (صفحه ۴۹)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- ترکیب چه عناصری با آب موجب شکل گیری پدیده کارست می شود؟

پاسخ:

آب های که با دی اکسید کربن هوا ترکیب می شوند اسید کربنیک تولید می کنند و با حل کردن آهک و گچ در خود می تواند موجب خوردگی و انحلال سنگ ها شوند و پدیده های فرسایشی بنام کارست پدید می آورند. (صفحه ۴۵)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- آیا سواحل صخره ای می توانند به سواحل پست و ماسه ای تبدیل شوند؟

پاسخ:

از طریق فرسایش ممکن است طی سالیان دراز به سواحل پست تبدیل شوند. فرسایش فیزیکی (بادهای که بر سطح اقیانوس ها و دریاها می وزند امواج را به وجود می آورند که نیروی آن به ویژه زمانی که دریا توفانی باشد زیاد است) فرسایش شیمیایی (انحلال سنگ های آهکی سواحل در آب دریا و نفوذ آب به شکاف ها و درزهای این نوع سنگ ها موجب فرسایش می شوند) (صفحه ۴۹)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- در هوازدگی شیمیایی کدام عوامل مهم و اثر گذارند؟

پاسخ:

مستقر در استان مازندران

اکسیژن و رطوبت. (صفحه ۴۱)

(طراح سؤال: ام البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- مهم ترین عامل فرسایش کاوشی و تراکمی در بیابان را مشخص کنید؟

پاسخ:

به صورت مشترک باد مهم ترین عامل است. (صفحه ۴۷)

(طراح سؤال: ام البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- چرا آب و هوای گرم و مرطوب سرعت و شدت هوازدگی افزایش می‌دهد؟

پاسخ:

دو عامل مهم هوازدگی شیمیایی اکسیژن و رطوبت (که موجب اکسید شدن برخی کانی‌ها نظیر آهن یا اسیدی شدن در ترکیب با گازها می‌شود) در این شرایط آب و هوایی بیشتر وجود دارد. (صفحه ۴۱)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- کدام گزینه، بیانگر اشکال فرسایشی ناشی از حفر مواد در بیابان‌ها است؟

- الف) تلماسه‌ها، برخان
ب) چاله‌های بادی، طاق‌ها
ج) کلوت، گرز دیو
د) دشت ریگی، دون (Dune)

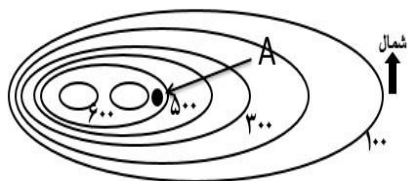
پاسخ:

گزینه ج (صفحه ۴۷)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- با توجه به منحنی میزان مقابل به سؤالات زیر پاسخ دهید:

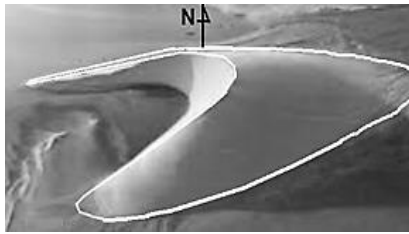
- الف) شیب در کدام جهت بیشتر است؟ چرا؟
ب) ارتفاع نقطه A چند متر است؟

پاسخ:

الف) شرق زیرا منحنی‌های میزان نزدیک‌تر هستند
ب) ۵۵۰ متر (صفحه ۵۱)

(طراح سؤال: حبیب‌رضا غلامی، استان مازندران، شهرستان بابل)

۱۴- درباره‌ی تپه‌ی ماسه‌ای مقابل اطلاعات زیر را کامل کنید.

الف- این تپه‌ها با چه نام جغرافیایی شناخته می‌شوند؟

ب- این شکل از اشکال تراکمی است یا کاوشی؟

ج- با توجه به شمال نقشه، جهت باد در تصویر از کدام سمت است؟

پاسخ:

الف) برخان ب) تراکمی ج) از سمت شرق (صفحه ۴۹)

(طراح سؤال: حبیب رضا غلامی، استان مازندران، شهرستان بابل)

۱۵- عامل ایجاد غار علی‌صدر در همدان و کتله‌خور زنجان چیست؟

پاسخ:

فرسایش انحلالی (صفحه ۴۶)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- هر کدام از اشکال زیر مربوط به کدام یک از فرایندهای کاوشی یا تراکمی در ناحیه بیابانی است؟

الف. دشت ریگی ب. برخان ج. هودو د. دون

پاسخ:

الف: کاوشی ب: تراکمی ج: کاوشی د: تراکمی (صفحه ۴۷، ۴۸)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- تلماسه‌ها یا تپه‌های ماسه‌ای چگونه به حرکت در آیند؟

پاسخ:

با وزش باد، ماسه‌های دامنه روبه باد به طرف بالا رانده می‌شوند و پس از رسیدن به قله، در دامنه پستی فرود می‌آیند و همان جا انباشته می‌شوند. این فرایند موجب حرکت مدام تلماسه می‌شود. (صفحه ۴۹)

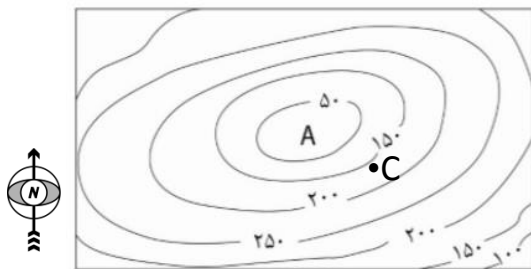
(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- در شکل مقابل به سؤالات پاسخ دهید:

الف) شکل مقابل چه عارضه‌ای را نشان می‌دهد؟

ب) در کدام جهت شیب کمتر است؟ چرا؟

ج) نقطه A و C چند متر است؟

پاسخ:

الف- گودال

ب- در سمت چپ- چون فاصله منحنی‌های تراز از یکدیگر بیشتر است.

ج- نقطه A برابر ۲۵ متر است. و نقطه C ۱۵۰ متر است. (صفحه ۵۱ و ۵۲)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- علت تشکیل هر یک از پدیده‌های زیر را بنویسید؟

الف) کِلوت ب) کارست

پاسخ:

الف) فرسایش بادی - آبی ب) انحلال سنگ‌های آهکی (صفحه ۴۶-۴۷)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۰- کدام یک از گزینه‌های زیر جز اشکال تراکمی ساحلی است؟

الف) دماغه ساحلی ب) ستون‌های سنگی دریایی ج) غار د) طاق‌های دریایی

پاسخ:

دماغه ساحلی (صفحه ۵۰)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- بر طبق نظریه زمین ساخت ورقه‌ای یا صفحه‌ای کوه‌ها چگونه ایجاد شده‌اند؟

پاسخ:

پوسته زمین به قطعات بزرگی تقسیم شده است. این ورقه‌ها (پوسته و گوشته فوقانی) روی بخش خمیری شکل گوشته به آرامی حرکت می‌کنند.

ورقه‌ها از هم دور یا به هم نزدیک می‌شوند، به هم برخورد می‌کنند و یا در امتداد هم می‌لغزند. نتایج حرکت این ورقه‌ها طی میلیون‌ها سال، ایجاد چین خوردگی‌ها، رشته کوه‌ها، شکست‌ها (گسل‌ها شکاف‌ها) و پیدایش کوه‌های آتش فشان‌ی است. (صفحه ۴۰)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- اشکال فرسایش در بیابان‌ها و نواحی ساحلی، ناشی از دو فرایند کاوشی و تراکمی است، اشکال زیر

از کدام نوع هست و مشخص کنید کدام در بیابان و کدام در نواحی ساحلی هستند؟

۱- زبانه یا دماغه ماسه‌ای:	۲- گلوت (یاردانگ):
۳- برخان:	۴- ستون‌های سنگی دریایی:

پاسخ:

- ۱- زبانه یا دماغه ماسه‌ای: از نوع تراکمی در نواحی ساحلی
- ۲- گلوت (یاردانگ): از نوع کاوشی در بیابانی
- ۳- برخان: از نوع تراکمی در نواحی بیابانی
- ۴- ستون‌های سنگی دریایی: از نوع کاوشی در نواحی ساحلی (صفحه ۵۰-۴۷)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- طبق نظریه‌ی «زمین ساخت ورقه‌ای» کوه‌ها در سطح زمین چگونه ایجاد شده‌اند؟

پاسخ:

پوسته زمین به قطعاتی بزرگ تقسیم شده‌اند این ورقه‌ها روی بخش خمیری شکل گوشته به آرامی در حال حرکت هستند ورق‌ها از هم دور یا به هم نزدیک می‌شوند و یا در امتداد هم می‌لغزند نتایج حرکت این ورقه‌ها طی میلیون‌ها سال ایجاد کوه‌ها درروی زمین است. (صفحه ۴۰)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- یخچال‌ها چگونه می‌توانند عامل فرسایش در کره‌ی زمین باشند؟

پاسخ:

یخچال‌ها توده‌های بزرگ یخ هستند که بر اثر انباشته و فشرده شدن برف طی هزاران سال در نواحی قطبی یا بسیار سرد به وجود آمده‌اند و بر اثر نیروی جاذبه به آرامی از نواحی بلند به سمت نواحی پست‌تر حرکت می‌کنند یخچال‌ها در مسیر خود سنگ‌ها را از جا می‌کنند و با خود می‌برند. (صفحه ۴۲)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- تفاوت هوازدهی با فرسایش در چیست؟

پاسخ:

هوازدهی خرد شدن سنگ‌ها و فرسایش جابجایی سنگ‌ها است. (صفحات ۴۱ و ۴۲)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- سواحل بلند چه نامیده می‌شوند؟

پاسخ:

سواحل صخره‌ای (صفحه ۴۹)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- دو شکل ناهمواری زیر را با یکدیگر مقایسه کنید:

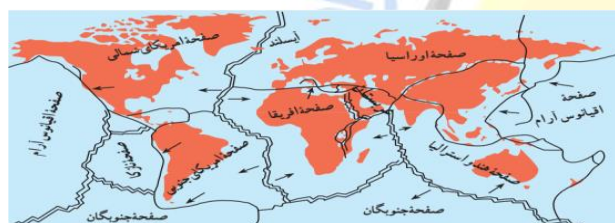
پاسخ:

تصویر (الف) قله و تصویر (ب) فلات است. هر دو مرتفع می‌باشند اما قله از اطراف به سمت مرکز افزایش ارتفاع و فلات از اطراف به سمت مرکز هموار می‌شود و در اطراف مرتفع است. (صفحه ۳۷)

(طراح سؤال: نسرين کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲۸- در تصویر زیر چگونگی شکل‌گیری جزیره ایسلند را در ارتباط با حرکت صفحات پوسته زمین توضیح

دهید:

پاسخ:

جزیره ایسلند در بخش میانی اقیانوس اطلس و جایی است که صفحات پوسته از هم دور می‌شوند و مواد مذاب به بیرون از سطح آب جریان یافته بعدها بر اثر سرد شدن به جزیره و کشور ایسلند تبدیل شده است. (صفحه ۴۰)

(طراح سؤال: نسرين کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲۹- مجسمه‌ای دریکی از شهرهای کناره خلیج فارس و مجسمه‌ای هم در شهر یزد قرار دارد. این دو مجسمه تحت تأثیر کدام نوع هوازدگی قرار می‌گیرند؟

پاسخ:

مجسمه‌ای که در منطقه خلیج فارس است به دلیل هوای گرم مرطوب، تحت تأثیر هوازدگی شیمیایی است و در یزد در نتیجه اختلاف دما، هوازدگی فیزیکی رخ می‌دهد. (صفحه ۴۱)

(طراح سؤال: ربابه فرزین کیا، استان خراسان رضوی، سبزوار)

۳۰- در فرایند حفر چاله‌های بادی، در چه شرایطی فرسایش بادی کند و متوقف می‌شود؟

پاسخ:

اگر در اثر برخورد با آب‌های زیرزمینی، رطوبت و چسبندگی دردانه‌ها به وجود بیاید. (صفحه ۴۶)

(طراح سؤال: لیلا سلگی، استان خراسان رضوی، شهرستان ششتمد)

۳۱- هوازدگی شیمیایی در دامنه‌های غربی زاگرس بیشتر رخ می‌دهد یا نواحی مرکزی ایران؟ چرا؟

پاسخ:

اکسیژن و رطوبت هوا از عوامل مهم هوازدگی شیمیایی هستند در دامنه‌های غربی زاگرس بارش و رطوبت بیشتری با نواحی مرکزی ایران وجود دارد بنابراین دامنه‌های غربی زاگرس، هوازدگی شیمیایی بیشتر رخ می‌دهد (صفحه ۴۱)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۲- فعالیت تکتونیک ورقه‌ای چه عوارضی را سبب می‌شود؟

پاسخ:

چین خوردگی‌ها گسل‌ها بالا آمدن مواد مذاب شکل‌گیری آتشفشان و کوه‌ها (صفحه ۴۳)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- چه عواملی کوه‌ها را به وجود می‌آورند و چه عواملی به کوه‌ها شکل می‌دهند؟

پاسخ:

فعالیت‌های مربوط به تکتونیک ورقه‌ای از طریق ایجاد چین‌خوردگی، گسل‌ها یا بالا آمدن مواد مذاب و شکل‌گیری آتشفشان، کوه‌ها را به وجود می‌آورند. سپس، هوازدگی و فرسایش به کوه‌ها شکل می‌دهند. (صفحه ۴۳)

(طراح سؤال: لقمان کلتی، استان گلستان، شهرستان گمیشان)

۳۴- نحوه شکل گیری کلوت یا یاردانگ را توضیح دهید.

پاسخ:

کلوت یا یاردانگ در رسوبات نرم به جامانده از دریاچه های قدیم پدید می آید. طی میلیون ها سال، باد شیارهایی موازی در این رسوبات ایجاد می کند. به تدریج بخش نرم را با خود می برد و بخش های سخت تر باقی می ماند. (صفحه ۴۷)

(طراح سؤال: لقمان کلتی، استان گلستان، شهرستان گمیشان)

۳۵- چهار ناهمواری اصلی و عمده سطح زمین کدام اند؟

الف) فلات ها - کوه ها - جلگه ها - دشت ها

ب) فلات ها - کوه ها - تپه ها - دشت ها

ج) جلگه ها - رشته کوه ها - قله ها - تپه ها

د) فلات ها - کوه ها - دشت ها - آتش فشان ها

پاسخ:

گزینه (ب).

فلات ها، کوه ها، تپه ها و دشت ها، چهار ناهمواری اصلی و عمده سطح زمین اند. (صفحه ۳۸)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- کدام یک از عوارض زیر، از اشکال کاوشی نیست؟

الف) رگ

ب) یاردانگ

ج) برخان

د) هودو

پاسخ:

گزینه (ج). (صفحه ۴۹)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- دو تفاوت اصلی فلات‌ها و کوه‌ها به‌عنوان دو گروه اصلی ناهمواری‌های سطح زمین را بنویسید؟

پاسخ:

کوه دارای قله است اما فلات مرتفع و نسبتاً مسطح است (صفحه ۳۸).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- به سبب چه عواملی فرسایش در بیابان‌ها از شدت بالاتری برخوردار است؟

پاسخ:

آب‌وهوای خشک، بادهای شدید، خاک نرم، فقر پوشش گیاهی (صفحه ۴۷).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- با توجه به متن زیر، گزینه‌ای را انتخاب کنید که بهترین پاسخ را برای جای خالی داشته باشد.

در مناطق کوهستانی با توجه به شرایط آب‌وهوایی و جنس سنگ‌ها هوازدگی رخ می‌دهد. در این مناطق بر اثر فرسایش آبی، و نفوذ آب جاری به زیرزمین از طریق درز شکاف‌ها و جل کردن سنگ‌ها شکل می‌گیرند.

(ب) دره‌های U شکل، غارهای طبیعی

(الف) دره‌های V شکل، مورن

(د) آب سنگ‌ها، چشمه‌های آهکی

(ج) دره‌های V شکل، چشمه‌های آهکی

پاسخ:

مستقر در استان مازندران

گزینه ج (صفحه ۴۴ و ۴۵)

(طراح سؤال: فروغ آذریان، استان گیلان، شهرستان رشت)

۴۰- درست و غلط بودن جملات را مشخص کنید و سپس جمله نادرست را تصحیح کنید.

الف) تلماسه‌ها حاصل فرسایش کاوشی هستند.

ب) ریشه درختان باعث هوازدگی فیزیکی و شیمیایی می‌شود.

ج) فلات مرتفع و نسبتاً مسطح است.

د) مماس شدن منحنی‌های میزان روی نقشه نشانه میزان شیب است.

پاسخ:

الف) غلط (تلماسه‌ها حاصل فرسایش تراکمی هستند) (صفحه ۴۸)

ب) غلط ریشه درختان باعث هوازدگی فیزیکی (خرد شدن سنگ‌ها می‌شود). (صفحه ۴۱)

ج) صحیح (صفحه ۳۸)

د) غلط (مماس شدن منحنی‌های میزان روی نقشه نشانه پرتگاه است). (صفحه ۵۱)

(طراح سؤال: فروغ آذریان، استان گیلان، شهرستان رشت)

۴۱- چرا در برخی از نواحی بیابان لوت حفر چاله‌های بادی در عمق ۴۰ متری متوقف شده است؟

پاسخ:

در اثر برخورد با آب‌های زیرزمینی و ایجاد رطوبت و چسبندگی دردانه‌ها (صفحه ۳۹)

(طراح سؤال: عباس درخشان، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۲- نوع فرسایش (کاوشی، تراکمی) را در اشکال زیر مشخص کنید؟

الف) غارها

ب) طاق‌های دریایی

ج) جزایر مرجانی

پاسخ:

الف) کاوشی

ب) کاوشی

ج) تراکمی (صفحه ۴۹ و ۵۰)

(طراح سؤال: عادل رحیمی، استان هرمزگان، منطقه جناح)

۴۳- با ذکر مثال، نقش گیاهان و جانوران در هوازدگی فیزیکی و شیمیایی را تحلیل کنید.

پاسخ:

فعالیت موجودات زنده، یعنی گیاهان و جانوران می‌توانند موجب تغییرات فیزیکی و شیمیایی در سنگ‌ها شود. رشد ریشه گیاهان یا ایجاد حفره‌های زیرزمینی توسط جانداران حفر، موجب خرد شدن سنگ‌ها (هوازدگی فیزیکی) می‌شود. گیاهان در حال پوسیدگی اسیدهایی تولید می‌کنند که موجب تغییرات شیمیایی در سنگ‌های مجاورشان می‌شود. باکتری‌های تجزیه‌کننده یا تنفس گیاهان در سنگ‌ها تغییرات شیمیایی ایجاد می‌کنند. (صفحه ۴۱).

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۴- بررسی کنید چگونه فعالیت‌های انسان می‌تواند تغییرات زیادی در پوسته زمین ایجاد کند؟ (با ذکر مثال).

پاسخ:

فعالیت‌های انسان در بهره‌برداری از محیط طبیعی موجب تغییر پوسته زمین و کندن و جابه‌جایی سنگ‌ها و خاک‌ها در مکان‌های مختلف می‌شود. برای مثال، حفر معدن و تونل، ایجاد جاده‌ها، ساختن سدها و منحرف کردن مسیر رودها، شخم زدن زمین و از بین بردن پوشش گیاهی، تغییرات زیادی در پوسته زمین ایجاد می‌کنند (صفحه ۴۳).

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۵- شرایط تشکیل تلماسه چیست؟

پاسخ:

موانعی مثل گیاهان و بوته‌های خار یا قطعات سنگ و ماسه (صفحه ۴۸)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- حرکات صفحات در پوسته زمین چه نتایجی دارد؟

پاسخ:

ایجاد چین‌خوردگی، رشته‌کوه، شکست‌ها (گسل) پیدایش کوه‌های آتشفشانی (صفحه ۴۰)

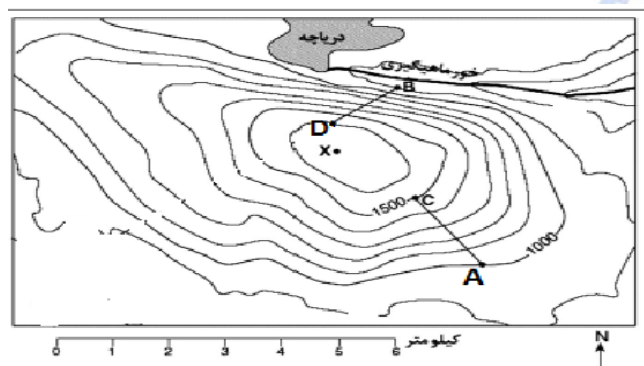
(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- جنس کوه‌های الوند همدان از سنگ‌های گرانیتی و کوه‌های بیرجند از کلیست است. سرعت هوازدگی در کدام یک بیشتر است؟ دلیل بیاورید؟

پاسخ:

در کوه‌های بیرجند به دلیل اینکه سنگ‌های گرانیتی مقاومت بیشتری از سنگ‌های کلیستی دارند. (صفحه ۴۱)

(طراح سؤال: اشرف برون، استان خوزستان، شهرستان باغ‌ملک)

۴۸- به سؤالات پاسخ دهید:

الف) ارتفاع نقاط B و D چند متر است؟

ب) شیب DB کمتر است یا AC؟ چرا؟

ج) X- چه عارضه‌ای را نمایش می‌دهد؟

د) فاصله منحنی‌های میزان چند متر است؟

پاسخ:

الف) نقطه D ۱۶۰۰ متر ارتفاع دارد. نقطه B ۹۹۰ متر (ب) AC زیرا منحنی‌های میزان از هم فاصله دارد.

ج) قله (د) ۱۰۰ متر (صفحه ۵۲)

(طراح سؤال: اعظم مجدی‌نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۹- هوازدگی و فرسایش چه تفاوتی دارند؟

پاسخ:

در هوازدگی فقط تخریب سنگ‌ها صورت می‌گیرد اما فرسایش سه مرحله دارد تخریب-حمل-رسوب‌گذاری (صفحه ۴۱-۴۲)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- طبق تقسیم‌بندی آب‌وهوایی کوپن در کدام گروه از آب‌وهوا، سرعت و شدت هوازدگی بیشتر است؟ سنگ‌های تخم‌مرغی شکل در کف رودخانه‌ها نشان‌دهنده کدام شکل حمل مواد توسط رودخانه‌هاست؟

پاسخ:

گرم و مرطوب استوایی A - غلتان (صفحه ۴۱ و ۲۸ - صفحه ۴۴)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- علت ایجاد کلوت ها در ایران چیست و بیشتر در کدام قسمت ایران دیده شده است؟

پاسخ:

کلوت ها حاصل فرسایش بادی آبی هستند که در مناطق شهداد کرمان در ایران مرکزی وجود دارد. (صفحه ۴۷)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۲- فرض کنید بر فراز بالاترین منحنی میزان بر فراز جزیره‌ای در آب اقیانوس آرام به تماشای غروب خورشید نشسته‌اید، منحنی میزان و نیمرخ توپوگرافی جزیره را طبق اطلاعات زیر رسم کنید و به سؤال پاسخ دهید:

۱- جزیره دارای ۵ منحنی میزان است

۲- فاصله منحنی‌های میزان از همدیگر ۱۰۰ متر

۳- شیب جزیره در غرب است

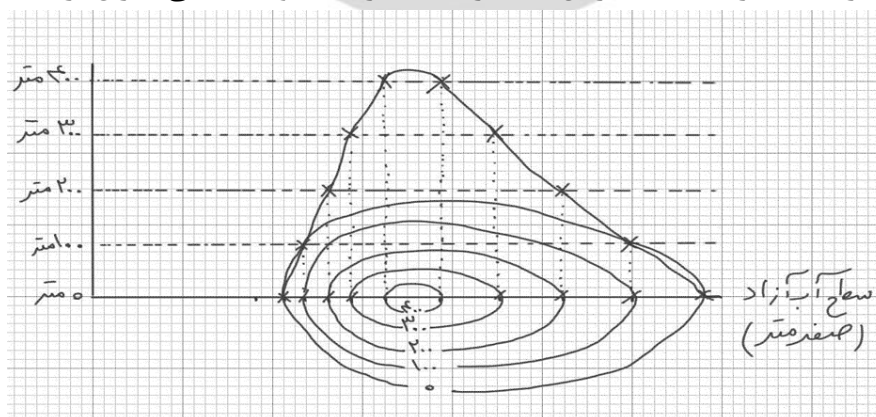
۴- نیمرخ توپوگرافی جزیره رسم شود

۵- در پایان به این سؤال پاسخ دهید شما در چه ارتفاعی در منحنی میزان پنجم به تماشای غروب خورشید نشسته‌اید؟

پاسخ:

نکته اول: جزیره واقع در آب اقیانوس آرام یعنی آب آزاد جهان است بنابراین اولین خط منحنی میزان از ارتفاع صفر آغاز خواهد شد.

نکته دوم: شیب جزیره در سمت غرب است بنابراین باید در سمت غرب خطوط منحنی میزان نزدیک به هم رسم شوند

شما در ارتفاع ۴۰۰ متری از سطح آب‌های آزاد بر فراز جزیره در پنجمین منحنی میزان به تماشای غروب زیبای خورشید نشسته‌اید. (صفحه ۵۲)

(طراح سؤال: سیده معصومه نامی، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- در مورد اشکال کارستی به سؤالات زیر پاسخ دهید:

(الف) این اشکال در کدام سنگ‌ها ایجاد می‌شوند؟

(ب) کدام عامل فرسایشی باعث شکل‌گیری این پدیده شده است؟

(ج) در کدام ناحیه کوهستانی کشورمان پیشرفت چشمگیری از این نوع فرسایش دیده می‌شود؟

پاسخ:

(الف) سنگ‌های آهکی

(ب) آب‌های جاری بانفوذ به داخل زمین

(ج) ناحیه کوهستانی زاگرس (صفحه ۴۵ و ۴۶)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۴- پدیده‌های ستون سمت راست را به اصطلاح مناسب آن در سمت چپ مرتبط کنید:

۱- تکتونیک ورقه‌ای

(الف) دره‌های ۷ شکل

۲- جریان آب رودها

(ب) چشمه‌های آهکی

۳- فرسایش کاوشی

(ج) برخان

۴- تپه‌های ماسه‌ای هلالی شکل

(د) یاردانگ

۵- اشکال کارستی

(ه) غار دریایی

۶- دشت لوت

(ی) گرز دیو

۷- هودو

(ز) کوه‌های آتش‌فشانی

۸- گبی

(و) چاله بادی

۹- رک

مسئله در استان مازندران

پاسخ:

(الف) دره‌های ۷ شکل) - جریان آب رودها (ب) (چشمه‌های آهکی) - اشکال کارستی

(ج) برخان - تپه‌های ماسه‌ای هلالی شکل (د) یاردانگ - گبی (ه) غار دریایی - فرسایش کاوشی

(ی) گرز دیو - هودو (ز) کوه‌های آتش‌فشانی - تکتونیک ورقه‌ای (و) چاله بادی - دشت لوت (۴۴ تا ۵۰)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۵- همه عبارت‌ها دلیل مناسبی برای جمله زیر هستند، به جز:

«برخی سنگ‌ها زودتر از سنگ‌های دیگر هوازده می‌شوند.»

الف) ترکیب شیمیایی کانی‌های تشکیل‌دهنده سنگ‌ها متفاوت است.

ب) اندازه ذرات و نوع کانی‌های تشکیل‌دهنده سنگ‌ها تفاوت دارد.

ج) ساختمان داخلی لایه‌های رسوبی در انواع سنگ با یکدیگر تفاوت دارد.

د) سرعت خردشدگی و تجزیه سنگ‌ها تحت تأثیر شرایط اقلیمی متفاوت است.

پاسخ:

ساختمان داخلی لایه‌های رسوبی در انواع سنگ با یکدیگر تفاوت دارد. (صفحه ۴۱)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۶- چرا حرکت تلماسه‌های بادی و برخان‌ها در جهت باد انجام می‌گیرد توضیح دهید؟

پاسخ:

برخی تلماسه‌ها می‌توانند طی یک سال ۱۰ تا ۲۰ متر در جهت وزش باد حرکت کنند. با وزش باد، ماسه‌های دامنه رو به باد به طرف بالا رانده می‌شوند و پس از رسیدن به قله، در دامنه پشتی فرود می‌آیند و همان‌جا انباشته می‌شوند. این فرایند موجب حرکت مداوم تلماسه می‌شود. (صفحه ۴۹)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- شباهت فلات و کوه در چیست؟

الف) هر دو شیب یکنواخت دارند ب) هر دو ارتفاع یکسان دارند

ج) هر دو مرتفع هستند د) هر دو ناهموارند

پاسخ:

ج) هر دو مرتفع هستند (صفحه ۳۸)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- نتایج حرکات ورقه‌ها در سطح زمین چیست؟

پاسخ:

ایجاد چین خوردگی‌ها، رشته کوه‌ها، شکست‌ها (گسل‌ها) و کوه‌های آتش‌فشانی است. (صفحه ۴۰)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- هریک از دره‌های U شکل و V شکل، معمولاً بر اثر کدام نوع عامل فرسایش شکل می‌گیرند؟

پاسخ:

دره‌های U شکل: یخچال‌ها (صفحه ۴۵)

دره‌های V شکل: آب‌های جاری (صفحه ۴۴)

(طراح سؤال: ودود ناصری، استان اردبیل، شهرستان پارس‌آباد)

۶۰- هریک از پدیده‌های زیر، به کدام یک از اشکال فرسایشی (کاوشی-تراکمی) در سواحل ارتباط دارد؟

الف) دماغه ماسه‌ای ب) طاق دریایی ج) باتلاق د) غارها

پاسخ:

الف) تراکمی ب) کاوشی ج) تراکمی د) کاوشی (صفحه ۵۰)

(طراح سؤال: شبنم حدادی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- در یک نقشه توپوگرافی برای نشان دادن شیب و پرتگاه و نقاط هم‌ارتفاع، از چه مهارت‌هایی استفاده می‌شود؟

پاسخ:

فاصله بین منحنی‌های میزان- منحنی میزان (صفحه ۵۱)

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

۶۲- شکل مقابل به کدام ویژگی مشترک در بین گرز دیو و کلوت اشاره دارد؟

پاسخ:

در هر دو باد قسمت‌های نرم را با خود برده و قسمت‌های سخت باقی می‌ماند (صفحه ۴۷ و ۴۸).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

درس پنجم: نواحی زیستی

۱- برای جلوگیری از گسترش بیابان‌زایی کدام یک از راهکارهای زیر را پیشنهاد می‌کنید؟ چرا؟

الف) کاشت گیاهان مناسب ب) پاشیدن مالچ نفتی بر روی ماسه‌ها

پاسخ:

الف، زیرا مالچ نفتی به دلیل تأثیرات بد و زیان‌آور آن مناسب نیست. (صفحه ۵۹)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۲- کدام قابلیت در نواحی (ساحلی، بیابانی، کوهستان) مشترک است؟

پاسخ:

گردشگری (صفحه ۶۱)

(طراح سؤال: آمنه صادقی، استان کرمانشاه، شهرستان اسلام‌آباد غرب)

۳- تغییر اقلیم چگونه نواحی بیابانی و ساحلی را تهدید می‌کند؟

پاسخ:

خشک‌سالی و گرم شدن هوا و کاهش بارندگی (که نمودهای تغییر اقلیم هستند) از عوامل مهم بیابانی شدن و گسترش بیابان‌ها محسوب می‌شوند که یکی از نگرانی‌های جوامع امروز است. (صفحه ۵۹) تغییرات آب‌وهوایی و گرم شدن کره زمین موجب آن می‌شود که سطح آب دریاها بالا بیاید در این صورت، ساکنان نواحی ساحلی باید سازه‌ها و تأسیسات را به نواحی عقب‌تر منتقل کنند. این کار برای آن‌ها هزینه زیادی دارد. (صفحه ۶۰)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- چرا جنگل‌های بارانی استوایی مهم‌ترین ذخیره زیستی زمین محسوب می‌شوند.

پاسخ:

گیاهان موجودات زنده تولیدکننده‌ای هستند که با عمل نور ساخت (فتوسنتز) ترکیبات آلی تولید و اکسیژن آزاد می‌کنند. هرچه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد، میزان تولید ماده آلی در آنجا بیشتر است. انتشار و انرژی خورشید در سطح زمین یکنواخت نیست و بیشترین انرژی دریافتی روزانه متعلق به استوایی به میزان ۸۰۰ کالری در سانتیمتر مربع است. از این رو میزان تولید خالص اولیه آن بیشتر از سایر زیست‌بوم‌ها است. (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- هر چه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد، میزان تولید ماده آلی در آنجا (بیشتر- کمتر) است.

پاسخ:

بیشتر (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- همه گزینه‌ها به منظور تثبیت تپه‌های ماسه‌ای سواحل صورت می‌گیرد؛ به جز:

- الف) انتقال ماسه از نواحی دیگر به ساحل
ب) ایجاد تپه‌های ماسه‌ای مصنوعی
ج) تثبیت ماسه‌های ساحلی از طریق مالچ پاشی
د) کشت گیاهان سازگار با محیط روی آن‌ها

مستقر در استان مازندران

پاسخ:

گزینه: ایجاد تپه‌های ماسه‌ای مصنوعی (صفحه ۶)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- طبق تقسیم‌بندی وایتکر بین دمای ۲۰ تا ۳۰ درجه و بارش ۴۵۰ سانتی‌متر چه نوع زیست‌بوم‌های وجود دارد؟

پاسخ:

بیابان‌های جنب مداری - ساوان - جنگل‌های بارانی استوایی (صفحه ۵۵)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- چرا در جوامع امروزی نگرانی بیابانی شدن (بیابان‌زایی) افزایش یافته است؟

پاسخ:

- * حفر چاه‌های عمیق و نیمه عمیق در مناطق خشک به دلیل ذخایر آبی ضعیف و استفاده بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی
- * از بین رفتن پوشش گیاهی به دلیل کاهش نزولات جوی
- * اقداماتی چون کندن بوته‌ها و علف‌ها برای تأمین سوخت ساکنان حاشیه بیابان‌ها
- * گرم شدن هوا و افزایش طول دوره خشک‌سالی (صفحه ۶۰)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- در طبقه‌بندی جدید زیست‌بوم‌های جهان از چه روش‌هایی استفاده شده است؟

پاسخ:

میزان تولید مواد عالی-سرعت رشد گیاهان هر زیست‌بوم. (صفحه ۵۶)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- بیابان‌زایی چه تفاوتی با بیابانی شدن دارد؟

پاسخ:

این دو مفهوم هر دوه‌یک معناست یعنی گسترش بیابان‌ها و تبدیل مناطق بیشتری به بیابان. (صفحه ۵۹)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- بخش غیرزنده در بوم سازگان یک جنگل را نام ببرید؟

پاسخ:

سنگ، آب و هوا، خاک و... (صفحه ۵۴)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- برای حفاظت از تپه‌های ماسه‌ای ساحلی چه اقداماتی می‌توان انجام داد؟

پاسخ:

- تثبیت تپه‌های ماسه‌ای از طریق کاشت گیاهان سازگار با محیط
- ایجاد تپه‌های ماسه‌ای مصنوعی از طریق انتقال ماسه از نواحی دیگر (صفحه ۶۱)

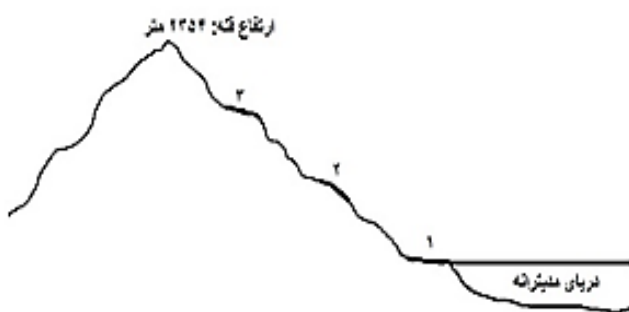
(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- یک کشاورز قصد ایجاد مزرعه‌ی درخت صنوبر

در یک کشور اروپایی دارد. با توجه به شکل مقابل،

ایجاد این مزرعه در کدام نقطه زودبازده‌تر است؟

(شماره‌ی ۱، ۲ یا ۳) توضیح دهید.

پاسخ:

نقطه ۱ بهترین گزینه است؛ زیرا هر چه ارتفاع افزایش یابد قد یا بلندی گیاهان، درجه رشد و فصل رویش آن کمتر می‌شود. ضمن اینکه شیب دامنه در شماره یک هم کمتر از موارد دیگر است. (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: حبیب‌رضا غلامی، استان مازندران، شهرستان بابل)

۱۴- کدام توان محیطی مناطق گرم و خشک دلیل مناسبی برای احداث رصدخانه بزرگ لاسیا در بیابان آتاکاما کشور شیلی است؟

پاسخ:

مناسب برای تحقیقات نجومی و صنایع هوا و فضا به دلیل آسمان صاف و بدون ابر (صفحه ۵۸)

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۵- چه رابطه‌ای بین پراکندگی پوشش گیاهی و ارتفاع وجود دارد؟

پاسخ:

هرچه ارتفاع افزایش یابد تعداد گونه‌ها، قد گیاهان، درجه رشد گیاهان و همچنین فصل رویش کمتر و کوتاه‌تر می‌شود. (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- در منطقه محل زندگی شما چه راهکارهایی برای حفاظت از محیط‌های کوهستانی وجود دارد؟

پاسخ:

کشت گیاهان بر روی دامنه‌ها برای جلوگیری از فرسایش خاک، حفاظت از تنوع زیستی حیات وحش، ایجاد سیل بند برای جمع‌آوری آب، پاک‌سازی کوهستان از زباله (صفحه ۶۳)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- چرا ناهمواری‌ها و ارتفاعات در پوشش گیاهی و زندگی جانوری مؤثرند؟ توضیح دهید.

پاسخ:

زیرا گیاهان و جانوران در ارتفاع معینی قادر به زیستن هستند. هرچه ارتفاع افزایش می‌یابد، تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی گیاهان کوتاه‌تر می‌شود. به‌علاوه شیب دامنه‌ها بر عمق خاک و زهکشی آن اثر می‌گذارد. در دامنه‌های پرشیب ضخامت خاک کمتر است و این دامنه‌ها کمتر می‌توانند آب را در خود نگاهدارند. (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- جوامع انسانی چگونه به تخریب و بهره‌برداری نابخردانه از محیط پرداخته است؟

پاسخ:

جوامع انسانی به دلیل توسعه‌ی صنعتی و اقتصاد مبتنی بر سرمایه‌داری، تغییرات نامطلوبی در آب‌کره، سنگ‌کره و هوا کره پدید آورده است. (صفحه ۵۸)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- قابلیت‌های نواحی کوهستانی را بیان کنید؟

پاسخ:

تنوع زیستی، تنوع فرهنگی، تأمین منابع آب شیرین، دامنه‌های مناسب برای پرورش دام، جاذبه‌های گردشگری، معادن (صفحه ۶۲)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۰- کلمه صحیح را از داخل پرانتز انتخاب کنید:

- الف) هرچه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه کمتر باشد میزان تولید ماده آلی در آنجا (کم - زیاد) می‌شود.
ب) هرچه ارتفاع افزایش یابد تعداد گونه‌ها، قد و انبوهی گیاهان (کاهش - افزایش) می‌یابد.

پاسخ:

الف (کم) ب (کاهش (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- به نظر شما چه رابطه‌ای بین پراکندگی پوشش گیاهی با ارتفاع وجود دارد؟

پاسخ:

علاوه بر عوامل آب‌وهوایی و خاک، نوع ناهمواری‌ها و ارتفاعات نیز در پراکندگی پوشش گیاهی و زندگی جانوری نواحی تأثیر می‌گذارند؛ زیرا گیاهان و جانوران در ارتفاع معینی قادر به زیستن هستند. (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- چه چیزی باعث بالا آمدن سطح دریا می‌شود؟ و چگونه سواحل را تهدید می‌کند؟

پاسخ:

تغییرات آب‌وهوایی و گرم شدن کره زمین موجب آن می‌شود که سطح آب دریاها بالا بیاید. همچنین، وقوع توفان‌ها، هاریکن و سونامی (زمین‌لرزه دریایی) موجب هجوم امواج به ساحل و تخریب تأسیسات ساحلی می‌شود. در این صورت، ساکنان نواحی ساحلی باید تأسیسات را به نواحی عقب‌تر منتقل کنند. این کار برای آن‌ها هزینه زیادی دارد. (صفحه ۶۰)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- منظور از تولید خالص و ناخالص اولیه در زیست‌بوم‌ها چیست؟

پاسخ:

گیاهان در نتیجه فتوسنتز، موادی تولید می‌کنند به این تولید، تولید ناخالص می‌گویند. گیاه مقداری از این مواد را برای رفع نیازهای خود مثل تنفس مصرف می‌کند آنچه باقی می‌ماند تولید خالص اولیه است. (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- علل تفاوت میزان تولید ترکیبات آلی و توده زیستی در اکوسیستم‌ها چیست؟

پاسخ:

هرچه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد میزان تولید ماده آلی در آنجا بیشتر است، انتشار و انرژی خورشید در سطح زمین یکنواخت نیست. انرژی دریافتی در مناطق قطبی ۱۰۰ کالری در سانتی‌متر مربع در مناطق معتدله حدود ۴۰۰ کالری و در مناطق استوایی ۸۰۰ کالری است. (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- موجودات زنده تولیدکننده در بوم‌سازگان کدام هستند؟

پاسخ:

گیاهان (صفحه ۵۴)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- اگر زیست‌بوم و بوم‌سازگان را در نظر بگیریم، کدام یک بزرگ‌تر هستند؟ چرا؟

پاسخ:

زیست‌بوم - چند بوم‌سازگان یک زیست‌بوم هستند. (صفحات ۵۳ و ۵۴)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- در ارتباط با حفاظت از نواحی زیستی گزینه‌های سمت راست را به به‌طور صحیح به گزینه‌های سمت

چپ وصل کنید:

نواحی زیستی	راهکار حفاظتی
۱) نواحی کوهستانی	الف) تثبیت تپه‌های ماسه‌ای از طریق کشت گیاهان سازگار با محیط روی آن‌ها
۲) نواحی بیابانی	ب) کاشت گیاهان سازگار و مقاوم با ناحیه مانند بَنه
۳) نواحی ساحلی	ج) کشت گیاهان بر روی دامنه‌ها برای جلوگیری از فرسایش خاک

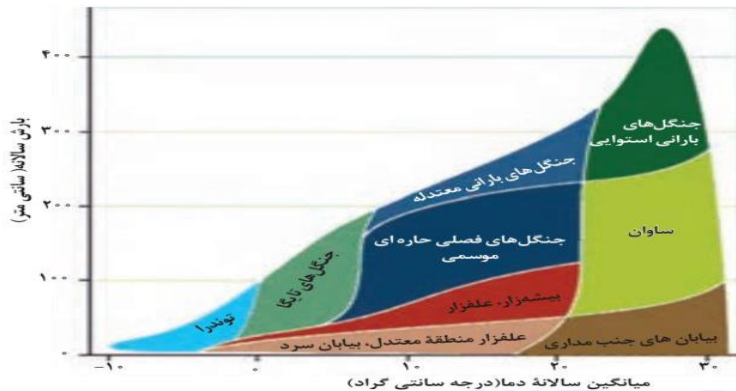
پاسخ:

۱) نواحی کوهستانی (ج)	۲) نواحی بیابانی (ب)
۳) نواحی ساحلی (الف)	(صفحات ۵۹، ۶۱، ۶۳)

(طراح سؤال: نسرین کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

مستقر در استان مازندران

۲۸- پربارش‌ترین و سردترین زیست‌بوم در تصویر زیر را (تقسیم‌بندی بوم زیست‌بوم‌های وایتگر) از نظر دما و بارش با یکدیگر مقایسه کنید:

پاسخ:

پربارش‌ترین (زیست‌بوم استوایی با بارش حدوداً ۲۳۰ تا بیش از ۴۳۰ سانتی‌متر و دمای ۲۲ تا ۳۲ درجه) و سردترین (زیست‌بوم توندرا با بارش حدودی ۱۵ تا ۹۵ سانتی‌متر و دمای از ۱۰- تا صفر درجه) (صفحه ۵۵)

(طراح سؤال: نسرين کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲۹- بیشترین میزان تولید مواد آلی در زیست‌بوم؛ و کمترین میزان تولید مواد آلی در زیست‌بوم است.

(ب) جنگل‌های پهن‌برگ - توندرا
(د) جنگل‌های پهن‌برگ - بیابان

(الف) جنگل‌های استوایی - توندرا
(ج) جنگل‌های استوایی - بیابان

پاسخ:

گزینه ج) جنگل‌های استوایی - بیابان (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: مریم ابراهیمی‌پور، استان خراسان رضوی، ناحیه ۱ مشهد)

۳۰- کدام موارد خانه‌سازی و فعالیت‌های کشاورزی را در نواحی کوهستانی با مشکل مواجه کرده است؟

(الف) وجود گسل‌های فعال و خطر زمین‌لرزه
(ب) وجود خطرات برف و یخبندان
(ج) شیب زمین و محدودیت خاک
(د) شرایط سخت طبیعی و مشکل حمل‌ونقل

پاسخ:

ج) شیب زمین و محدودیت خاک (صفحه ۶۲)

(طراح سؤال: مریم ابراهیمی‌پور، استان خراسان رضوی، ناحیه ۱ مشهد)

۳۱- منظور از معیار «میزان تولید ماده آلی» در هر زیست‌بوم چیست؟

پاسخ:

گیاهان، موجودات زنده تولیدکننده‌ای هستند که با عمل نور ساخت فتوسنتز ترکیبات آلی تولید و اکسیژن آزاد می‌کنند. هرچه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد میزان تولید ماده آلی در آنجا بیشتر است انتشار و انرژی خورشید در سطح زمین یکنواخت نیست. میزان تولید ماده آلی گیاهان را می‌توان اندازه‌گیری کرد (صفحه ۵۶ و ۵۷)

(طراح سؤال: نسرین السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۲- تفاوت بیابان و بیابانی شدن (بیابان‌زایی) چیست؟

پاسخ:

بیابان یک محدوده زیستی است که معمولاً خالی از جمعیت یا کم‌جمعیت‌اند. ولی بیابانی شدن یعنی گسترش بیابان‌ها و تبدیل مناطق بیشتری به بیابان (صفحه ۵۸ و ۵۹)

(طراح سؤال: نسرین السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- به سؤالات زیر پاسخ دهید؟

الف) به چه دلیل مالچ نفتی مناسب نیست؟

ب) بهتراست بجای مالچ نفتی از چه مالچ‌هایی استفاده شود؟

ج) سؤالات مطرح‌شده بالا (الف و ب) مربوط به چه است؟

پاسخ:

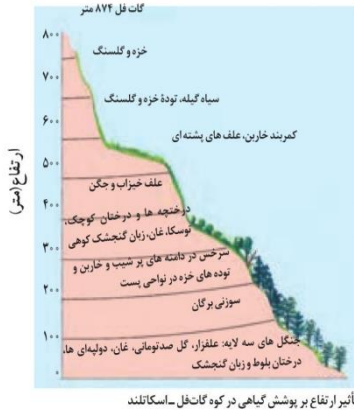
الف) به دلیل تأثیرات بد و زیان‌آور

ب) ریگ یا بقایای گیاهان

ج) حفاظت از نواحی بیابانی (صفحه ۵۹)

(طراح سؤال: محمد عوض الهی، استان گلستان، شهرستان کلالة)

۳۴- با توجه به شکل روبرو رابطه پراکندگی پوشش گیاهی با ارتفاع را بنویسید؟

پاسخ:

هرچه ارتفاع افزایش می یابد، تعداد گونه ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی و درجه رشد گیاهان و همچنین فصل رویش آن ها کمتر و کوتاه تر می شود. (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: محمد عوض الهی، استان گلستان، شهرستان کلالة)

۳۵- تنها موجودات زنده تولیدکننده در یک بوم سازگان هستند.

الف) باکتری ها

ب) جانوران

ج) گیاهان

د) تجزیه کنندگان

پاسخ:

گزینه (ج).

گیاهان تنها موجودات زنده تولیدکننده در یک بوم سازگان هستند؛ زیرا می توانند با عمل نور ساخت (فتوسنتز) غذا بسازند و به این ترتیب حیات دیگر موجودات زنده به آن ها وابسته است. (صفحه ۵۴)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- دامنه های کوه های دارای بیشترین تراکم جمعیت در نواحی کوهستانی جهان است.

الف) هیمالیا

ب) آلپ

ج) زاگرس

د) آند

پاسخ: گزینه (ب). (صفحه ۶۲)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- چه عواملی در سطح زمین موجب تنوع در نوع زیست بوم‌ها می‌شود؟

پاسخ:

موقعیت جغرافیایی، آب و هوا، شکل ناهمواری، ارتفاع، جنس زمین (صفحه ۵۴).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- مقابله با برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی و چرای بی‌رویه دام‌ها در نواحی بیابانی از چه جنبه‌ای حائز اهمیت است؟

پاسخ:

حفاظت از نواحی بیابانی (صفحه ۵۹).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- متن زیر را با دقت بخوانید و به سؤالات آن پاسخ دهید:

طی چند سال اخیر و با اتخاذ روش‌های اشتباه در پیش گرفته شده در مواجهه با طبیعت (قطع درختان، بهره‌برداری بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی، تغییر اقلیم و...) د جنگل‌های سراوان استان گیلان با وزش بادهای شدید و بی‌توجهی از سوی گردشگران بومی و غیربومی هر ساله شاهد آتش‌سوزی این منبع گران قدر و سرمایه ملی هستیم، پس با مدیریت صحیح و عزم ملی می‌توانیم از بروز چنین حوادث جبران‌ناپذیری جلوگیری نموده و آن را کاهش دهیم.

الف) در متن فوق بوم‌سازگان (اکوسیستم) کدام است؟

ب) قطع درختان و بهره‌برداری بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی، از نشانه‌های بروز کدام زیست‌بوم است؟

ج) بی‌توجهی گردشگران بومی و غیربومی به گسترش کدام زیست‌بوم کمک می‌کند؟

پاسخ:

الف) جنگل‌های سراوان ب) بیابان ج) بیابان (صفحه ۵۳ و ۵۹)

(طراح سؤال: مریم نصررمزی، استان گیلان، شهرستان رشت)

۴۰- کدام عوامل می‌توانند نوع هر زیست‌بوم و ویژگی‌هایش را تعیین کنند؟ (۴ مورد)

پاسخ:

موقعیت جغرافیایی، شرایط آب‌وهوایی (دما تبخیر و بارش) شکل ناهمواری‌ها و ارتفاع از سطح زمین و جنس خاک‌ها (صفحه ۵۴)

(طراح سؤال: مریم نصررمزی، استان گیلان، شهرستان رشت)

۴۱- به چه علت یک زیست‌بوم را می‌توان برابر با یک ناحیه جغرافیایی دانست؟

پاسخ:

زیرا در آن‌ها انواع خاص و مشابهی از گیاهان و جانوران زندگی می‌کنند و از سایر نواحی متمایز هستند. (صفحه ۵۴)

(طراح سؤال: یاسر حسن‌زاده، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۲- بر اساس نقشه طبقه‌بندی زیست‌بوم‌های گودی (Goudie)، محدوده کشور ایران منطبق بر کدام زیست‌بوم است؟

پاسخ:

علفزارهای منطقه معتدل (صفحه ۵۵)

(طراح سؤال: عباس درخشان، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۳- نواحی ساحلی و بیابانی از نظر قابلیت چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند؟

پاسخ:

قابلیت مشترک نواحی ساحلی و بیابانی: گردشگری و انرژی.

تفاوت: بیابان‌ها دارای معادن فراوان و مناسب برای تحقیقات نجومی و صنایع هوافضا هستند ولی سواحل شرایط مناسبی برای ماهیگیری و فعالیت‌های بازرگانی دارد. (صفحه ۵۹ و ۶۰).

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۴- ارتفاعات چگونه بر پراکندگی پوشش گیاهی و زندگی جانوری تأثیر می‌گذارند؟

پاسخ:

هر چه ارتفاع افزایش می‌یابد، تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی و درجه رشد گیاهان و همچنین فصل رویش آن‌ها کمتر و کوتاه‌تر می‌شود. (صفحه ۵۷).

(طراح سؤال: سعیده حجتی‌زاده، استان یزد، شهرستان مروست)

۴۵- تفاوت زیست‌بوم‌ها از نظر میزان تولید به چه چیزهایی بستگی دارد؟

پاسخ:

ترکیبات آلی و توده‌های زیستی (صفحه ۵۶)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- دلیل پاشیدن مالچ روی ماسه‌ها چیست؟

پاسخ:

تثبیت ماسه‌ها و جلوگیری از حرکت آن (صفحه ۵۹)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- گزینه‌ی مناسب را انتخاب کنید:

کدام «توان‌های محیطی مناطق گرم و خشک» دلیل مناسبی برای احداث رصدخانه‌ی بزرگ لاسیا در بیابان آناکاما در کشور شیلی است؟

الف- آسمان صاف و بدون ابر	ب- وسعت زیاد و جمعیت کم
ج- طول مدت ساعات آفتابی	د- شدت تابش انرژی خورشیدی

پاسخ:

الف- آسمان صاف و بدون ابر (صفحه ۵۸)

(طراح سؤال: اعظم مجدی‌نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۸- فرایند عمل فتوسنتز گیاهان چه نتیجه‌ای را به همراه دارد؟

پاسخ:

تولید ترکیبات آلی و آزاد کردن انرژی (صفحه ۵۶)

(طراح سؤال: اعظم مجدی‌نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۹- در طبقه‌بندی زیست‌بوم وایتکر، بیشترین و کمترین بارش و دما متعلق به کدام زیست‌بوم است و طبق تقسیم‌بندی کودی در قاره اروپا کدام زیست‌بوم‌ها وجود ندارد؟

پاسخ:

بیشترین بارش و دما = جنگل‌های بارانی استوایی - کمترین بارش و دما را بیابان‌های سرد دارند. - در قاره اروپا زیست‌بوم بیابان - جنگل‌های بارانی استوایی - ساوان وجود ندارد (صفحه ۵۵)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- Npp چیست و به چه علت زیست‌بوم‌ها از نظر تولید ترکیبات آلی و توده زیستی تفاوت دارند؟

پاسخ:

میزان تولید خالص اولیه (Npp) را در زیست‌بوم‌های مختلف نشان می‌دهد. گیاهان در نتیجه فتوسنتز، موادی تولید می‌کنند که به این تولید، تولید ناخالص می‌گویند. گیاه مقداری از این مواد را برای رفع نیازهای خود، مثل تنفس، مصرف می‌کند. آنچه باقی می‌ماند تولید خالص اولیه است؛ زیرا انتشار و انرژی خورشید در سطح زمین یکنواخت نیست و به دنبال آن آب‌وهوای متفاوتی به وجود می‌آید با توجه به میزان دریافت انرژی خورشید و بارندگی، میزان پوشش گیاهی متفاوت می‌شود، هرچه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد میزان تولید ماده آلی در آنجا بیشتر است. (صفحه ۵۷-۵۶)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- چرا یکی از محدودیت‌های نواحی کوهستانی کاهش اکسیژن و مشکلات تنفسی است؟

پاسخ:

با افزایش ارتفاع دما کاهش یافته و اتمسفر رقیق شده از طرفی در ارتفاعات پوشش گیاهی و غلظت آلاینده‌ها کمتر است. (صفحه ۶۲)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۲- با توجه به نقشه‌ی جهان نما به موارد زیر پاسخ دهید:

- الف) پراکندگی زیست‌بوم تایگا
- ب) پراکندگی نواحی صنعتی در جهان
- ج) پراکندگی خودمختار در آسیا
- د) پراکندگی تولید ۴۰ درصد ذرت جهان

پاسخ:

- الف = شمال روسیه - شمال اروپا
- ب = اروپای غربی امریکای شمالی - شرق و جنوب شرقی آسیا - روسیه اروپای شرقی
- ج = کردستان عراق - عراق
- د = ایالات متحده‌ی امریکا (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- هریک از راهکارهای حفاظتی زیر، با کدام نواحی زیستی مطابقت دارد؟

- الف - زهکشی اراضی (.....)
- ب - ایجاد حوضچه‌های ذخیره و سیل بند (.....)
- ج - تدوین مقررات و قوانین فعالیت گردشگری (.....)
- د - کاشت گیاهان اکالیپتوس و افاقیا (.....)

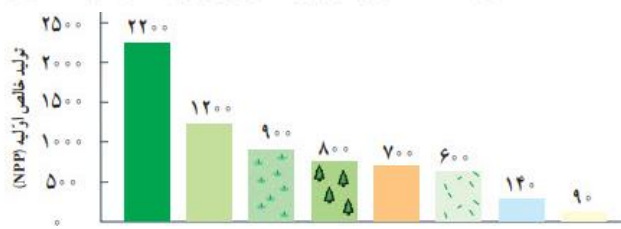
پاسخ:

- الف - نواحی ساحلی
- ب - نواحی کوهستانی
- ج - نواحی کوهستانی
- د - نواحی بیابانی

(طراح سؤال: طاهره غلامی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۴- نمودار مقابل میزان تولید خالص اولیه ماده آلی را در زیست‌بوم‌های مختلف نشان می‌دهد.

مقدار ماده خشک آلی به گرم در یک متر مربع در یک سال ($g / m^2 / yr$)

با توجه به نمودار:

الف) منظور از تولید خالص و ناخالص در یک زیست‌بوم چیست؟

ب) کدام زیست‌بوم‌ها به ترتیب بیشترین و کمترین تولید ماده

آلی را دارند؟ چرا؟

ج) کدام زیست‌بوم مهم‌ترین ذخیره زیستی سیاره زمین محسوب

می‌شود؟ چرا؟

پاسخ:

الف) گیاهان در نتیجه فتوسنتز موادی تولید می‌کنند که به آن تولید ناخالص می‌گویند که بخشی از این تولید ناخالص صرف نیازهای گیاه مانند تنفس می‌شود، آنچه باقی می‌ماند تولید خالص اولیه است.

ب) بیشترین تولید ماده آلی مربوط به زیست‌بوم جنگل‌های بارانی استوایی و کمترین آن مربوط به بیابان است. چون در زیست‌بوم استوایی میزان انرژی دریافتی از خورشید و بارندگی زیاد است لذا سرعت رشد گیاهان و به تبع آن میزان تولید ماده آلی هم بیشتر است در حالی که در زیست‌بوم بیابان به دلیل شرایط نامساعد محیطی از قبیل فقر پوشش گیاهی، خشکی هوا و کمبود بارندگی سرعت رشد گیاهان و تولید ماده آلی کم است. (صفحه ۵۷)

ج) زیست‌بوم جنگل‌های بارانی استوایی؛ زیرا گیاهان انبوه این زیست‌بوم موجودات زنده تولیدکننده‌ای هستند که با عمل نور ساخت ترکیبات آلی و اکسیژن تولید می‌کنند (ریه‌های تنفسی جهان) و حیات و زندگی سایر موجودات به آن‌ها وابسته است. (صفحه ۵۶)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۵- با توجه به طبقه‌بندی وایتکر، میزان دما و بارش را در جنگل‌های تایگاه با جنگل‌های منطقه معتدله را

با هم مقایسه کنید.

پاسخ:

در جنگل‌های منطقه معتدله میانگین سالانه دما بین ۱۰ تا ۲۰ درجه سانتی‌گراد و میانگین بارش سالانه بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ سانتی‌متر است. ولی در جنگل‌های تایگاه میانگین سالانه دما بین ۱- تا ۵ درجه سانتی‌گراد و میانگین بارش سالانه بین ۱۰ تا ۱۸۰ سانتی‌متر است. (صفحه ۵۵)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

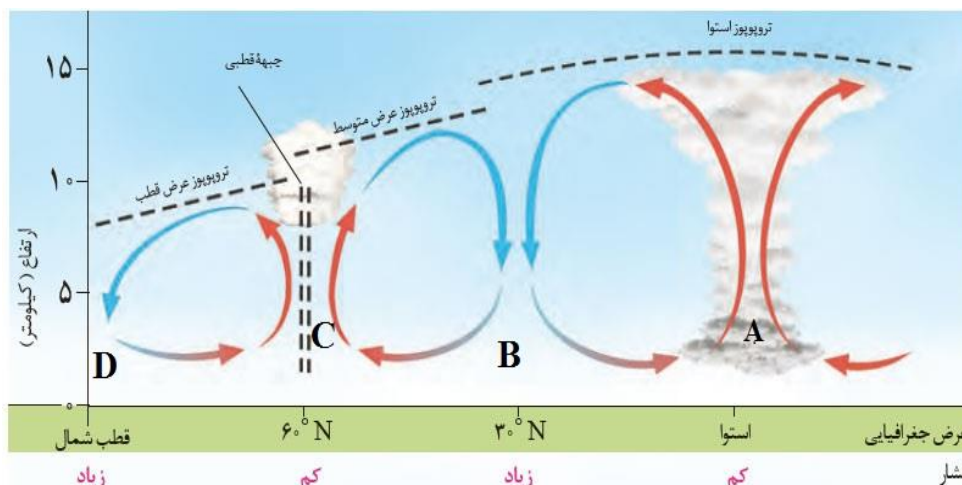
۵۶- با توجه به تصویر، در کدام گزینه ویژگی نواحی مشخص شده به درستی بیان گردیده است؟

(الف) میزان تولید ناخالصی اولیه در ناحیه B بیشتر از A است.

(ب) بیوم مورد انتظار در ناحیه جنگل‌های خزان‌دار است.

(ج) در ناحیه C بیوم جنگل‌های مخروطی شکل گرفته است.

(د) کمترین مقدار NPP در ناحیه A اندازه‌گیری شده است.

پاسخ:

در ناحیه C بیوم جنگل‌های مخروطی شکل گرفته است. (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- چه رابطه‌ای بین سرعت رشد پوشش گیاهی و میزان تولید ماده آلی در یک ناحیه وجود دارد؟

پاسخ:

هر چه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد، میزان تولید ماده آلی در آنجا بیشتر است. (صفحه ۵۵)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- نقش شیب دامنه‌ها بر عمق خاک و زهکشی چیست؟

پاسخ:

در دامنه‌های پرشیب، ضخامت خاک کمتر است و این دامنه‌ها کمتر می‌توانند آب را در خود نگه‌دارند (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- هر یک از ویژگی‌های زیر مربوط به کدام نواحی آب‌وهوایی در جهان هستند؟

الف (آسمان صاف و بدون ابر

ب) استراحت، تفریح و ورزش‌های آبی

ج) تنوع زیستی تنوع فرهنگ‌های بومی

پاسخ:

الف (بیابانی (صفحه ۵۸)

ب) ساحلی (صفحه ۶۰)

ج) کوهستانی (صفحه ۶۲)

(طراح سؤال: فروغ اسکندری، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۰- با توجه به تأثیر ارتفاع بر پوشش گیاهی چرا در ارتفاعات میزان پوشش گیاهی بسیار کم است؟

پاسخ:

الف (به دلیل ضخامت کمتر خاک

ب (شیب زیاد دامنه‌ها (صفحه ۵۷)

(طراح سؤال: فروغ اسکندری، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- رابطه بین میزان ارتفاع و میزان تولید مواد آلی را توضیح دهید.

مستقر در استان مازندران

پاسخ:

هر چه از دامنه کوه‌ها به سمت ارتفاعات پیش می‌رویم به دلیل کاهش رشد گیاهان میزان تولید مواد آلی کم می‌شود (صفحه ۵۷).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

۶۲- در هریک از راهکارهای حفاظت از نواحی ساحلی، کاهش کدام مخاطرات ساحلی مدنظر است؟

الف) کاشت گیاهان سازگار با محیط سواحل

ب) احداث انواع حفاظهای عمودی

پاسخ:

الف) حفاظت از تپه‌های ساحلی

ب) حفاظت از سواحل در مقابل بالا آمدن آب و کاهش قدرت تخریبی امواج (صفحه ۶۱)

(طراح سؤال: داریوش محمودی، استان البرز، ناحیه ۲ کرج)

مستقر در استان مازندران

درس ششم: نواحی فرهنگی

۱- تابلوهای راهنمایی به خط و زبان کردی در بیمارستان بیستون کرمانشاه در کنار نصب تابلوهای فارسی چه هدفی را دنبال می‌کند.

پاسخ:

حفظ هویت فرهنگی (صفحه ۷۲)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۲- همه‌گیری بیماری کوید ۱۹ در جهان به کدام مفهوم در جغرافیا دلالت می‌کند؟

پاسخ:

مفهوم پخش یا انتشار (صفحه ۷۹)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۳- پخش مستقیم و غیرمستقیم فرهنگی را توضیح دهید.

پاسخ:

گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود؛ مانند ورزش هاکی که مبدأ آن کشور کاناداست اما در بین مردم ایالات متحده امریکا و نواحی مرزی آن کشور با کانادا رواج بسیار یافته است.

گاهی پخش و انتشار از یک فرهنگ به فرهنگ‌های دیگر بدون آنکه فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند، اتفاق می‌افتد. امروزه برخلاف گذشته، با توجه به گسترش رسانه‌ها، نوع دوم پخش فرهنگی غالب است و رسانه‌ها نقش عمده‌ای در تغییر علائق، رفتارها، سبک زندگی روزانه و ... دارند. (صفحه ۸۱)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- رواج نموده‌های زندگی شهری در مناطق روستایی را چگونه تحلیل می‌کنید؟

پاسخ:

پخش فرهنگی از زمان‌های بسیار کهن وجود داشته است اما در دنیای امروز علاوه بر مهاجرت و دادوستد، گردشگری و جهان گردی، استفاده از انواع رسانه‌ها و انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات، نقش مهمی در پخش فرهنگی دارند و رسانه‌ها نقش عمده‌ای در تغییر علائق، رفتارها، سبک زندگی روزانه (نوع غذا، شیوه لباس پوشیدن، تفریحات و ...) حتی در نواحی دورافتاده دارند. (صفحه ۸۱)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- زبان، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است.

پاسخ:

غلط است (صفحه ۶۹)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- در گذشته چه عواملی نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی نقش داشته است؟

پاسخ:

جنگ‌ها و دادوستد میان نواحی (صفحه ۷۹)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- با توجه به مثال‌های زیر انواع پخش فرهنگی را مشخص کنید و توضیح دهید.

الف- افتتاح شعبه پیتزافروشی آمریکایی در ژاپن

ب- ورزش هاکی در بین مردم ایالات متحد آمریکا

پاسخ:

الف- پخش غیرمستقیم (بدون آنکه فرهنگ‌ها در تماس مستقیم با یکدیگر باشند رخ می‌دهد).

ب- پخش مستقیم (در اثر تماس مستقیم مردم دو ناحیه فرهنگی که به هم خیلی نزدیک‌اند اتفاق می‌افتد) (صفحه ۷۹)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- چرا زبان انگلیسی از پرتکلم‌ترین زبان‌های جهان محسوب می‌شوند؟

پاسخ:

زبان انگلیسی زبان رسمی و اداری بیش از ۵۰ کشور جهان هست، در اغلب نرم‌افزارهای رایانه‌ای جهان برای پایش رفت‌وآمد هواپیماها و کشتی‌ها و در متون علمی و تحقیقاتی بین‌المللی استفاده می‌شود. (صفحه ۷۰)

(طراح سؤال: مژگان کردبچه، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- کدام شاخص‌های فرهنگی بر هر ناحیه باهم اشتراک دارند؟

پاسخ:

دین-زبان-آداب‌ورسوم-هنر و معماری و نوع فعالیت اقتصادی. (صفحه ۷۵)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- امروزه چه عاملی سبب پخش فرهنگی می‌شود؟

پاسخ:

رسانه‌ها و نقش عمده آن‌ها در تغییر علایق و رفتارها و سبک زندگی. (صفحه ۸۱)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- چرا زبان عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؟

پاسخ:

زیرا انسان‌ها از طریق زبان، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب‌ورسوم خود را به دیگران و به نسل بعدی منتقل می‌کنند. (صفحه ۶۹)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- کدام عبارت نادرست است؟

- الف) عواملی چون جنگ و فتح سرزمین‌ها موجب تغییر در نواحی زبانی شده است.
ب) شمار پیروان دین مسیحیت در قاره‌های اروپا، آمریکا و استرالیا بیشتر است.
ج) بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین خانواده‌ی زبانی دنیا ماندارین چینی است.
د) اکثر کشورها سعی در حفظ و تقویت زبان‌های ملی، بومی و محلی خود دارند.

پاسخ:

گزینه ج (صفحه ۷۰)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- فارسی، عربی و انگلیسی جزو کدام خانواده زبانی است؟

پاسخ:

فارسی خانواده زبانی هندواروپایی، انگلیسی خانواده زبانی هندواروپایی، عربی خانواده زبانی آفروآسیایی (صفحه ۶۹ و ۷۰)

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۴- با دیدن کدام چشم‌اندازها در شهرهای مختلف می‌توان نوع دین مردم آن مکان را تشخیص داد؟

پاسخ:

ادیان چشم‌اندازهای خاصی را در قالب معماری، هنر، نقاشی، مجسمه‌سازی، مکان‌های مقدس و زیارتگاهی به وجود می‌آورند. به‌عنوان مثال با دیدن مساجد می‌توان پی برد اکثریت مردم یک شهر مسلمان هستند و با دیدن کلیسا می‌توان پی برد اکثر مردم شهر مسیحی می‌باشند. (صفحه ۷۵)

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۵- گسترش ورزش کاراته از شرق آسیا به نواحی دیگر جهان نشان‌دهنده کدام ویژگی نواحی فرهنگی است؟

پاسخ:

پدیده پخش یا انتشار (صفحه ۷۹)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- زبان فارسی جز کدامیک از سه خانواده زبانی مهم جهان است؟

پاسخ:

خانواده هندواروپایی (صفحه ۶۹)

(طراح سؤال: لیلا حسینیجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- مهم‌ترین تغییرات در الگوی زبانی در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی به چه عصری معروف است؟ توضیح دهید؟

پاسخ:

عصر اکتشافات جغرافیایی-وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در آمریکای شمالی، استرالیا و نیوزلند زبان انگلیسی گسترش یافت و در مستعمرات آن‌ها در قاره آفریقا، آمریکای جنوبی و بخش‌هایی از آسیا نیز زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج یافت. (صفحه ۷۱)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- در زمان‌های بسیار کهن و گذشته چه عواملی در پدیده پخش فرهنگی مؤثر بوده‌اند؟

پاسخ:

بسیاری از ابداعات بشر که در تمدن‌های اولیه شکل گرفته‌اند مانند شیوه کشاورزی-خط-ذوب فلزات-و تولید سلاح‌های جنگی از ناحیه مبدأ خود به نواحی اطراف گسترش یافته‌اند. در گذشته، جنگ‌ها و دادوستد میان نواحی نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی داشته‌اند. (صفحه ۷۹)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- کدام عامل بر چشم‌اندازهای فرهنگی تأثیر بیشتری دارد؟

پاسخ:

دین (صفحه ۷۳)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۰- پدیده پخش یا انتشار را تعریف کنید؟

پاسخ:

فرایندی است که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار، وسایل و ابزار و شیوه زندگی و حتی بیماری از یک مکان به سایر مکان‌ها گسترش می‌یابد. (صفحه ۷۹)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- نقش «عصر اکتشافات جغرافیایی» در تغییر تاریخی الگوهای زبانی جهان را توضیح دهید.

پاسخ:

«عصر اکتشافات جغرافیایی» یکی از مهم‌ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به آغاز شد. وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در امریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبانان انگلیسی گسترش یافت؛ در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های آفریقا، امریکای جنوبی و بخش‌هایی از آسیا نیز زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد. (صفحه ۷۱)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- موارد سمت راست را به موارد سمت چپ ارتباط دهید. (یک مورد اضافی است)

الف: زبان عربی	۱- خانواده چینی تبتی
ب: ماندارین چینی	۲- خانواده آفرو آسیایی
ج: ایرانی	۳- خانواده هندواروپایی
د: هندوئیسم	

پاسخ:

۳=ج (صفحه ۷۰-۶۹)

۲=الف

۱=ب

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- چرا زبان عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؟

پاسخ:

زیرا انسان‌ها از طریق زبان، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب‌ورسوم خود را به دیگران و به نسل بعدی منتقل می‌کنند. (صفحه ۶۹)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- چرا حفظ تنوع زبان‌ها مهم است؟

پاسخ:

زبان‌های یک کشور جزئی از هویت آن کشور و ناحیه می‌باشند و باید این هویت حفظ شود. (صفحه ۷۱)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- زردپوستان و سفیدپوستان به کدام خانواده زبانی صحبت می‌کنند؟

پاسخ:

خانواده چینی - تبتی برای زردپوستان و سفیدپوستان خانواده هندواروپایی. (صفحات ۶۹ و ۷۰)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- آنیمیسیم یا از ادیان مبتنی بر است.

پاسخ:

قبیله‌ای - غیر یکتاپرستی (صفحه ۷۳)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- زبان مردم کشورهای (افغانستان)، (انگلستان)، (ژاپن) و (مصر و لیبی) به ترتیب، جزو کدام یک از شاخه‌های اصلی زبانی جهان می‌باشند.

پاسخ:

(افغانستان، هندواروپایی)، (انگلستان، هندواروپایی)، (ژاپن، چینی-تبتی) و (مصر و لیبی، آفرو - آسیایی) (صفحه ۷۱، ۷۰، ۶۹)

(طراح سؤال: نسرين کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲۸- به‌عنوان یک دانش‌آموز در حال تحصیل، دو دلیل ذکر کنید که نشان دهد چگونه زبان انگلیسی در قرن حاضر در سراسر جهان به کار گرفته می‌شود.

پاسخ:

استفاده بهینه از لب تاب یا کامپیوتر - سرچ و مطالعه مقالات و منابع و کتاب‌های علمی بین‌المللی (صفحه ۷۱)

(طراح سؤال: نسرين کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲۹- آثار کدام شاخص مهم فرهنگی را می‌توان در نواحی مختلف در قالب چشم‌اندازهای خاصی مشاهده کرد؟

الف) زبان ب) فرهنگ ج) آداب و رسوم د) دین

مستقر در استان مازندران

پاسخ:

د) دین (صفحه ۷۴)

(طراح سؤال: مریم ابراهیمی‌پور، استان خراسان رضوی، ناحیه ۱ مشهد)

۳۰- در حال حاضر چگونه پدیده پخش فرهنگی، به خطری برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی تبدیل شده است؟

پاسخ:

امروزه در اثر پدیده پخش فرهنگی، فرایند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر، به خطری بزرگ برای فرهنگ‌های بومی و هویت ملی و بومی نواحی مختلف جهان تبدیل شده است. (صفحه ۸۱)

(طراح سؤال: محمدتقی خورشیدی، استان خراسان رضوی، ناحیه ۱ مشهد)

۳۱- چهار مورد از چشم‌اندازهای فرهنگی که باورها و اعتقادات را به نمایش می‌گذارد را مشخص نمایید؟

پاسخ:

معماری، هنر، نقاشی، مجسمه‌سازی، ایجاد مکان‌های مقدس و زیارتگاهی (صفحه ۷۵)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۲- امروزه خطر بزرگ فرهنگ و هویت ملی را چه موردی تهدید می‌کند؟

پاسخ:

فرایند یکسان‌سازی فرهنگ‌ها و توسعه فرهنگ کشورهای سلطه‌گر خطری بزرگ برای فرهنگ و هویت ملی و بومی نواحی جهان است (صفحه ۸۱)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- عبارتهای غلط را پیدا کنید و درست آن‌ها را بنویسید.

- الف) خانواده زبانی چینی تبتی سومین خانواده بزرگ از نظر تعداد سخنگوست. و در میان مردم زردپوست ناحیه آسیای مرکزی رواج دارد. ماندارین چینی از معروف‌ترین و پر سخنگوترین شاخه‌های این زبان محسوب می‌شود.
- ب) زبان قوم حامی زبان مردم عرب و یهود و زبان قوم سامی زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا است.
- ج) در بین زبان‌های خانواده آفرو-آسیایی معروف‌ترین و مهم‌ترین آن‌ها زبان عبری است که در جنوب شرقی آسیا و شمال آفریقا بدان تکلم می‌کنند.

پاسخ:

- الف) خانواده زبان چینی-تبتی دومین خانواده بزرگ زبانی از نظر تعداد سخنگوست و در میان مردم زردپوست ناحیه آسیای شرقی رواج دارد. ماندارین چینی از معروف‌ترین و پر سخنگوترین شاخه‌های این زبان محسوب می‌شود.
- ب) زبان قوم سامی زبان مردم عرب و یهود و زبان قوم حامی زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا است.
- ج) در بین زبان‌های خانواده آفروآسیایی معروف‌ترین و مهم‌ترین آن‌ها زبان عربی است که در جنوب غربی آسیا و شمال آفریقا بدان تکلم می‌کنند. (صفحه ۷۰)

(طراح سؤال: کیانوش حسین‌زهی، استان گلستان، شهرستان کردکوی)

۳۴- وجود چه عواملی در آینده سبب از بین رفتن از زبان‌های محلی می‌شود؟

پاسخ:

رشد ارتباطات و فناوری و غلبه برخی از زبان‌ها (صفحه ۷۱)

(طراح سؤال: کیانوش حسین‌زهی، استان گلستان، شهرستان کردکوی)

۳۵- یکی از مهم‌ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن‌های میلادی معروف

به آغاز شد.

الف) قرن‌های ۱۵ و ۱۶ - عصر اکتشافات جغرافیایی

ب) قرن‌های ۱۵ و ۱۶ - عصر رنسانس

ج) قرن‌های ۱۴ و ۱۵ - عصر اکتشافات جغرافیایی

د) قرن‌های ۱۴ و ۱۵ - عصر رنسانس

پاسخ:

گزینه (الف). (صفحه ۷۱)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- در بین عناصر فرهنگی، کدام مورد نقش مهمی در خلق چشم‌اندازهای فرهنگی دارد؟

الف) زبان

ب) فرهنگ

ج) آداب و رسوم

د) دین

پاسخ:

گزینه (د). (صفحه ۷۴)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- چه چیزی می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد چشم‌اندازهای خاصی در هر ناحیه باشد؟

پاسخ:

فرهنگ (صفحه ۷۴).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- در پخش فرهنگی چه مواردی عمدتاً از نقش بالاتری برخوردار می‌باشند؟

پاسخ:

مهاجرت، دادوستد، رسانه‌ها (صفحه ۸۱).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- انتشار خبر «افطار و سنت‌های فرهنگی - اجتماعی آن به‌عنوان بیست و سومین عنصر میراث فرهنگی ناملموس ایران در پرونده‌ی مشترک به نام ایران، جمهوری آذربایجان، ترکیه و ازبکستان در فهرست جهانی میراث ناملموس یونسکو ثبت جهانی شد» موجب شکل‌گیری چه ناحیه‌ای با چه معیارهایی در سطح زمین شده است؟

پاسخ:

ناحیه فرهنگی با معیار مذهبی (صفحه ۷۵)

(طراح سؤال: زهرا رفیعی، استان گیلان، شهرستان ناحیه ۲ رشت)

۴۰- فرآیندی که طی آن بیماری کرونا از چین به سایر نقاط جهان گسترش یافت می‌گویند؟

پاسخ:

پدیده پخش یا انتشار (صفحه ۷۹)

(طراح سؤال: زهرا رفیعی، استان گیلان، شهرستان ناحیه ۲ رشت)

۴۱- درست یا نادرست بودن جمله زیر را مشخص کنید:

«زبان سامیایی - حامیایی زبان مردم عرب جنوب غرب آسیا و شمال آفریقا است.»

پاسخ:

صحیح (صفحه ۷۰)

(طراح سؤال: عادل رحیمی، استان هرمزگان، منطقه جناح)

۴۲- این موضوع که دین اسلام پس از ظهور در کانون خود باقی نمانده، بلکه در بخش‌های وسیعی از جهان گسترش یافت، به کدام مفهوم اشاره دارد؟

پاسخ:

پخش فرهنگی (صفحه ۸۰)

(طراح سؤال: عباس درخشان، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۳- هر یک از توضیحات زیر پراکندگی کدام دین را نشان می‌دهد؟

- بیشتر در هند غلبه دارد.

- امروزه پیروان آن بیش از یک میلیارد و نیم علاوه بر آسیا و آفریقا در سایر قاره‌ها نیز پراکنده شده‌اند.

- بیشتر پیروان این دین به صورت پراکنده در شهرها و نواحی بزرگ بازرگانی جهان زندگی می‌کنند.

پاسخ:

۱- (هندوئیسم) ۲- (اسلام) ۳- (یهودیت) (صفحه ۷۴)

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۴- با وارد شدن به شهری مذهبی در کشور مسلمان در یک چشم‌انداز چه عناصری ممکن است مشاهده شوند؟ (۳ مورد).

پاسخ:

مساجد - زیارتگاه‌ها - ساختمان‌ها و بناها با سبک اسلامی، بازارها، هتل‌ها (صفحه ۷۵)

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۵- چه عاملی باعث غلبه برخی از زبان‌ها مانند انگلیسی در جهان شده است؟

پاسخ:

رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات (صفحه ۷۱)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- چگونه می‌توان آثار دین را در نواحی مختلف جهان مشاهده کرد؟

پاسخ:

دین‌ها بر قوانین اجتماعی، عقاید، رفتارها، ورزش‌های اخلاقی، آیین‌ها و مراسم و همچنین پدیده‌های قابل مشاهده مانند بناها و آثار هنری تأثیر زیادی دارند. (صفحه ۷۳)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- موارد سمت راست را با عبارات درست سمت چپ متصل کنید:

الف - مذهب کاتولیک	۱- روسیه
ب- مذهب ارتدوکس	۲- اروپای شمالی
ج- مذهب پروتستان	۳- آنیمیزم
د- مذهب قبیله‌ای	۴- آمریکای مرکزی
ه- برای افرادی که با آن تکلم می‌کنند هویت مشترکی به وجود می‌آورد.	۵- هندوئیسم
	۶- زبان

پاسخ:

الف- آمریکای مرکزی ب- روسیه ج- اروپای شمالی د- آنیمیزم ه- زبان (صفحه ۷۳)

(طراح سؤال: اعظم مجدی‌نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۸- به نظر شما پخش فرهنگی در چه زمینه‌هایی مثبت و قابل قبول و در چه زمینه‌هایی نامناسب و منفی است؟

پاسخ:

اگر پخش فرهنگی موجب شکوفایی و رشد فرهنگ بومی شود مثبت بوده ولی اگر موجب گردد تا هویت بومی و محلی تضعیف شده و از بین برود منفی است. (صفحه ۸۲)

(طراح سؤال: اعظم مجدی‌نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۹- هدف از نصب تابلو راهنمایی و رانندگی به زبان فرانسوی در ایالت کبک کانادا چیست و دین بودائی در کدام قاره پیروان زیادی دارد؟

پاسخ:

هدف حفظ زبان بومی و محلی و هویت فرهنگی است - آسیا (صفحه ۷۲)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- عوامل مؤثر در پدیده پخش فرهنگی در گذشته و امروز را باهم مقایسه کنید؟

پاسخ:

در گذشته جنگ‌ها و دادوستد نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی داشته است اما امروزه مهاجرت، دادوستد، گردشگری، استفاده از انواع رسانه‌ها و انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات نقش مهمی در پخش فرهنگی دارد. (صفحه ۷۹-۸۱)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- کدام گزینه تعریف چشم‌انداز را به درستی آورده است؟

الف) نگاه به سکونتگاه شهری و روستایی در یک مکان

ب) منظره‌ی قابل‌رؤیت از یک مکان

ج) نشان تغییرات محیط طبیعی و انسانی در یک ناحیه

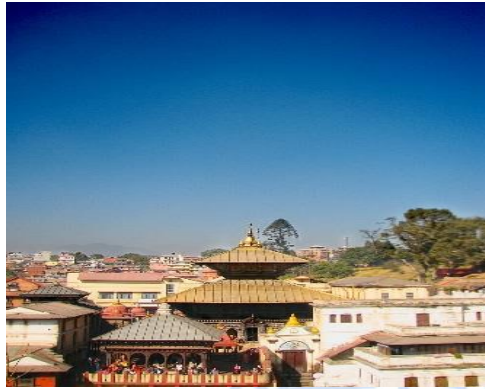
د) نگاه به شیوه‌ی زندگی مردم در یک ناحیه

پاسخ:

گزینه ب - منظره‌ی قابل‌رؤیت از یک مکان (صفحه ۷۰)

(طراح سؤال: شهناز رستمی، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۲- هریک از تصاویر الف وب بیانگر چشم‌انداز کدام دین است؟

پاسخ:

مجسمه شیوا در هند دین هندو- معبد بودائی در ژاپن (صفحه ۷۴)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- نقش هر یک از عوامل زیر را در تغییر الگوی پراکندگی زبان‌ها بنویسید.

الف) عصر اکتشافات جغرافیایی: (ب) پیشرفت‌های صنعتی و گسترش ارتباطات:

پاسخ:

الف) یکی از مهم‌ترین تغییرات تاریخی در الگوهای زبانی جهان در قرن ۱۵ و ۱۶ میلادی معروف به عصر اکتشافات جغرافیایی آغاز شد. وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در آمریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبان انگلیسی گسترش یافت؛ در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های آفریقا، آمریکای جنوبی و بخش‌هایی از آسیا نیز زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد.

ب) در قرن بیستم و بیست و یکم، با پیشرفت‌های صنعتی و گسترش ارتباطات، برخی زبان‌ها مانند انگلیسی در سراسر جهان به کار گرفته شد. امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم‌افزارهای رایانه‌ای، برای پایش رفت‌وآمد هواپیماها و کشتی‌ها و نیز در متون علمی و تحقیقاتی بین‌المللی استفاده می‌شود. (صفحه ۷۱)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۴- با توجه به تصویر مقابل به سؤالات زیر پاسخ دهید:

الف) انسان‌ها با تغییراتی که در محیط‌های طبیعی به وجود می‌آورند، چه چیزی را خلق می‌کنند؟

ب) کدام عنصر فرهنگی باعث به وجود آمدن منظره مقابل شده است؟ شرح دهید.

پاسخ:

الف) چشم‌اندازهای فرهنگی را وجود می‌آورند.

ب) دین. پیروان یک دین با توجه به باورها و اعتقادات چشم‌اندازهای خاصی را در قالب معماری، هنر، نقاشی، مجسمه‌سازی، ایجاد مکان‌های مقدس و زیارتگاهی به وجود می‌آورند. معمولاً در اطراف شهرهای مذهبی و مجاورت مکان‌های مقدس، بازارها، هتل‌ها، بنگاه‌های مسافرتی و فروشگاه‌های مختلف برای مسافران و بازدیدکنندگان پدید می‌آید. (۷۴ و ۷۵)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی، شهرستان بیرجند)

۵۵- با توجه به پدیده پخش، نحوه انتشار دین اسلام را در مناطق مختلف جهان توضیح دهید.

پاسخ:

پدیده پخش یا انتشار فرایندی است که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار و ایده‌ها، نوآوری، وسایل و ابزار، لباس، شیوه زندگی و حتی بیماری از یک مکان به سایر مکان‌ها گسترش می‌یابد. بسیاری از ادیان و زبان‌ها طی دوره‌های تاریخی در جهان گسترش یافته‌اند. دین اسلام فقط در محل ظهور یا کانون خود باقی نماند بلکه در بخش‌های وسیعی از جهان، انتشار یافت. (صفحه ۸۱)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۶- آیا زبان ایرانی یک زبان رسمی در بین کشورهای جهان محسوب می‌شود چرا؟

پاسخ:

یکی از زیرشاخه‌های زبان هندواروپایی زبان ایرانی است.

امروزه مهم‌ترین و پرگویش‌ترین زبان‌های ایرانی که ریشه باستانی مشترک دارند عبارت‌اند از: فارسی، پشتو، تاجیکی، لری، کردی، بلوچی، طبری، گیلکی و تالشی. این زبان‌ها در کشور ایران و خارج از آن، به‌ویژه در کشورهای همسایه، گسترده شده‌اند. (صفحه ۶۹)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کنید.

الف) «زبان ایرانی» یکی از زیرشاخه‌های زبان هندواروپایی است.

ب) مردم ایالت کبک کانادا به زبان فرانسوی تکلم می‌کنند.

ج) دین مسیحیت در اروپا ظهور کرد.

پاسخ:

الف) صحیح (صفحه ۶۹)

ب) صحیح (صفحه ۷۲)

ج) غلط (صفحه ۷۴)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- در گذشته چه عواملی نقش مهمی در پدیده پخش فرهنگی داشته است؟

پاسخ:

جنگ‌ها و دادوستد میان نواحی (صفحه ۷۹)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- عبارت صحیح را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف: زبان قوم (سامی/حامی)، زبان بعضی از مردم در شمال افریقا است.

ب: مذهب (ارتدوکس / کنفوسیوس) از مذاهب دین مسیحیت است.

ج: عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ (زبان / دین) است.

د: کشور (کانادا / آلمان) مبدأ ورزش هاکی است.

پاسخ:

الف) سامی (صفحه ۷۰)

ب) ارتدوکس (صفحه ۷۴)

ج) دین (صفحه ۷۳)

د) کانادا (صفحه ۸۱)

(طراح سؤال: افسانه حسن‌زاده، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۰- چشم‌اندازهای فرهنگی چگونه به وجود می‌آیند؟

پاسخ:

بخشی از سطح زمین که فرهنگ ویژه (مثل عقاید، نوع بهره‌برداری، سبک زندگی، غذا و لباس) غالب است و از سایر نواحی جدا می‌شود. (صفحه ۶۹)

(طراح سؤال: زهرا صمدی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- یکی از پیامدهای رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات، غلبه برخی از زبان‌های دنیا است. پیامد دیگر آن نقطه مقابل پیامد قبلی است. راهکار یک کشور برای مقابله با این دو پیامد را مثال بزنید.

پاسخ:

در کشور انگلستان مردم ناحیه ولز به زبان ولزی صحبت می‌کنند که با زبان انگلیسی متفاوت است. آن‌ها برای حفظ و انتشار زبان ولزی؛ اقداماتی از قبیل ایجاد کانال‌های تلویزیونی، نوشتن کتاب‌های ادبی و... اقدام کردند (صفحه ۷۱ و ۷۲).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

۶۲- پدیده پخش یا انتشار به علت انتقال شیوه و سبک زندگی به نواحی دیگر باعث تغییر علایق و شیوه زندگی سپس منجر به وحدت و تجانس ناحیه می‌شود.

پاسخ:

صحیح (صفحه ۸۱)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

درس هفتم: نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)

۱- پژوهش در رابطه با ارتقاء گوشی‌های آیفون در دره سیلیکون جزء کدام دسته از فعالیت‌های اقتصادی تلقی می‌شود؟

پاسخ:

فعالیت‌های نوع چهارم. (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۲- چرا نواحی تجاری کشت برنج اغلب در جنوب شرق آسیا قرار دارند؟

پاسخ:

به دلیل اینکه به شرایط خاص آب‌وهوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است، در نواحی خاصی کشت می‌شود. (صفحه ۸۷)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۳- چرا به دره سیلیکون قلب فضای مجازی جهان می‌گویند؟

پاسخ:

صدها شرکت بزرگ مرتبط با نرم‌افزار رایانه و اینترنت و پردازش اطلاعات جهان در این ناحیه مستقرند. این منطقه صدها مهندس و مخترع و محقق از سراسر جهان را به خود جذب کرده است که در مراکز پژوهش و دانشگاهی و آزمایشگاهی آن مشغول به کارند. (صفحه ۹۷)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- اثرات زیست محیطی پلانتیشن ها را ارزیابی کنید؟

پاسخ:

در کشت تک محصولی، به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می یابند، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. به علاوه، استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت کش های شیمیایی در این مزارع نیز به محیط زیست این نواحی آسیب می رساند (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- از نظر کارشناسان محیط زیست در کدام شیوه کشت خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است؟

الف) باغداری تجاری ب) کشت پلانتیشن ج) کشت مدیترانه ای د) کشت غلات تجاری

پاسخ:

کشت تک محصولی یا پلانتیشن (صفحه ۹۱)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- منظور از صنایع «های تک» چیست؟

پاسخ:

صنایعی که به طور عمده با میکروالکترونیک ها و ریزپردازنده ها سروکار دارد. (صفحه ۹۶)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- در ایران برای اینکه کشاورزی تجاری گسترش بیشتری پیدا کند چه راهکارهایی می توان داد؟

پاسخ:

الف- زمین های وسیع و یکپارچه در اختیار کشاورزان قرار گیرد.

ب- کشاورزان از فناوری پیشرفته و ابزارآلات مانند تراکتور، کمباین در کشاورزی استفاده کنند.

ج- بذرهای اصلاح شده و کود شیمیایی در اختیار کشاورزان قرار گیرد. (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- آیا ایران به لحاظ شرایط آب و هوایی می تواند کشت تک محصولی داشته باشد؟

پاسخ:

بله زیرا شرایط کشت تک محصولی را دارد، ایران از شمال و جنوب به دریای خزر و دریای عمان و خلیج فارس راه دارد و اینکه در قسمت شمال و شمال غربی خاک بسیار حاصلخیز دارد و رودخانه های زیادی در این مناطق در جریان است. (صفحه ۹۱)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- نتیجه انقلاب سبز در کشورهایی مانند فیلیپین و پاکستان چه بود؟

پاسخ:

خودکفایی در تولید برنج (صفحه ۸۸)

(طراح سؤال: ام البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- محصولات پلانتیشن با چه هدفی تولید می شود؟

پاسخ:

صادرات و عرضه به بازارهای فروش جهانی. (صفحه ۹۱)

(طراح سؤال: ام البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- چرا مزارع کشت تک محصولی به محیط زیست این نواحی آسیب می رساند؟

پاسخ:

زیرا در این مزارع سالیان متمادی یک محصول کشت می شود که خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است و از طرفی استفاده مدام و زیاد از کودها و آفت کش های شیمیایی به محیط زیست آسیب می رساند. (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- صنایع نوین یا (های تک) با کدام نوع فعالیت‌های اقتصادی ارتباط نزدیکی دارند؟

پاسخ:

فعالیت‌های نوع چهارم (پردازش اطلاعات، فناوری اطلاعاتی و ارتباطی، پژوهش و تحقیق و توسعه) (صفحه ۹۶)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- با توجه به آموخته‌های خود در ارتباط با طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی مشخص نمایید هر یک از عبارات زیر مربوط به کدام نوع فعالیت می‌باشند؟

الف) بسیاری از منابع ارزشمند مانند الماس و طلا در قاره آفریقا استخراج و بدون تغییر شکل به کشورهای دیگر صادر می‌شود.

ب) کشورهای اروپایی مواد خام دریافتی از کشورهای آسیایی و آفریقایی را به کالاهای جدید تبدیل کرده و به همان کشورها صادر می‌کنند.

پاسخ:

الف) نوع اول (ب) نوع دوم (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: حسین سلمیلیان، استان مازندران، شهرستان رامسر)

۱۴- هریک از اصلاحات زیر مربوط به کدام یک از عبارات تعیین شده است؟

(کشت تجاری - انقلاب سبز - پلانتیشن - پارک علم و فناوری)

الف) امروزه کشورهای مختلف در کنار دانشگاه‌ها کارخانه‌های جدید احداث می‌کنند تا بتوانند از تحقیقات دانشگاهی استفاده کنند.

ب) برخی از کشورها مانند پاکستان با به کارگیری روش‌های جدید علمی تولید برق خود را چند برابر افزایش داده‌اند.

پاسخ:

الف) پارک علم و فناوری (ب) انقلاب سبز (صفحه ۸۸ و ۹۶)

(طراح سؤال: حسین سلمیلیان، استان مازندران، شهرستان رامسر)

۱۵- با توجه به طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی عمده‌ترین فعالیت منطقه زندگی شما در کدام یک از طبقه‌بندی‌ها جای می‌گیرد؟

پاسخ:

به‌طور مثال شهر من اراک با توجه به فعالیت‌های صنعتی جز فعالیت‌های نوع دوم (صنعت) است. (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- به نظر شما کدام یک از محصولات کشاورزی نقش تعیین‌کننده در کنترل قحطی و تأمین غذای جهان دارد؟

پاسخ:

کشت برنج و گندم و سیب‌زمینی نقش مهمی در تأمین غذای جهان دارد و سیب‌زمینی نیز از گروه غلات می‌تواند نقش مؤثری در کنترل قحطی داشته باشد. (صفحه ۸۷، ۹۳)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- معایب کشت تک‌محصولی از نظر کارشناسان محیط‌زیست چیست؟

پاسخ:

از نظر کارشناسان محیط‌زیست در کشت تک‌محصولی، به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می‌یابند خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. به‌علاوه، استفاده‌ی مداوم و زیاد از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی در این مزارع نیز به محیط‌زیست این نواحی آسیب می‌رساند. (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- چرا برنج در نواحی خاصی کاشته می‌شود؟ و بیشتر برنج دنیا در کجا کاشته می‌شود؟

پاسخ:

برنج از غلات بسیار مهم است و نقش مهمی در تأمین غذای جهان دارد اما به دلیل اینکه به شرایط خاص آب‌وهوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است در نواحی خاصی کاشته می‌شود-بیشتر برنج دنیا در قاره آسیا به‌ویژه آسیای شرقی و جنوب شرقی کاشته می‌شود. (صفحه ۸۷)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- صنایع «های تک» مربوط به کدام نوع از فعالیت‌های اقتصادی است؟

پاسخ:

نوع چهارم (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۰- قلب فضای مجازی جهان کجاست؟

پاسخ:

دره سیلیکون ولی (صفحه ۹۷)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام نوع از فعالیت‌های اقتصادی است؟

الف: خرید و فروش ب: پردازش اطلاعات پ: جنگل‌داری
ت: تغییر شکل مواد اولیه در کارخانه‌ها ج: استخراج معدن ط: حمل و نقل

پاسخ:

الف: فعالیت‌های نوع سوم	ب: فعالیت‌های نوع چهارم	پ: فعالیت‌های نوع اول
ت: فعالیت‌های نوع دوم	ج: فعالیت‌های نوع اول	ط: فعالیت‌های نوع سوم، (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- نواحی صنعتی جهان بر اساس چه معیارهایی یکسان نیستند و با یکدیگر تفاوت دارند؟

پاسخ:

صنایع کارخانه‌ای، تقریباً در همه کشورها وجود دارد، اما نواحی جهان از نظر تعداد صنایع از نظر کمیت و کیفیت تولیدات کارخانه‌ای و همچنین سودی که از راه صدور کالای صنعتی به دست می‌آورند، یکسان نیستند. (صفحه ۹۵)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- چرا بیشتر مزارع تک محصولی نواحی استوایی در نزدیکی ساحل دریاها واقع شده‌اند؟

پاسخ:

تا بتوان از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف جهان استفاده کرد. (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- ویژگی‌های کشاورزی معیشتی را بنویسید.

پاسخ:

تولید محصول یا پرورش دام بیشتر در حد مصرف خانوار کشاورز یا فروش محلی صورت می‌گیرد و میزان تولید و سود اقتصادی، کم است. (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- دو تفاوت برای کشاورزی معیشتی و تجاری را بنویسید؟

پاسخ:

تفاوت در میزان سود - تفاوت در میزان تولید، استفاده از فناوری پیشرفته یا وسایل ابتدایی (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- یک فعال در شرکت دانش‌بنیان در کدام بخش از فعالیت‌های اقتصادی است؟

پاسخ:

فعالیت نوع چهارم (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- به نظر شما کشاورزی در روستاهای نیمه غربی استان کردستان معیشتی است یا تجاری؟ به چه علت؟

پاسخ:

معیشتی است- به علت زمین‌های کوچک و تکه‌تکه و سرمایه پایین و غیرمکانیزه بودن کشاورزی در نتیجه تولید پایین (صفحه ۸۴، ۸۵)

(طراح سؤال: نسرین کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲۸- در طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی هر کدام از مثال‌های زیر در کدام یک از فعالیت‌های اقتصادی چهارگانه قرار می‌گیرد؟

- (الف) استخراج نفت از حوضه‌های نفتی آبادان (.....) (ب) تولید واکسن سرطان (.....)
(ج) تاکسی بدون راننده (.....) (د) افتتاح فرودگاه سقز (.....)

پاسخ:

- (الف) استخراج نفت از حوضه‌های نفتی آبادان (نوع اول) (ب) تولید واکسن سرطان (نوع سوم)
(ج) تاکسی بدون راننده (نوع چهارم) (د) افتتاح فرودگاه سقز (نوع سوم)
(برداشت از صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: نسرین کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲۹- چگونه کشورهای پاکستان و فیلیپین توانستند در زمینه تولید برنج به خودکفایی برسند؟

پاسخ:

با انقلاب سبز و به کار بردن روش‌های علمی، بذرها اصلاح‌شده، کود و آفت‌کش‌های شیمیایی و ماشین‌آلات (صفحه ۸۸)

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۰- در کدام قاره پلانتیشن دیده نمی‌شود؟

- (الف) اروپا (ب) آسیا (ج) آفریقا (د) آمریکای جنوبی

پاسخ:

(الف) اروپا (صفحه ۹۱)

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۱- آسیب‌های کشت تک‌محصولی برای محیط‌زیست را بنویسید؟

پاسخ:

خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است به‌علاوه استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی در این مزارع نیز به محیط‌زیست این نواحی آسیب می‌رساند (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۲- قطب فضای مجازی جهان چه نام دارد و در کجا قرار دارد؟

پاسخ:

سیلیکون ولی در جنوب شرقی سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا (صفحه ۹۷)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- چرا برنج فقط در بعضی از نواحی جهان کشت می‌شود؟

پاسخ:

برنج به شرایط آب‌وهوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است به همین جهت در نواحی خاصی از جهان کشت می‌شود. (صفحه ۸۷)

(طراح سؤال: قنبرعلی تسلیمی، استان گلستان، شهرستان بندرگز)

۳۴- پیامدهای منفی کشت تک‌محصولی کدامند.

پاسخ:

در کشت تک‌محصولی به دلیل اینکه زمین سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص داده می‌شود خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. به‌علاوه استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی در این مزارع نیز به محیط‌زیست آسیب می‌رساند. (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: قنبرعلی تسلیمی، استان گلستان، شهرستان بندرگز)

۳۵- پلانتیشن نام دیگر کدامیک از عناوین زیر است؟

الف) کشت غله تجاری

ب) دامداری تجاری

ج) کشت تک محصولی

د) کشاورزی معیشتی

پاسخ:

گزینه (ج). (صفحه ۹۱)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- کدامیک از موارد زیر، از ویژگی‌های مهم صنایع نو نیست؟

الف) عمدتاً بر محور فناوری پیشرفته و استفاده از متخصصان و محققان قرار دارند.

ب) این صنایع، با فعالیت‌های اقتصادی نوع سوم ارتباط نزدیکی دارند.

ج) پیشرفت آن‌ها بر مبنای نوآوری و رقابت است.

د) ناگزیر به برقراری ارتباط با فناوری‌های روز دنیا و صادر کردن کالاهای تولیدشده به کشورهای دیگر جهان‌اند.

پاسخ:

گزینه (ب).

این صنایع، با فعالیت‌های اقتصادی نوع چهارم ارتباط نزدیکی دارند. (صفحه ۹۶)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- چه عواملی موجب افزایش چشمگیر کشاورزی تجاری در جهان شده است؟

پاسخ:

رشد جمعیت در جهان (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- در این مناطق آزمایشگاه‌های تحقیقاتی و پژوهشگرانی برای ابداع و نوآوری وجود دارد به این مناطق از نظر نواحی اقتصادی چه می‌گویند؟

پاسخ:

پارک‌های علم و فناوری (صفحه ۹۶).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- یک آموزشگاه تعلیم رانندگی در فعالیتهای نوع (دوم - سوم) اقتصادی، مشغول به فعالیت است.

پاسخ:

فعالیت‌های نوع سوم: به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرایند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود؛ مانند حمل‌ونقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی و... (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: امیر مرادی‌فر، استان گیلان، شهرستان رشت)

۴۰- با اختصاص همه اراضی کشاورزی استان‌های شمالی ایران به کشت تجاری برنج، چه پیامدهای نامطلوبی برای محیط‌زیست به وجود می‌آید؟

پاسخ:

۱) خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک (۲) آسیب‌رسانی به محیط‌زیست به دلیل استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی (صفحه ۹۲)

برای این پاسخ‌ها هم امتیاز در نظر بگیرید:

۳) کاهش یا فقر شدید مواد مغذی (آلی و معدنی) خاک (۴) زیاد شدن آفت‌ها و بیماری‌های گیاهی در سطح منطقه که شاید حیات سایر جانداران را به مخاطره اندازد.

(طراح سؤال: امیر مرادی‌فر، استان گیلان، شهرستان رشت)

۴۱- هر یک از موارد زیر در کدام یک از بخش‌های چهارگانه فعالیت‌های اقتصادی قرار دارند؟

الف) ICT	ب) کشاورزی	ج) صنعت	د) خدمات
----------	------------	---------	----------

پاسخ:

الف) چهارم	ب) نوع اول	ج) نوع دوم	د) نوع سوم
------------	------------	------------	------------

(صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: عادل رحیمی، استان هرمزگان، منطقه جناح)

۴۲- کدام بخش از قاره آسیا به عنوان یک ناحیه صنعتی در جهان شناخته می شود؟

پاسخ:

مشرق، جنوب و جنوب شرق آسیا (صفحه ۹۵)

(طراح سؤال: عادل رحیمی، استان هرمزگان، منطقه جناح)

۴۳- نوع فعالیت را مشخص کنید؟

(۱) گردشگری: فعالیت نوع سوم

(۲) تولید و پردازش اطلاعات

(۳) خودروسازی: فعالیت نوع دوم

(۴) استخراج معدن: فعالیت نوع اول

پاسخ:

۱- خدمات ۲- ict ۳- صنعت ۴- کشاورزی (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۴- کدام یک از کشورهای صنعتی در جنوب شرق آسیا واقع شده اند؟

☐ (۱) چین

☐ (۲) مالزی

☐ (۳) روسیه

☐ (۴) ژاپن

پاسخ:

مالزی (صفحه ۹۵)

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۵- برای طبقه‌بندی نواحی کشاورزی در جهان از چه معیارهای استفاده می‌شود؟

پاسخ:

معیشتی یا تجاری بودن، اندازه و وسعت زمین، میزان سرمایه و فناوری (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- صنایع نو با فناوری پیشرفته با کدام نوع فعالیت اقتصادی ارتباط نزدیکی دارد؟

پاسخ:

اقتصادی نوع فعالیت ۴ (صفحه ۹۶)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- برای عبارت زیر دلایل مناسب خود را بنویسید.

«کارشناسان محیط‌زیست با کشت تک‌محصولی مخالف هستند»

پاسخ:

در این روش خطر فرسایش خاک زیاد است و استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی به محیط‌زیست آسیب می‌زند. (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: کبری عزیزی، استان خوزستان، ناحیه ۲ اهواز)

۴۸- پارک فناوری پردیس در کدام شهر واقع شده است و پارک‌های علمی و فناوری معمولاً در نزدیکی چه

مکان‌هایی تشکیل می‌شوند؟

الف- تهران - مرکز پرجمعیت	ب- اصفهان - پرجمعیت
ج- تهران - قطب‌های صنعتی	د- اصفهان - قطب صنعتی

پاسخ:

ج- تهران - قطب‌های صنعتی (صفحه ۹۶-۹۷)

(طراح سؤال: اعظم مجدی‌نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۹- کدام نوع کشت هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای کمتر توسعه یافته رواج دارد و کدام غله به طور وسیعی در بیشتر نواحی دنیا کشت می شود؟

پاسخ:

کشاورزی تجاری - ذرت (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- چرا در کشت تک محصولی از کودها و آفت کش های زیادی استفاده می شود؟

پاسخ:

به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می یابد، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت کش های شیمیایی در این مزارع به محیط زیست این نواحی آسیب می رساند. (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- نظر کارشناسان محیط زیست درباره کشت تک محصولی چیست؟

پاسخ:

به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می یابند، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. به علاوه، استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت کش های شیمیایی در مزارع نیز به محیط زیست این نواحی آسیب می رساند. (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: شهناز رستمی، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۲- پیشرفت سریع صنایع، های تک (High Technology) بر مبنای کدام موارد صورت گرفته است؟

(الف) نوآوری و رقابت	(ب) سرمایه و نیاز جامعه
(ج) صادرات جهانی، سرمایه	(د) تحقیقات دانشگاهی، نیروی کار ارزان

پاسخ:

گزینه الف - نوآوری و رقابت (صفحه ۹۶)

(طراح سؤال: شهناز رستمی، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- در متن زیر غلط‌های مفهومی را پیدا کرده و متن را بازنویسی نمایید.

«در کشاورزی معیشتی تولید محصول یا پرورش دام به‌منظور فروش در بازارهای داخلی و باهدف کسب سود انجام می‌شود. در این نوع کشت تولید محصول زیاد است. این نوع کشاورزی در کشورهای پیشرفته جهان رواج دارد»

پاسخ:

در کشاورزی تجاری تولید محصول یا پرورش دام به‌منظور فروش در بازارهای داخلی و باهدف کسب سود انجام می‌شود. در این نوع کشت تولید محصول زیاد است. این نوع کشاورزی هم در کشورهای کمتر توسعه‌یافته و هم در کشورهای پیشرفته جهان رواج دارد. (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۴- در مورد کشت تک‌محصولی به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

- الف) اغلب مزارع تک‌محصولی در کجا واقع شده‌اند؟ چرا؟
- ب) هدف شرکت‌های چندملیتی از سرمایه‌گذاری در این نوع کشت چیست؟
- ج) چرا این نوع کشت باعث فرسایش خاک می‌شود؟

پاسخ:

الف) بیشتر مزارع تک‌محصولی نواحی استوایی در نزدیکی ساحل دریاها واقع شده‌اند تا بتوان از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف جهان استفاده کرد.

ب) شرکت‌های چندملیتی که عمدتاً آمریکایی و اروپایی هستند، با احداث این مزارع در کشورهای نواحی استوایی سرمایه‌گذاری می‌کنند و از نیروی کارگر ارزان‌قیمت آن‌ها در مزارع خود بهره می‌برند. برخی از این شرکت‌ها سالیانه میلیاردها دلار از تولید و صدور این محصولات، سود به دست می‌آورند. (صفحه ۹۲)

ج) از نظر کارشناسان محیط‌زیست، در کشت تک‌محصولی، به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می‌یابند، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. به‌علاوه، استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی در این مزارع نیز به محیط‌زیست این نواحی آسیب می‌رساند. (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۵- صنایع های تک با کدام نوع از فعالیت های اقتصادی در دنیا رابطه دارد توضیح دهید.

پاسخ:

این صنایع که به طور عمده با میکروالکترونیک ها و ریزپردازنده ها سروکار دارند، در سی سال اخیر در جهان رشد قابل توجهی یافته اند. صنایع الکترونیک شامل رایانه ها و تجهیزات آن ها، وسایل صوتی و تصویری، تلفن های هوشمند همراه، صنایع هوافضا، لیزر، روبات ها و زیست فناوری، انرژی های نو، مهندسی پزشکی و به طور کلی، صنایع دانش بنیان از جمله صنایع نوین یا های تک هستند. این صنایع، با فعالیت های اقتصادی نوع چهارم ارتباط نزدیکی دارند. (صفحه ۹۶)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم آباد)

۵۶- چرا بیشتر کشورهای دنیا سعی می کنند پارک های علم و فناوری را تأسیس کنند.

پاسخ:

با پیشرفت در صنایع نوین و فناوریانه، هم نیازهای داخلی برطرف می شود و همچنین با تولید و صدور کالاهای صنعتی پیشرفته در بازارهای جهانی برای کسب سود بیشتر جایگاه اقتصادی مهمی برای این کشورها به دست می آید. (صفحه ۹۶)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم آباد)

۵۷- از نظر کارشناسان محیط زیست در کدام شیوه کشت خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است؟

الف) باغداری تجاری ب) کشت غلات تجاری ج) کشت پلانتیشن د) کشت مدیترانه ای

پاسخ:

ج) کشت پلانتیشن (صفحه ۹۱)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- چرا محصول برنج در نواحی خاصی کشت می شود؟

پاسخ:

به دلیل اینکه به شرایط خاص آب و هوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است (صفحه ۸۷)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- با توجه به صنایع نو با فناوری پیشرفته به سؤالات پاسخ دهید.

الف) این صنایع با کدام نوع فعالیت‌های اقتصادی ارتباط نزدیکی دارند؟

ب) امروزه کشورها سعی می‌کنند این صنایع را چگونه گسترش دهند؟

ج) اولین و مهم‌ترین مکان این صنایع در دره سیلیکون وکی، به چه نامی معروف است؟

پاسخ:

الف) صنایع نو (های تک) (صفحه ۹۶)

ب) با ایجاد پارک‌های علمی و فناوری (صفحه ۹۶)

ج) قلب صنایع فضای مجازی جهان (صفحه ۹۷)

(طراح سؤال: ودود ناصری، استان اردبیل، شهرستان پارس‌آباد)

۶۰- پیامدهای منفی توسعه مزارع پلانتیشن یا تک‌محصولی را بنویسید.

پاسخ:

از نظر کارشناسان محیط‌زیست، درکشت تک‌محصولی، به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می‌یابند، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است. به‌علاوه، استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی در این مزارع به محیط‌زیست این نواحی آسیب می‌رساند. (صفحه ۹۲)

(طراح سؤال: افسانه حسن‌زاده، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- با توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی، عبارت‌های زیر را دسته‌بندی نمایید.

الف) منجر به تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی مواد اولیه مختلف می‌شوند.

ب) کمک زیادی به ترمیم سایر بخش‌های اقتصادی می‌کند.

ج) تولید کالاهایی که مواد خام آن‌ها از زمین یا دریا استخراج می‌شود.

د) به‌طور غیرمستقیم در بهبود کیفیت و کمیت تولید کشور ایران مؤثرند.

پاسخ:

الف و ج فعالیت‌های نوع دوم

ب و د فعالیت‌های نوع سوم (صفحه ۸۴)

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

۶۲- موقعیت جغرافیایی و نوع آب‌وهوای کشورهای پلانتیشن در آن‌ها کشت می‌شود را ذکر کنید.

پاسخ:

کشورهای مجاور خط استوا- آب‌وهوای گرم و مرطوب (صفحه ۹۱)

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

درس هشتم: نواحی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)

۱- آیا باید در اقلام صادراتی و وارداتی کشور ما تغییراتی ایجاد شود؟

پاسخ:

بله با توجه به نوسانات قیمت نفت و دلار و تأثیر آن بر اقتصاد کشور ما، سعی شود اقلام صادراتی کشور وابسته به محصولات خاصی نباشد و دارای تنوع بالا باشد. (صفحه ۱۰۰)

(طراح سؤال: شبیم خانمحمدی، استان کرمانشاه، شهرستان اسلام‌آباد غرب)

۲- چرا در کشورهای توسعه‌یافته به رفاه و امید به زندگی افراد جامعه توجه زیادی می‌شود؟

پاسخ:

زیرا درآمد و رفاه-امید به زندگی یا متوسط طول عمر-سواد و آموزش از شاخص‌های مهم توسعه انسانی به شمار می‌رود؛ و یکی از ملاک‌های سنجش و مقایسه کشورها در زمینه نابرابری فضایی و نابرابری اقتصادی است. (صفحه ۱۰۴)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۳- شرکت‌های چندملیتی چگونه موجب وابستگی نواحی به کشورهای توسعه‌یافته صنعتی می‌شوند؟

پاسخ:

شرکت‌های چندملیتی به دنبال افزایش فروش و سود خود هستند و به منافع کشورهای میزبان چندان توجهی ندارند. این شرکت‌ها گاه انحصار تولید یک کالا را در دست می‌گیرند و کارخانه‌های داخلی کشورها را از دور رقابت، خارج می‌کنند و موجب ورشکستگی آن‌ها می‌شوند. در این صورت، وابستگی نواحی به کشورهای توسعه‌یافته صنعتی بیشتر می‌شود. (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- نابرابری اقتصادی چگونه در فضای جغرافیایی جلوه گر می شود؟

پاسخ:

چون منابع و امکانات و خدمات به طور عادلانه توزیع نمی شوند، نابرابری را می توان در سطح زمین و فضایی که انسان ها در آن زندگی می کنند، مشاهده کرد. در نتیجه نابرابری اقتصادی، ناحیه هایی پدید می آیند که از نظر امکانات و تسهیلات و چشم اندازهای جغرافیایی با یکدیگر تفاوت دارند. (صفحه ۱۰۶)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- جایگاه کشورها به عنوان مرکز و پیرامون در طی زمان تغییر نمی کند.

پاسخ:

غلط است (صفحه ۱۰۷)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- در چه صورت موازنه تجاری یک کشور مثبت است؟

- الف) ارزش صادرات بیش از واردات باشد. ب) ارزش واردات بیش از واردات باشد.
ج) ارزش صادرات و واردات برابر باشد. د) صادرات و واردات منفی باشد.

پاسخ:

ارزش صادرات بیش از واردات باشد (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- افزایش و کاهش قیمت محصولاتی مثل فرش و خشکبار در بازارهای جهان چه تأثیری بر اقتصاد کشور ما دارد؟

پاسخ:

افزایش قیمت در بازارهای جهانی باعث می شود ارز قابل توجه ای به ایران وارد شود در نتیجه افزایش صادرات و موازنه تجاری مثبت برای کشور ما دارد اگر قیمت محصولات کاهش یابد ارز کمتری وارد کشور می شود و تولید فرش و خشکبار پایین خواهد آمد. (صفحه ۱۰۰)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- حمل و نقل دریایی تا چه حدودی می تواند بر تجارت بین المللی تأثیر داشته باشد؟

پاسخ:

در شیوه حمل و نقل دریایی که توسط کشتی ها صورت می گیرد، کشتی ها قادرند تعداد زیادی مسافر و کالاهای سنگین و حجیم را از کشوری به کشوری دیگر منتقل کنند و همین امر موجب گسترش صادرات و واردات در حجم زیاد می شود و نتیجه آن رونق تجارت بین المللی است. (صفحه ۱۱۰)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- ایالات متحده آمریکا برای تشویق شرکت های خود به سرمایه گذاری در خارج از کشور دست به چه اقدامی زده است؟

پاسخ:

تشویق شرکت های خود به سرمایه گذاری به آنها و کمک های مالی و حمایتی. (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: ام البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- در بین انواع روش های حمل و نقل کدام یک جایگاه ویژه ای در تجارت بین المللی دارد؟

پاسخ:

دریایی. (صفحه ۱۱۰)

(طراح سؤال: ام البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- به چه دلیل حمل و نقل دریایی بر دیگر شیوه های حمل و نقل برتری دارد؟

پاسخ:

- پایین تر بودن هزینه ها با وجود وزن زیاد کالاها
- قابلیت جابجایی تا مسافت های دوردست (صفحه ۱۱۰)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- چهار مورد از ویژگی کشورهای پیرامون را بنویسید؟

پاسخ:

- سطح پایین از نظر توسعه صنعتی و فناوری‌های نوین
- وابستگی به واردات کالاهای صنعتی از مرکز
- بازار خب برای تولیدات کشورهای مرکز
- کمبود نیروی کار ماهر و متخصص
- کمبود زیرساخت‌ها و تجهیزات لازم برای توسعه‌ی صنعتی (صفحه ۱۰۷)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- بعد از جنگ جهانی دوم کشورهایی با نظام سرمایه‌داری سیاست صدور سرمایه علاوه بر صدور کالا را بنا کردند. هدف آن‌ها چه بوده است؟

پاسخ:

بهره‌برداری از منابع سرزمین‌های دیگر، جلوگیری از گسترش کمونیسم و فشار وارد کردن به حکومت‌ها برای سرمایه‌گذاری و ایجاد کارخانه مونتاژ در نقاط دیگر جهان و بهره‌کشی از آن‌ها (صفحه ۱۰۲)

(طراح سؤال: حسین سلملیان، استان مازندران، شهرستان رامسر)

۱۴- دلایل اصلی تمایل شرکت‌های چندملیتی برای فعالیت در کشورهای نواحی استوایی آفریقا و آمریکای لاتین را بنویسید.

پاسخ:

استفاده از منابع طبیعی آن کشورها، نیروی کار ارزان قیمت، جدی و سخت نبودن نظام مالیاتی، بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست‌محیطی (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: حسین سلملیان، استان مازندران، شهرستان رامسر)

۱۵- از لحاظ فعالیت اقتصادی کشورهای مرکز، پیرامون و نیمه پیرامون را باهم مقایسه کنید؟

پاسخ:

کشورهای مرکز یا هسته، کشورهای دارای صنعت، نیروی ماهر و متخصص و زیرساخت‌های مناسب برای توسعه اقتصادی و توسعه یافته هستند و کشورهای پیرامون از نظر توسعه صنعتی و فناوری‌های نوین در سطح پایین‌تر و کمبود نیروی کار ماهر و زیرساخت را دارا هستند و تأمین‌کننده مواد خام برای کشورهای مرکز هستند و کشورهای نیمه پیرامون از کشورهای پیرامون قوی‌تر اما از نظر قدرت اقتصادی به کشورهای مرکز نرسیده‌اند. (صفحه ۱۰۷)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- تأثیر افزایش یا کاهش قیمت محصولاتی مانند نفت و مواد پتروشیمی، قالی و خشکبار در بازارهای جهانی چه تأثیری بر روی زندگی ما می‌گذارد؟

پاسخ:

به جهت صادرات این محصولات از ایران، کاهش یا افزایش قیمت جهانی این محصولات می‌تواند نقش تعیین‌کننده در اقتصاد و زندگی ما داشته باشد. (صفحه ۱۰۰)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- علل تمایل شرکت‌های چندملیتی به سرمایه‌گذاری در کشورهای دیگر چیست؟ دو مورد

پاسخ:

۱- با احداث کارخانه یا شرکت در کشورهای دیگر از منابع طبیعی آن استفاده می‌کنند. ۲- از نیروی کار ارزان قیمت این نواحی استفاده می‌کنند. ۳- چون در کشورهای کمتر توسعه‌یافته‌ی صنعتی، نظام مالیاتی و بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست‌محیطی چندان سخت و جدی نیست. (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- بعضی از کشورها برای اینکه تأثیرات منفی تجارت خارجی را بر صنایع و اقتصاد خود کاهش دهند چه کارهایی انجام می‌دهند؟

پاسخ:

کارهایی که انجام می‌دهند عبارت‌اند از: وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی-محدود یا ممنوع کردن واردات برخی کالاها در دوره‌های خاص-تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی-تجاری منطقه‌ای-ایجاد مناطق آزاد تجاری. (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- عوامل توسعه شاخص انسانی کدام‌اند؟

پاسخ:

درآمد و رفاه، امید به زندگی، سواد و آموزش (صفحه ۱۰۴)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

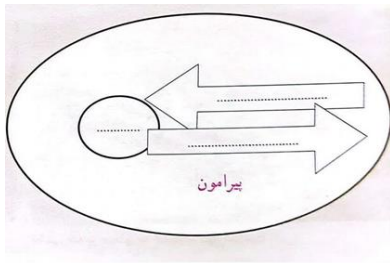
۲۰- اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای کجا شکل می‌گیرد و تشکیل این اتحادیه‌ها به چه منظوری صورت می‌گیرد؟

پاسخ:

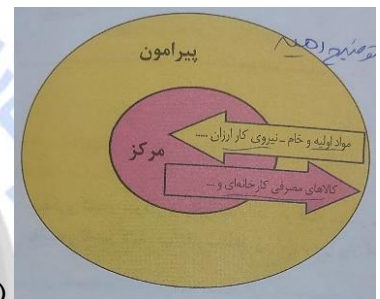
میان کشورهای همسایه شکل می‌گیرد-کشورهای عضو این اتحادیه سعی می‌کنند مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی را بین خود کاهش دهند و به رونق و توسعه اقتصادی کشورها کمک کنند. (صفحه ۱۰۹)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- مدل مرکز پیرامون را تکمیل کنید.

پاسخ:

(صفحه ۱۰۶)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- علل سرمایه‌گذاری شرکت‌های چندملیتی به سرمایه‌گذاری در کشورهای دیگر چیست؟

پاسخ:

- ۱- با احداث کارخانه یا شرکت در کشورهای دیگر از منابع طبیعی آن نواحی استفاده می‌کنند؛
- ۲- این‌که از نیروی کار ارزان قیمت این نواحی برخوردار می‌شوند
- ۳- در کشورهای کمتر توسعه‌یافته صنعتی، نظام مالیاتی و بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست‌محیطی، چندان جدی و سخت نیست، فعالیت شرکت‌های چندملیتی در این‌گونه کشورها، آسان‌تر و ارزان‌تر تمام می‌شود. (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- منظور از اصطلاح «نیمه پیرامون» در اقتصاد جهانی چیست؟ توضیح دهید.

پاسخ:

کشورهایی هستند که بین مرکز و پیرامون قرار گرفته‌اند. این کشورها از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌ترند اما هنوز از نظر قدرت به کشورهای مرکز نرسیده‌اند. این کشورها بین کشورهای مرکز و پیرامون نقش واسطه بازی می‌کنند و ساختار اقتصادی و اجتماعی آن‌ها دچار تغییرات و تحولات صنعتی فناورانه شده است. (صفحه ۱۰۷)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- کشورها از نظر نوع غالب مبادلات تجاری به دو گروه اصلی تقسیم می‌شوند. ویژگی آن‌ها چیست؟

پاسخ:

۱- کشورهایی که اقتصاد آن‌ها به‌طور عمده مبتنی بر تولید و صدور مواد اولیه و خام و منابع انرژی و معدنی است.
۲- کشورهایی که اقتصاد آن‌ها به‌طور عمده مبتنی بر تولید و صدور انواع کالاهای کارخانه‌ای و صنعتی همراه با فناوری‌های پیشرفته و نوین است. (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- دو تفاوت برای اوپک و نفتا بنویسید.

پاسخ:

اوپک برای کشورهای صادرکننده نفت در نقاط مختلف جهان است. نفتا در بین کشورهای همسایه است (شمال قاره آمریکا) (صفحات ۱۰۴ و ۱۰۸)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- غلات و گاز را کدام نوع از کشتی‌ها جابجا می‌کنند؟

پاسخ:

غلات کشتی‌های فله‌بر و گاز را شناورهای تانکر (صفحات ۱۱۰ و ۱۱۱)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- در صورتی که میزان واردات کشوری ۹,۰۰۰,۰۰۰ دلار و میزان صادرات آن ۴,۵۰۰,۰۰۰ دلار باشد، کدام گزینه‌ها درست می‌باشند؟

- (الف) موازنه تجارت و بازرگانی منفی در این کشور (ب) مازاد ارز وارد شده به کشور
(ج) وضعیت مطلوب نسبی رفاه در این کشور (د) پایین بودن استانداردهای زندگی در این کشور
(۱) الف و ب (۲) الف و د (۳) ب و ج (۴) ج و د

پاسخ:

(۳) ب و ج (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: نسرين کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲۸- با ذکر یک مورد توضیح دهید که منطقه آزاد قشم در دسترسی به اهداف خود موفق نبوده است؟

پاسخ:

از اهداف تبدیل قشم به منطقه آزاد، توسعه صادرات کشور و رونق اقتصادی آن بوده است اما در عمل این جزیره قشم به پایگاه واردات کالاهای خارجی تبدیل شده است. (برداشت از صفحات ۱۰۹ و ۱۱۰)

(طراح سؤال: نسرين کلامی، استان کردستان، ناحیه یک سنندج)

۲۹- اگر واردات یک کشور بیشتر از صادرات آن باشد، موازنه تجاری (مثبت - منفی) است.

پاسخ:

منفی (ص ۱۰۹)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۰- چرا همه مناطق آزاد تجاری جهان در رسیدن به اهداف خود موفق نبوده‌اند؟

پاسخ:

در برخی کشورها به پایگاه واردات تبدیل شده‌اند و نتوانسته‌اند به توسعه اقتصادی کمک کنند. (صفحه ۱۱۲)

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۱- نابرابری اقتصادی چگونه چشم‌انداز خاص جغرافیایی را به وجود می‌آورد؟

پاسخ:

امروزه ثروت و درآمد جهان به شدت در دست برخی کشورها متمرکز شده است برخی از کشورها درآمد و سطح زندگی و رفاه خوبی دارند در حالی که برخی کشورهای دیگر بخش بزرگی از مردم با فقر و کمبود امکانات زندگی مواجه‌اند و این شکاف هر روز بیشتر می‌شود

به عبارت دیگر چون منابع و امکانات و خدمات به طور عادلانه توزیع نمی‌شوند نابرابری را می‌توان در سطح زمین و فضایی که انسان‌ها در آن زندگی می‌کنند مشاهده کرد در نتیجه نابرابری اقتصادی ناحیه‌هایی پدید می‌آیند که از نظر امکانات و تسهیلات و چشم‌اندازهای جغرافیایی با یکدیگر تفاوت دارند (صفحات ۱۰۴ و ۱۰۵ و ۱۰۶)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۲- چرا اتحادیه‌های اقتصادی تشکیل می‌شوند؟

پاسخ:

معمولاً کشورها برای اینکه تأثیرات منفی تجارت خارجی صادرات و واردات را بر صنایع و اقتصاد و خود کاهش دهند و به رونق و توسعه اقتصادی دست یابند اتحادیه‌های اقتصادی تشکیل می‌دهند (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی از نظر وزن کالاهای جابه‌جاشده، مربوط به کدام نوع از حمل‌ونقل

است؟

(د) ب و ج

(ج) زمینی

(ب) هوایی

(الف) دریایی

پاسخ:

حمل‌ونقل دریایی (صفحه ۱۱۰)

(طراح سؤال: فرانک فروزان، استان گلستان، شهرستان گرگان)

۳۴- چرا همه مناطق آزاد در رسیدن به اهداف خود موفق نبوده‌اند؟

پاسخ:

زیرا در برخی کشورها به پایگاه واردات تبدیل شد و نتوانسته‌اند به توسعه اقتصادی کمک کنند. (صفحه ۱۱۰)

(طراح سؤال: فرانک فروزان، استان گلستان، شهرستان گرگان)

۳۵- انواع نواحی از نظر مبادلات تجاری جهانی را بنویسید و توضیح دهید؟

پاسخ:

نواحی از نظر نوع غالب مبادلات اقتصادی به دو گروه اصلی تقسیم می‌شوند:

- ۱- کشورهایی که اقتصاد آن‌ها به‌طور عمده مبتنی بر تولید و صدور مواد اولیه و خام و منابع انرژی و معدنی است.
- ۲- کشورهایی که اقتصاد و درآمد آن‌ها به‌طور عمده مبتنی بر تولید و صدور انواع کالاهای کارخانه‌ای و صنعتی همراه با فناوری‌های پیشرفته و نوین است. (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- منظور از موازنه تجاری مثبت در تجارت بین‌المللی چیست؟

الف) اگر ارزش واردات یک کشور بیشتر از صادرات آن باشد.

ب) اگر کالای تولیدشده در کشور مبدأ استفاده شود.

ج) اگر ارزش صادرات یک کشور بیشتر از واردات آن باشد.

د) اگر هزینه کالاهای تولیدشده داخلی کمتر از نمونه خارجی آن باشد.

پاسخ:

گزینه (ج).

اگر ارزش صادرات یک کشور بیشتر از واردات آن باشد، موازنه تجاری مثبت است و آن کشور می‌تواند از راه سودی که به دست می‌آورد، استانداردهای زندگی و رفاه را در کشور خود بهبود بخشد. (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- چه عاملی موجب پایان رساندن دوره استعمار کهن گردید؟

پاسخ:

نهضت‌های استقلال طلبانه در کشورهای مستعمره (صفحه ۱۰۱).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- کشورهای مرکز از چه ویژگی‌های بارزی برخوردار هستند؟

پاسخ:

صنایع نو، فناوری بالا، نیروی ماهر، زیرساخت مناسب (صفحه ۱۰۷).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- کشورهای مرکز و پیرامون را از نظر موارد زیر باهم مقایسه کنید؟

الف) نیروی کار:

ب) توسعه صنعتی:

پاسخ:

الف) نیروی کار: کشورهای مرکز از نیروی کار ماهر و متخصص برخوردارند اما کشورهای پیرامون از نظر نیروی کار ماهر کمبود دارند کشورهای مرکز از نیروی کار ارزان کشورمان پیرامون استفاده می‌کنند
ب) توسعه صنعتی: کشورهای مرکز از نظر صنعتی در سطح بالایی هستند و از صنایع نو برخوردارند اما کشورهای پیرامون از نظر توسعه صنعتی و فناوری نوین در سطح پایین‌تری قرار دارد. (صفحه ۱۰۷)

(طراح سؤال: پریسا آبرون، استان گیلان، شهرستان رودبار)

۴۰- هر کدام از موارد زیر مربوط به کدام یک از انواع استعمار کهن و استعمار جدید است؟

الف) قدرت نظامی و اشغال سرزمین:

ب) گسترش شرکت‌های چندملیتی:

پاسخ:

الف) استعمار کهن

ب) استعمار جدید (صفحه ۱۰۱-۱۰۲)

(طراح سؤال پریسا آبرون، استان گیلان، شهرستان رودبار)

۴۱- در نظام سرمایه‌داری جهانی، کشورهای پیرامون با چه ویژگی‌هایی شناخته می‌شوند؟

پاسخ:

تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و خام، دارای کمبود نیروی کار ماهر و متخصص و زیرساخت‌ها و تجهیزات لازم برای توسعه صنعتی (صفحه ۱۰۷)

(طراح سؤال: عادل رحیمی، استان هرمزگان، منطقه جناح)

۴۲- هدف از ایجاد مناطق آزاد تجاری کیش در جنوب و انزلی در شمال کشور چه بوده است؟

پاسخ:

توسعه صادرات و رونق اقتصادی کشور (صفحه ۱۰۹)

(طراح سؤال: یاسر حسن‌زاده، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۳- زیرساخت‌های مناسب برای توسعه اقتصادی یک کشور کدام‌اند؟

پاسخ:

حمل‌ونقل پیشرفته - سطح بالای زندگی و رفاه اجتماعی (صفحه ۸۴).

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۴- بهترین نوع کشتی برای حمل هر یک از کالاهای زیر را بنویسید؟

سنگ آهن: فله‌بر (۲) پوشاک: کانتینری

پاسخ:

- فله‌بر ۲- کانتینری (صفحه ۱۱۱)

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۵- چرا نظام سرمایه‌داری کشورها به دو قسمت مرکز و پیرامون تقسیم می‌شود؟

پاسخ:

بر اساس روابط و مبادله نابرابری که بین نواحی پدید آمده است (صفحه ۱۰۶)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- کدام یک از شاخص‌های توسعه انسانی جنبه اقتصادی دارد؟ چرا؟

پاسخ:

درآمد رفاه. امروزه ثروت و درآمد جهان به شدت در دست برخی کشورها متمرکز شده است به طوری که مردم برخی از کشورها درآمد و سطح زندگی و رفاه خوبی دارند. در حالی که در برخی کشورهای دیگر، بخش بزرگی از مردم با فقر و کمبود امکانات زندگی مواجه‌اند. (صفحه ۱۰۴)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- کشور ما چگونه می‌تواند تأثیرات منفی تجارت خارجی (واردات/صادرات) بر صنایع و اقتصاد خود را

کاهش داده و به رونق اقتصادی دست یابد؟

پاسخ:

وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی، محدود و ممنوع کردن واردات برخی کالاها در دوره‌های زمانی خاص، تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای و ایجاد مناطق آزاد تجاری. (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: کبری عزیزی، استان خوزستان، ناحیه ۲ اهواز)

۴۸- چرا در منطقه تجاری قشم قوانین و مقررات اقتصادی کشور اجرا نمی‌شود؟

پاسخ:

زیرا منطقه آزاد تجاری است و قوانین و مقررات مالیاتی کشور در مورد سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد اجرا نمی‌شود. (صفحه ۱۰۹ - ۱۱۰)

(طراح سؤال: کبری عزیزی، استان خوزستان، ناحیه ۲ اهواز)

۴۹- شرکت‌های چندملیتی برای اینکه بتوانند کالاها و خدمات خود را به فروش برسانند، دست به چه اقدامی می‌زنند؟

پاسخ:

شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ خود را در سایر نواحی ایجاد می‌کنند یا به عبارت دیگر شرکت‌های چندملیتی از شرکت‌های محلی در کشورهای میزبان برای تولید و فروش کالا و خدمات خود استفاده می‌کند (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- بهترین راه‌ها برای کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی برای چیست؟

پاسخ:

وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیاتی بر کالاهای وارداتی -محدود یا ممنوع کردن واردات برخی کالاها در دوره‌های زمانی خاص -تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی-تجاری منطقه‌ای-ایجاد مناطق آزاد تجاری (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- به جای الف، ب، ج و د به ترتیب چه عبارتی قرار دهیم تا جدول مقابل درست باشد؟

صادرات	نام کشور	واردات
الف	فرانسه	ب
ج	لیبی	د

پاسخ:

الف- غله و پنیر

ب- قطعات هواپیما - خودرو- نفت خام- نفت و گاز تصفیه شده

ج- طلا - کودهای نیتروژنه

د- هواپیما - بنزین - تجهیزات رادیویی (صفحه ۹۹)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۲- کدام عبارت در ارتباط با جمله زیر مفهوم نادرستی را بیان می کند؟

کشورهای پیرامون واردکننده کالاهای صنعتی از کشورهای مرکز هستند.

۱- چشم اندازهای جغرافیایی با یکدیگر تفاوت دارند.

۲- در سطح جهان ثروت در دست برخی از کشورها متمرکز شده است.

۳- همه نواحی، برای رفع نیاز به یکدیگر وابسته هستند.

۴- کشورهای جهان، در اقتصاد جهانی جایگاه متفاوتی دارند.

پاسخ:

گزینه ۱ چشم اندازهای جغرافیایی با یکدیگر تفاوت دارند. (صفحه ۱۰۶ - ۱۰۷)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- متن زیر را با دقت مطالعه کرده و به سؤالات زیر در ارتباط با متن پاسخ دهید.

«کشور ما ایران در جنوب غرب آسیا و در منطقه خاورمیانه واقع شده است. این منطقه یکی از مناطق استراتژیک جهان به شمار می‌رود. کشورهای عربستان، عراق، کویت؛ امارات متحده عربی و ایران از جمله کشورهای تولید و صادرکننده نفت و گاز منطقه است. در این میان کشور ایران در زمینه تولید نفت مقام چهارم و در زمینه تولید گاز مقام اول را دارد.»

الف) کشورهای واقع در منطقه خاورمیانه جزو کدام دسته، تولیدکننده مواد خام و اولیه یا صادرکننده کالاهای تولیدشده می‌باشند؟

ب) کشور ایران جزو کدام سازمان اقتصادی است؟

ج) هدف از عضویت در این سازمان چیست؟

د) کاهش یا افزایش قیمت نفت چه نقشی در اقتصاد ایران دارد؟

پاسخ:

الف) تولیدکننده مواد خام و اولیه

ب) اوپک (صفحه ۱۰۹)

ج) دفاع از منافع خود و جلوگیری از آسیب‌پذیری ناشی از کاهش قیمت در بازار جهانی (صفحه ۱۰۴)

د) چون کشور ما محصولاتی مانند نفت و مواد پتروشیمی را به کشورهای دیگر صادر می‌کند، نوسان قیمت در بازارهای جهانی بر روی اقتصاد و زندگی ما تأثیر می‌گذارد. (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۴- علت هر یک از عبارتهای زیر را در ارتباط با شرکتهای چندملیتی بنویسید.

الف) فعالیت آنها در کشور میزبان آسان‌تر و ارزان‌تر تمام می‌شود.

ب) سبب ورشکستگی کشور میزبان و خارج شدن آن از دور رقابت می‌شوند.

پاسخ:

الف) چون در کشورهای توسعه‌یافته صنعتی نظام مالیاتی و بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست‌محیطی چندان جدی و سخت نیست لذا فعالیت شرکت‌های چندملیتی در این‌گونه کشورها آسان‌تر و ارزان‌تر تمام می‌شود.

ب) شرکت‌های چندملیتی به دنبال افزایش فروش و سود خود هستند و به منافع کشورهای میزبان چندان توجهی ندارند. این شرکت‌ها گاه انحصار تولید یک کالا را در دست می‌گیرند و کارخانه‌های داخلی کشورها را از دور رقابت، خارج می‌کنند و موجب ورشکستگی آنها می‌شوند. در این صورت، وابستگی نواحی به کشورهای توسعه‌یافته صنعتی بیشتر می‌شود. (صفحه ۱۰۳)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۵- همه گزینه‌ها از اقدامات مؤثر کشورها جهت کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی بر اقتصاد می‌باشند به جز:

الف) کاهش تعرفه‌های گمرکی

ب) ایجاد مناطق آزاد تجاری

ج) تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی تجاری منطقه‌ای

د) محدودیت واردات برخی کالاها در دوره‌های زمانی خاص

پاسخ:

کاهش تعرفه‌های گمرکی. (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۶- کدام عبارت، در ارتباط با جمله زیر مفهوم نادرستی را بیان می‌کند؟

«کشورهای پیرامون واردکننده کالاهای صنعتی از کشورهای مرکز هستند»

الف) چشم‌اندازهای جغرافیایی، با یکدیگر تفاوت دارند.

ب) در سطح جهان ثروت در دست برخی از کشورها متمرکز شده است.

ج) همه نواحی، برای رفع نیاز به یکدیگر وابسته هستند.

د) کشورهای جهان، در اقتصاد جهانی جایگاه متفاوتی دارند.

پاسخ:

چشم‌اندازهای جغرافیایی، با یکدیگر تفاوت دارند. (صفحه ۱۰۷)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- در جاهای خالی کلمات مناسب قرار دهید.

- الف) یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های دوره بعد از جنگ جهانی اول و دوم، گسترش بود.
ب) کشورهای توسعه‌یافته صنعتی که بالاترین موقعیت را از نظر درآمد و ثروت دارند، نامیده می‌شوند.
ج) اگر ارزش واردات یک کشور بیشتر از صادرات باشد موازنه منفی است و به آن می‌گویند.
د) اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای، میان کشورهای شکل می‌گیرد.

پاسخ:

الف) شرکت‌های چندملیتی (صفحه ۱۰۳)

ب) مرکز (صفحه ۱۰۷)

ج) کسری تجاری (صفحه ۱۰۸)

د) همسایه (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- امتیازات حمل‌ونقل دریایی را بر دیگر شیوه‌های حمل‌ونقل بنویسید؟

پاسخ:

به دلیل پایین‌تر بودن هزینه‌ها باوجود وزن زیاد کالاهای جابه‌جاشده و نیز قابلیت جابه‌جایی کالا تا مسافت‌های دور دست.
(صفحه ۱۱۰)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

مستقر در استان مازندران

۵۹- هر یک از کلمات داخل پرانتز مناسب کدام عبارت است؟

(مرکز - هلند - پیرامون - اِکو - کشتی‌های فله‌بر - اقتصاد جهانی - هواپیما - نفتا)

- الف) بر مبنای ارزش پول یک کشور صورت می‌گیرد.
ب) به کشورهای توسعه‌یافته صنعتی که از نظر درآمد و ثروت بالاترین موقعیت را دارند.
ج) برای کاهش قیمت نفت در بازار جهانی این سازمان تشکیل شد.
د) در این ناحیه مواد اولیه و خام و کمبود نیروی کار ماهر و متخصص وجود دارد.

پاسخ:

الف) اقتصاد جهانی

(صفحه ۱۰۰)

ب) مرکز

(صفحه ۱۰۷)

ج) اِکو / آسه آن / نفتا

(صفحه ۱۰۸)

د) پیرامون

(صفحه ۱۰۷)

(طراح سؤال: شراره حدادی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۰- امروزه بیشتر مبادلات اقتصادی کشورها از چه طریقی صورت می‌گیرد؟

پاسخ:

از طریق کشتی‌های فله‌بر و کانتینری. (صفحه ۱۱۱)

(طراح سؤال: وجیهه اسماعیلی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- کشورهایی که از نظر توسعه صنعتی و فناوری‌های نوین در سطح پایین قرار دارند چه نقشی در شرکت‌های چندملیتی دارند؟

پاسخ:

شرکت‌های چندملیتی به علت سخت نبودن نظام مالیاتی، بیمه کارگران و قوانین زیست‌محیطی سرمایه‌گذاری می‌کنند. (صفحه ۱۰۳).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

۶۲- کشورهایی که ساختار اجتماعی و اقتصادی آن‌ها دچار تحولات صنعتی و فناورانه شده‌اند چه نقشی در نظام سرمایه‌داری جهانی دارند؟

پاسخ:

نقش واسطه‌ای (صفحه ۱۰۷)

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

درس نهم: معنا و مفهوم ناحیه سیاسی

۱- مزایای برخورداری از پیمان شنگن در کشورهای عضو اتحادیه اروپا را تحلیل کنید؟

پاسخ:

برای تسهیل رفت و آمد مردم به برخی کشورهای عضو به منظور زندگی، کار، تحصیل یا سرمایه گذاری، اخذ روادید یا ویزا بین این کشورها لغو شده است و افراد می توانند بر طبق پیمان «شنگن» آزادانه و بدون نیاز به روادید به این کشورها، سفر کنند؛ بنابراین سبب رفاه افراد و تبادلات تجاری فرهنگی و گردشگری زیادی می شود. (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: کتایون مظلوم، استان کرمانشاه، شهرستان کرمانشاه)

۲- دوقطبی شدن شهرها و پیدایش مناطق مرفه نشین و مناطق فقیرنشین از ویژگی های ایدئولوژی است و در فضای کشورهایی با ایدئولوژی، بلوک های مسکونی یکدست و هم شکل که نمای یکسان دارند، فراوان مشاهده می شود.

(ب) سوسیالیستی- سرمایه داری

(الف) سرمایه داری- سوسیالیستی

(د) سرمایه داری- اسلامی

(ج) کمونیستی- سوسیالیستی

پاسخ:

گزینه الف) سرمایه داری- سوسیالیستی (صفحه ۱۲۴)

(طراح سؤال: سارا جلیلیان، استان کرمانشاه، شهرستان اسلام آباد غرب)

۳- آیا نظام مدیریت در همه نواحی سیاسی ویژه یکسان است؟ چرا؟

پاسخ:

خیر، نواحی سیاسی ویژه شامل نواحی خودمختار و مناطق آزاد تجاری هستند. نواحی خودمختار از استقلال در امور داخلی برخوردارند و در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی هستند؛ اما در مناطق آزاد تجاری برخی قوانین و مقررات کشور مانند ورود اتباع خارجی بدون ویزا در آنجا اجرا نمی شود. (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- شبه جزیره کریمه به عنوان یک فضای جغرافیایی چگونه بر تصمیمات سیاسی اثرگذار است؟

پاسخ:

شبه جزیره کریمه در شمال دریای سیاه و جنوب اوکراین واقع شده است. این شبه جزیره که یک منطقه گردشگری و کشاورزی نیز است موقعیت جغرافیایی مهمی دارد. بطوریکه تسلط بر منطقه کریمه، فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه اوراسیا را به دنبال دارد. به همین دلیل کشورهای غربی از پیوستن آن به روسیه مخالف هستند. (صفحه ۱۲۲)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- برای هریک از نواحی سیاسی زیر یک مثال بزنید.

الف ناحیه سیاسی فراملی	ب) ناحیه سیاسی فرو ملی
ج) ناحیه سیاسی ملی	د) ناحیه سیاسی ویژه

پاسخ:

الف) اتحادیه اروپا ب) شهرستان ج) ایران د) مناطق آزاد تجاری (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- چرا جغرافیا و سیاست دو عنصر اصلی در جغرافیای سیاسی است؟

پاسخ:

زیرا جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی اثر می گذارد و برعکس سیاست و تصمیم گیری های سیاسی نیز روی فضای جغرافیایی اثر می گذارد و آن را تغییر می دهد. (صفحه ۱۲۱)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- چرا کشورهای اتحادیه اروپا آزادانه می توانند به کشورهای عضو این اتحادیه سفر کنند؟

پاسخ:

به دلیل اینکه اخذ روادید (ویزا) بین این کشورها لغو شده است و افراد می توانند طبق پیمان شنگن آزادانه و بدون ویزا سفر کنند. (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- از لحاظ ناحیه سیاسی پایتخت چه عنوانی دارد؟ توضیح دهید.

پاسخ:

کانون ناحیه سیاسی می‌شود زیرا هر ناحیه سیاسی کانونی دارد که محل تمرکز قدرت سیاسی است و قدرت سیاسی از آن نقطه در سطح ناحیه اعمال می‌شود. (صفحه ۱۲۰)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- نواحی خودمختار از چه نظر استقلال دارند و اداره‌ی امور داخلی این نواحی بر عهده‌ی کیست؟

پاسخ:

استقلال محدود به دلیل شرایط قومی و مذهبی و در اداره‌ی امور خود، استقلال محدودی دارند. (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- چرا شبه‌جزیره کریمه از لحاظ سیاسی موقعیت حساسی دارد؟

پاسخ:

زیرا فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه اوراسیا با توجه به موقعیت جغرافیایی خود دارا است. (صفحه ۱۲۲)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- نام ناحیه‌ی سیاسی را در مقابل عبارت بنویسید.

- الف) ناحیه‌ای که نظام مدیریت مخصوص به خود دارد.....
- ب) چند کشور که تحت اداره‌ی یک نظام مدیریت منطقه‌ای قرار گرفته است.....
- ج) یک کشور مستقل که نظام حکومتی مستقل دارد.....
- د) یک واحد جغرافیایی مانند روستا، شهر و ... که تحت مدیریت نهادهای مربوطه باشد.....

پاسخ:

الف) ناحیه سیاسی ویژه

ب) ناحیه سیاسی فراملی (منطقه‌ای)

ج) ناحیه سیاسی ملی

د) ناحیه سیاسی فرو ملی (صفحه ۱۱۹-۱۱۸)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- در کدام یک از مناطق زیر اتباع خارجی می‌توانند بدون اخذ روادید (ویزا) از قبل به یک کشور وارد شوند؟

پاسخ:

مناطق آزاد تجاری (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: رقیه اسلامی، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

**۱۳- نقشه روبرو ناحیه سیاسی نخجوان را نشان می‌دهد.
الف- ناحیه نخجوان جزء کدام نوع از نواحی سیاسی است؟
ب) ویژگی این نوع نواحی را بنویسید.**

پاسخ:

الف- ناحیه سیاسی ویژه (ناحیه خودمختار)

ب- به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن، از استقلال محدودی برخوردارند و در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی هستند؛ به عبارت دیگر، خودمختاری، استقلال محدود یک واحد سیاسی در اداره امور خود در داخل یک کشور است. (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: مرتضی حیدری، استان مازندران، شهرستان محمودآباد)

۱۴- چرا جغرافیای سیاسی از دو عنصر جغرافیا و سیاست ترکیب شده است؟

پاسخ:

زیرا جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی تأثیر می‌گذارد و همچنین سیاست و تصمیم‌گیری‌های سیاسی روی فضای جغرافیایی تأثیر می‌گذارد. (صفحه ۱۲۱)

(طراح سؤال: مجید راعی، استان مازندران، شهرستان آمل)

۱۵- مناطق آزاد تجاری چه ویژگی‌هایی دارند و آیا در ایران نمونه‌ای از مناطق آزاد تجاری وجود دارد؟

پاسخ:

مناطق آزاد تجاری مناطقی هستند که برخی قوانین و مقررات کشور در آن‌ها اجرا نمی‌شود. بله در ایران منطقه آزاد قشم یکی از مناطق آزاد تجاری است. (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: لیلا حسینیجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- با توجه به اهمیت خلیج فارس، نقش آفرینی کشورها را در منطقه چگونه می‌بینید؟

پاسخ:

در گذشته کشورهای استعمارگر روسیه و انگلستان برای دستیابی به این منطقه با یکدیگر به رقابت پرداختند. امروزه نیز کشورهای سلطه‌گر نظیر آمریکا و انگلیس با ایجاد پایگاه‌های نظامی و نفوذ در کشورهای اطراف خلیج فارس، سعی می‌کنند کنترل این منطقه را به دست گیرند. (صفحه ۱۲۲)

(طراح سؤال: لیلا حسینیجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- اتحادیه اروپا جزء کدامیک از انواع نواحی سیاسی است؟ و کشورهای عضو این اتحادیه از چه اصول و شیوه‌های مشترکی را پیروی می‌کنند؟

پاسخ:

نواحی سیاسی فراملی (منطقه‌ای)- کشورهای اتحادیه اروپا در امور سیاست خارجی، کشاورزی-تجارت و محیط‌زیست و نظایر آن از اصول و شیوه‌ای مشترکی پیروی می‌کنند. پول مشترک-حذف روادید و ویزا و پیمان شنگن (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- نواحی خودمختار به کدام نواحی گفته می‌شود؟ یک ناحیه خودمختار مثال بزنید؟

پاسخ:

به استان‌ها یا ایالت‌هایی گفته می‌شود که به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن، از استقلال محدودی برخوردارند و در امور سیاست خارجی و دفاعی، تابع حکومت مرکزی هستند. مانند جمهوری نخجوان-در جمهوری آذربایجان و هنگ کنگ در چین و کردستان در عراق (۱۱۹)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- اتحادیه اروپا و شهرستان طبری به ترتیب به کدام نوع از نواحی سیاسی اشاره دارد؟

پاسخ:

فراملی - فرو ملی (صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

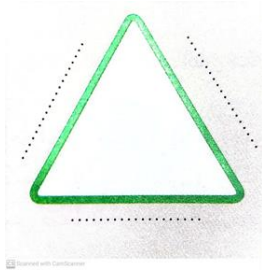
۲۰- چرا عنوان جغرافیای سیاسی از دو عنصر جغرافیا و سیاست ترکیب شده است؟

پاسخ:

زیرا جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی تأثیر می‌گذارند و برعکس سیاست و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز روی فضای جغرافیایی اثر می‌گذارد و آن‌ها را تغییر می‌دهند. (صفحه ۱۲۱)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- ارکان ناحیه سیاسی را ذکر کنید؟

پاسخ:

(صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- برای انواع نواحی سیاسی یک مثال بزنید؟

الف- ناحیه سیاسی فرو ملی

ب- ناحیه سیاسی ملی

پ- ناحیه سیاسی فراملی (منطقه‌ای)

ت- ناحیه سیاسی ویژه

مستقر در استان مازندران

پاسخ:

الف: استان ب: ایران و ... پ: اتحادیه اروپا ت: نخجوان - قشم ایران (صفحه ۱۱۹-۱۱۸)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- مناطق آزاد تجاری چه ویژگی‌هایی دارند؟

پاسخ:

مناطق هستند که برخی قوانین و مقررات کشور در آن‌ها اجرا نمی‌شود، برای مثال اتباع خارجی می‌توانند بدون اخذ ویزا از قبل، به مناطق آزاد تجاری یک کشور وارد شوند و یا قوانین مالیاتی و گمرکی کشورها در مورد سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد اجرا نمی‌شود. (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- با ذکر مثالی توضیح دهید چگونه ایدئولوژی حکومت‌ها بر فضای جغرافیایی تأثیر می‌گذارد؟

پاسخ:

ایدئولوژی سوسیالیسم با مالکیت خصوصی مخالف است و منافع جمعی را بر منافع فردی مقدم می‌شمارد و بر تساوی و برابری تأکید می‌کند. از این‌رو، در فضاهای شهری این کشورها بلوک‌های مسکونی یکدست و هم‌شکل که نمای یکسان دارند، فراوان مشاهده می‌شود. (صفحه ۱۲۴)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- کشور عراق و کردستان عراق چه تفاوتی از نظر ناحیه سیاسی دارند؟

پاسخ:

عراق ناحیه سیاسی ملی و کردستان عراق ناحیه خودمختار است. (صفحات ۱۱۸ و ۱۱۹)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- دو کانون ناحیه سیاسی را بنویسید.

پاسخ:

مانند پایتخت‌ها، مراکز ایالت‌ها و مراکز استان‌ها. (صفحه ۱۲۰)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- عبارتهای سمت راست را به عبارتهای سمت چپ متصل کنید. (یک مورد اضافی است)

الف: کشوری مستقل با نظام حکومتی مستقل	۱ - ناحیه سیاسی ویژه
ب: کشوری دارای نظام مدیریتی خاص	۲ - ناحیه سیاسی مرکزی
ج: چند کشور تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای	۳ - ناحیه سیاسی ملی
د: یک واحد جغرافیایی مانند استان با مدیریت استانداری	۴ - ناحیه سیاسی فراملی
	۵ - ناحیه سیاسی فرو ملی

پاسخ:

الف - ۳ ب - ۱ ج - ۴ د - ۵ (صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: آرزو علی میرزازاده، استان کردستان، ناحیه ۱ سنندج)

۲۸- دوقطبی شدن شهرها (پیدایش مناطق مرفه نشین و فقیر نشین) به کدام یک از جنبه‌های روابط جغرافیا و سیاست دلالت دارد؟

پاسخ:

تأثیر ایدئولوژی حکومت‌ها بر فضای جغرافیایی (صفحه ۱۲۴)

(طراح سؤال: آرزو علی میرزازاده، استان کردستان، ناحیه ۱ سنندج)

۲۹- کدام گزینه درباره «ناحیه خودمختار» نادرست است؟

- الف) استان یا ایالتی که به دلیل قومی و مذهبی از استقلال کامل برخوردار است.
- ب) در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی است.
- ج) نخجوان در جمهوری آذربایجان نمونه‌ای از یک ناحیه سیاسی خودمختار است.
- د) نوعی از نواحی سیاسی ویژه به حساب می‌آید.

پاسخ:

الف) استان یا ایالتی که به دلیل قومی و مذهبی از استقلال کامل برخوردار است. (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۰- هر یک از مناطق زیر جزء کدام یک از انواع نواحی سیاسی می‌باشند؟
الف - استان ب - اتحادیه اروپا ج - کشور مصر د - بندر هنگ‌کنگ

پاسخ:

الف) فرو ملی ب) فراملی ج) ملی د) ویژه (خودمختار) (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۱- چه معیارهایی برای تقسیم‌بندی نواحی سیاسی وجود دارد؟

پاسخ:

با توجه به مقیاس فضای جغرافیایی و نظام مدیریت که یک فضای جغرافیایی را اداره می‌کند نواحی سیاسی به انواع مختلف تقسیم می‌شوند (صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۲- در دنیای واقعی دو مورد از تأثیر سیاست بر مکان را بنویسید؟

پاسخ:

طراحی و اجرای محدوده طرح ترافیک زوج و فرد - منطقه خلیج فارس - شبه جزیره کریمه در شمال دریای سیاه - تونل مانش - پایگاه نظامی ایالات متحده آمریکا در فیلیپین - زاغه‌های فیلیپین (صفحات ۱۲۲ و ۱۲۳) فقط دو مورد

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- با توجه به رابطه بین جغرافیا و سیاست بررسی کنید در اثر چه عواملی ممکن است توزیع امکانات، مناسب و عادلانه یا به‌دوراز عدالت باشد؟

پاسخ:

سیاست‌ها و تصمیماتی که حکومت یک کشور در زمینه اقتصاد، اشتغال و توزیع درآمد اتخاذ می‌کند و همچنین نوع برنامه‌ریزی و بودجه‌ای که به نواحی مختلف کشور (شهر، روستا، استان و ...) اختصاص می‌دهد، بر توزیع امکانات و تجهیزات در نواحی مختلف اثر می‌گذارد و چشم‌اندازها و فضاهای جغرافیایی متفاوتی ایجاد می‌کند. (صفحه ۱۲۳)

(طراح سؤال: فاطمه جلالی، استان گلستان، شهرستان آق‌قلا)

۳۴- عنوان جغرافیای سیاسی از چه عناصری ترکیب شده است و علت ترکیب این عناصر چیست؟

پاسخ:

از دو عنصر «جغرافیا» و «سیاست» ترکیب شده است؛ زیرا جغرافیا و فضای جغرافیایی بر تصمیمات سیاسی، تأثیر می‌گذارد و برعکس. سیاست و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز روی فضای جغرافیایی اثر می‌گذارد و آن‌ها را تغییر می‌دهند. (صفحه ۱۲۱)

(طراح سؤال: فاطمه جلالی، استان گلستان، شهرستان آق‌قلا)

۳۵- سه رکن اصلی تمامی نظام‌های سیاسی جهان را نام ببرید؟

پاسخ:

همه نواحی سیاسی، اعم از فرو ملی، ملی، فراملی و ویژه، سه رکن اصلی دارند: ۱- قلمرو و فضای جغرافیایی. ۲- سازه انسانی. ۳- نظام مدیریت. (صفحه ۱۲۰)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- یک واحد جغرافیایی مانند روستا، شهر، بخش، شهرستان و استان است که تحت مدیریت دهرداری، شهرداری، بخشداری، فرمانداری و استانداری قرار دارد.

الف) ناحیه سیاسی ملی

ب) ناحیه سیاسی فراملی

ج) ناحیه سیاسی منطقه‌ای

د) ناحیه سیاسی فرو ملی

پاسخ:

گزینه (د). (صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- اداره چند کشور تحت اداره یک نظام مدیریت منطقه‌ای جزو کدام ناحیه سیاسی محسوب می‌شود؟

پاسخ:

ناحیه سیاسی فراملی (منطقه‌ای) (صفحه ۱۱۹).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- سه رکن اصلی همه نواحی سیاسی را نام ببرید؟

پاسخ:

قلمرو فضای جغرافیایی، سازه انسانی، نظام مدیریت (صفحه ۱۲۰)

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- با ذکر یک مثال تأثیر ایدئولوژی حکومت‌ها بر فضای جغرافیایی را بررسی کنید؟

پاسخ:

در پارک بانوان، بانوان در فضای مخصوص خود به راحتی و با رعایت موازین شرعی و دینی ورزش و تفریح می‌کنند. یا مثال آثار معماری سوسیالیستی و یا مثال دوقطبی شدن شهرها (صفحه ۱۲۴)

(طراح سؤال: فروزان فرزانه، استان گیلان، شهرستان رودبار)

۴۰- با توجه به رابطه بین جغرافیا و سیاست بررسی کنید در اثر چه عواملی ممکن است توزیع امکانات مناسب و عادلانه یا به‌دوراز عدالت باشد؟

پاسخ:

سیاست‌ها و تصمیماتی که حکومت یک کشور در زمینه اقتصاد، اشتغال و توزیع درآمد اتخاذ می‌کند و همچنین نوع برنامه‌ریزی و بودجه‌ای که به نواحی مختلف کشور اختصاص می‌دهد بر توزیع امکانات و تجهیزات در نواحی مختلف اثر می‌گذارد. (صفحه ۱۲۳)

(طراح سؤال: فروزان فرزانه، استان گیلان، شهرستان رودبار)

۴۱- تقسیمات سیاسی کشور شامل استان، شهرستان، بخش و دهستان ناظر بر کدام بخش از ارکان ناحیه سیاسی است؟

پاسخ:

فضا یا قلمرو (صفحه ۱۲۰)

(طراح سؤال: عباس درخشان، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۲- حذف روادید بین کشورهای اروپایی و استفاده از پول مشترک، نشان‌دهنده شکل‌گیری ناحیه سیاسی در این قاره است.

پاسخ:

فراملی (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: یاسر حسن‌زاده، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۳- نوع ناحیه سیاسی را مشخص کنید؟

(۱) بندر هنگ‌کنگ: ناحیه خودمختار

(۲) شهر مشهد: ناحیه فرو ملی

(۳) کشور لیبی: ناحیه ملی

پاسخ:

۱- خودمختار ۲- فرو ملی ۳- ملی (صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۴- علت وجود بیش از ۴ میلیون نفر زاغه‌نشین در کشور فیلیپین چیست؟

پاسخ:

توزیع ناعادلانه امکانات و تجهیزات (صفحه ۱۲۳)

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۵- ایالت‌هایی که به دلیل شرایط، از اقتصاد محدودی برخوردار هستند و در امور سیاست خارجی و دفاع تابع حکومت مرکزی هستند می‌گویند؟

پاسخ:

نواحی خودمختار (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- نحوی اداره فضای جغرافیایی ناحیه سیاسی چگونه است؟

پاسخ:

این قدرت یا مدیریت سیاسی ممکن است متعلق به یک فرد، یک نهاد، یک سازمان، شورا یا حکومت باشد که اداره آن فضای جغرافیایی را برعهده گرفته است. (صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- مثال‌های زیر چگونه ارتباط جغرافیا با سیاست را بیان می‌کند (تأثیر جغرافیا بر سیاست یا فضای جغرافیایی)؟

الف: تونل مانش

ب: کشمکش بر سر اوکراین بین روسیه و غربی‌ها

ج: طرح ترافیک زوج و فرد در مشهد

پاسخ:

الف: تأثیر سیاست بر فضای جغرافیایی

ب: تأثیر جغرافیا بر سیاست

ج: تأثیر سیاست بر فضای جغرافیا (صفحه ۱۲۱ تا ۱۲۳)

(طراح سؤال: اشرف برون، استان خوزستان، شهرستان باغ‌ملک)

۴۸- بندر هنگ کنگ و ایالات متحده امریکا به ترتیب مربوط به کدامیک از انواع نواحی سیاسی هستند؟
الف - فروملی - ملی ب - آزاد تجاری - فراملی ج - خودمختار - ملی د - ویژه - ملی

پاسخ:

د - ویژه - ملی (صفحه ۱۸۸-۱۱۹)

(طراح سؤال: اعظم مجدی نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۹- نواحی خودمختار به دلیل شرایط.....و.....از استقلال محدودی برخوردارند.

پاسخ:

قومی - مذهبی (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- علت اعتراض دولت‌های اروپایی به پیوستن کریمه به روسیه چه بود؟

پاسخ:

دولت‌های غربی معتقدند که تسلط بر منطقه کریمه، فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه اوراسیاست و به همین دلیل، به پیوستن کریمه به روسیه اعتراض دارند. (صفحه ۱۲۲)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- همه گزینه‌ها از اقدامات مؤثر کشورها جهت کاهش تأثیرات منفی اقتصاد می‌باشند به جز؟:

۱- کاهش تعرفه‌های گمرکی

۲- ایجاد مناطق آزاد تجاری

۳- تشکیل اتحادیه اقتصادی - تجاری منطقه‌ای

۴- محدودیت واردات برخی کالاها در دوره‌های زمانی خاص

پاسخ:

گزینه ۱ (صفحه ۱۰۸)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۲- شکل مقابل کدام پدیده دست‌ساخت انسان را نشان می‌دهد؟ و بنویسید این پدیده کدام حالت از روابط بین جغرافیا و سیاست را بیان می‌کند؟

پاسخ:

تونل مناش برای ارتباط اقتصادی و تجاری انگلستان و فرانسه و تأثیر تصمیمات سیاسی و اقتصادی حکومت‌ها بر فضای جغرافیایی را بیان می‌کند. (صفحه ۱۲۳)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- صحیح یا غلط بودن هر یک از عبارتهای زیر را در ارتباط با اتحادیه اروپا مشخص کنید.

- الف) در امور سیاست خارجی، کشاورزی، تجارت و محیط‌زیست از شیوه مستقلی پیروی می‌کنند.
- ب) اغلب کشورهای اتحادیه اروپا یورو را به‌عنوان واحد پول مشترک پذیرفته‌اند.
- ج) کشورهای عضو این اتحادیه برای سفر به هیچ کشوری نیاز به روادید ندارند.
- د) برای مدیریت مشترک روسایی را برای شورا و مجلس قانون‌گذاری انتخاب می‌کنند.

مستقر در استان مازندران

پاسخ:

الف) غلط، زیرا کشورهای اتحادیه اروپا در امور سیاست خارجی، کشاورزی، تجارت، محیط‌زیست و نظایر آن، از اصول و شیوه‌های مشترکی پیروی می‌کنند.

ب) درست

ج) نادرست، زیرا برای تسهیل رفت‌وآمد مردم به برخی کشورهای عضو به‌منظور زندگی، کار، تحصیل یا سرمایه‌گذاری، اخذ روادید (ویزا) بین این کشورها لغو شده است.

د) درست (صفحه ۱۱۹)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۴- الف) شبه جزیره کریمه چگونه اداره می‌شود؟

ب) علت اعتراض دولت‌های اروپایی برای پیوستن کریمه به روسیه چه بود؟

پاسخ:

الف) دولت‌های غربی معتقدند که تسلط بر منطقه کریمه، فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه اوراسیاست و به همین دلیل، به پیوستن کریمه به روسیه اعتراض دارند.

ب) شبه جزیره کریمه جزو نواحی خودمختار است لذا نظام مدیریت مخصوص به خود دارد؛ به دلیل شرایط قومی و مذهبی و نظایر آن، از استقلال محدودی برخوردار است و در امور سیاست خارجی و دفاع، تابع حکومت مرکزی روسیه است. (صفحه ۱۲۲)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۵- مثال‌های زیر تأثیرات چه نوع ایدئولوژی بر فضای جغرافیایی است؟

الف) بلوک‌های مسکونی یکدست و هم‌شکل با نمای یکسان.....

ب) به ایجاد فضا و پارک مخصوص بانوان برای ورزش و تفریح آن‌ها.....

ج) دوقطبی شدن تهران و پیدایش محله‌های فقیرنشین و ثروتمند نشین.....

پاسخ:

الف) آثار معماری سوسیالیستی در اتحاد شوروی سابق و کشورهای اروپای شرقی دیده می‌شود. ایدئولوژی سوسیالیسم با مالکیت خصوصی مخالف است و منافع جمعی را بر منافع فردی مقدم می‌شمارد و بر تساوی و برابری تأکید می‌کند. ب) بانوان در فضای مخصوص خود به راحتی و با رعایت موازین شرعی و دینی ورزش و تفریح می‌کنند. ساختن این نوع فضاهای جغرافیایی تجلی ایدئولوژی اسلامی و توجه به ارزش‌های دینی در حکومت اسلامی است. ج) دوقطبی شدن شهرها و پیدایش مناطق مرفه نشین که به طبقه ثروتمند اختصاص دارد و مناطق فقیرنشین که فاقد امکاناتند، از ویژگی‌های ایدئولوژی سرمایه‌داری است. (صفحه ۱۲۴)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۶- در ناحیه که تحت مدیریت بخشداری است یک ناحیه.....است.
الف) ملی ب) منطقه‌ای ج) فراملی د) فرو ملی

پاسخ:

ناحیه سیاسی فرو ملی. (صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- به ترتیب شهرستان - کشور - مناطق آزاد تجاری جزء کدام نواحی سیاسی می‌باشند؟

- الف) فراملی - فرو ملی - ویژه
ب) فرو ملی - ملی - فراملی
ج) فرو ملی - ملی - ویژه
د) ملی - فراملی - ویژه

پاسخ:

ج) فرو ملی - ملی - ویژه (صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- هر یک از مثال‌های زیر به کدام یک از وظایف نظام مدیریت مدرسه اشاره دارد؟

الف) دیوارکشی مناسب در مدرسه:

ب) نظارت بر روابط بین دانش‌آموزان:

ج) ارتباط با خانواده‌های دانش‌آموزان:

د) نصب در برای ورود و خروج ایمن:

پاسخ:

الف) تنظیم امور فضا (صفحه ۱۱۶)

ب) تنظیم روابط سازه انسانی (صفحه ۱۱۶)

ج) تنظیم امور مدرسه با خارج از آن (صفحه ۱۱۶)

د) تنظیم امور فضا (صفحه ۱۱۶)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- کدامیک از مثال‌های زیر، تأثیر فضای جغرافیایی بر سیاست، کدامیک تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی بر فضای جغرافیایی و کدامیک تأثیرات متقابل جغرافیا و سیاست را بر فضای جغرافیایی نشان می‌دهد؟

(الف) اجرای محدوده طرح ترافیک زوج و فرد در شهر مشهد
(ب) شبه‌جزیره کریمه در شمال دریای سیاه و جنوب اوکراین
(ج) منطقه خلیج فارس

پاسخ:

- الف) تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی بر فضای جغرافیایی (صفحه ۱۲۱)
ب) تأثیرات متقابل جغرافیا و سیاست (صفحه ۱۲۲)
ج) تأثیر فضای جغرافیایی بر سیاست (صفحه ۱۲۲)

(طراح سؤال: افسانه حسن‌زاده، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۰- در شکل زیر، ارکان ناحیه سیاسی را مشخص کنید.

پاسخ:

- شماره ۱: سازه انسانی (جمعیت و روابط اجتماعی)
شماره ۲: قلمرو جغرافیایی (صفحه ۱۱۸)

(طراح سؤال: ودود ناصری، استان اردبیل، شهرستان پارس‌آباد)

۶۱- ویژگی مشترک انواع نواحی سیاسی چیست؟

پاسخ:

در امور سیاست خارجی تابع حکومت مرکزی هستند (صفحه ۱۱۹).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

۶۲- فضای جغرافیایی با تحت تأثیر قرارداد سیاست‌های جهانی چه تأثیری بر روابط بین حکومت‌ها می‌گذارد؟

پاسخ:

موجب کشمکش و تنازع کشورها می‌شوند (صفحه ۱۲۲).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

درس دهم: کشور، یک ناحیه سیاسی

۱- جمله زیر مفهوم کدام یک از انواع مرزها است.

«مرزهایی که در تعیین آن‌ها شرایط فرهنگی در نظر گرفته نشده است و بر مبنای قلمرو و نفوذ و حاکمیت سران و بدون توجه به اقوام و فرهنگ‌ها ایجاد شده است.»

پاسخ:

مرزهای تحمیلی. (صفحه ۱۳۳)

(طراح سؤال: سارا جلیلیان، استان کرمانشاه، شهرستان اسلام‌آباد غرب)

۲- «رسیدگی به اختلافات» و «برقراری صلح» به ترتیب جزء کدام یک از سه وظیفه مهم حکومت است؟

الف) اداره سازه انسانی- اداره امور سرزمین

ب) اداره امور سرزمین- روابط خارجی

ج) اداره سازه انسانی- روابط خارجی

د) اداره امور سرزمین- اداره سازه انسانی

پاسخ:

گزینه ج) اداره سازه انسانی- روابط خارجی (صفحه ۱۳۷)

(طراح سؤال: سارا جلیلیان، استان کرمانشاه، شهرستان اسلام‌آباد غرب)

۳- چرا در مرزهای پیمناز تنش و کشمکش سیاسی دیده نمی‌شود؟

پاسخ:

زیرا مرزهایی هستند که از زمان‌های قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند و بعدها نیز مورد قبول ساکنان دو کشور همسایه قرار گرفته‌اند؛ مانند مرز بین کانادا و آلاسکا که بعدها به تدریج مردم در دو طرف آن اسکان یافتند. این نوع مرزها مشکلی ایجاد نمی‌کنند. (صفحه ۱۳۲)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- ویژگی‌های الگوی مدیریت سیاسی فضا در کشور ایران را بنویسید.

پاسخ:

نظام سیاسی ایران از نوع تک ساخت است. در این نوع نظام سیاسی، کشور به واحدهای سیاسی و اداری کوچکتر مانند استان و شهرستان تقسیم می‌شود اما حکومت مرکزی حدود اختیارات آن‌ها را تعیین می‌کند. در این نوع نظام اختیارات محلی محدود و نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است. قدرت سیاسی از یک کانون، یعنی پایتخت، به سایر نواحی کشور اعمال می‌شود و مدیریت‌های محلی، تصمیمات دولت مرکزی را اجرا می‌کنند. فقط، یک سطح قانون‌گذاری، یعنی مجلس ملی قانون‌گذاری، در مرکز وجود دارد و قوانین و مقررات و تشکیلات اداری در تمام کشور همسان است. (صفحه ۱۳۸)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- در امنیت و بالعکس اختلاف و کشمکش بین کشورها کدام تأثیر دارد؟

پاسخ:

نحوه شکل‌گیری و ایجاد مرزها (صفحه ۱۳۲)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- در نظم سیاسی تک ساخت، نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است.

پاسخ:

صحیح است (صفحه ۱۳۸)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- در بین مرزهای طبیعی بهترین نوع مرزها کدام‌اند؟ چرا؟

پاسخ:

کوه‌ها و رودخانه‌ها

کوه‌ها به دلیل اینکه باعث امنیت در زمان جنگ در کشور می‌شود و رودخانه‌ها به دلیل اینکه محل مناسبی برای تجارت و آمدوشد کشتی‌ها می‌شود. (صفحه ۱۳۰)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- به نظر شما آیا تمرکز تمام واحدهای دولتی در پایتخت صحیح است؟ توضیح دهید.

پاسخ:

خیر بهتر است تمام ارکان سیاسی اقتصادی فرهنگی در پایتخت متمرکز نباشد هر استان مهمی در کشور یکی از ارکان را به‌طور کامل مدیریت کند و درواقع یک پایتخت سیاسی و یک پایتخت اختصاصی و..... خواهیم داشت. (صفحه ۱۳۶)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- کدام محدوده از ساحل دریا متعلق به کشور مجاور ساحل است؟

پاسخ:

محدوده دریای سرزمینی یا از خط مبنا تا حدود ۱۲ مایل دریایی. (صفحه ۱۳۸)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- قوانین آموزش و پرورش در کشورهای فدرال چگونه است؟

پاسخ:

قوانین آموزش و پرورش، نوع برنامه‌های درسی و دوره‌های تحصیلی در ایالت‌های مختلف متفاوت است. (صفحه ۱۳۹)

(طراح سؤال: ام‌البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- چرا در تعیین مرز بین پاکستان و هند سعی شد منطقه مسلمان نشین از هندو نشین جدا شود؟

پاسخ:

زیرا مرز بین هند و پاکستان جزء مرزهای تطبیقی هستند و در این گونه مرزها سعی می شود شرایط فرهنگی در نظر گرفته شود و گروه های انسانی که از نظر قومی، زبانی، دینی و.. متفاوت اند از یکدیگر جدا شوند. (صفحه ۱۳۳)

(طراح سؤال: زهرا عفتی استان، خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- متن زیر بیان کننده کدام یک از الگوهای مدیریت سیاسی است؟

«اختیارات محلی محدود و نظام قانون گذاری متمرکز است، حکومت مرکزی نقش هماهنگ کننده و ارتباط دهنده دارد»

الف) نظام سیاسی ناحیه ای - فدرال

ب) نظام سیاسی یکپارچه - فدرال

ج) نظام سیاسی ناحیه ای - یکپارچه

د) نظام سیاسی فدرال - یکپارچه

پاسخ: گزینه ب صحیح است (صفحه ۱۴۰-۱۳۹)

(طراح سؤال: زهرا عفتی، استان خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- یک کشتی از بندرعباس به مقصد کشور هند حرکت می کند. این کشتی به ترتیب از کدام قسمت های

داخل پرانتز باید عبور نماید؟ (دریای سرزمینی، آب های داخلی، دریای آزاد، منطقه انحصاری اقتصادی)

پاسخ:

آب های داخلی، منطقه انحصاری اقتصادی، دریای سرزمینی، دریای آزاد (صفحه ۱۳۱)

(طراح سؤال: زینب اسدالهی، استان مازندران، شهرستان تنکابن)

۱۴- در یک مسابقه بین‌المللی گروهی از دانش‌آموزان از کشورهای فرانسه، استرالیا، انگلستان حضور داشتند. در صورتی که بخواهیم آن‌ها را از نظر شباهت در مدیریت فضای جغرافیایی (نظام سیاسی) کشورشان گروه‌بندی کنیم. چگونه طبقه‌بندی می‌شوند؟

پاسخ:

فرانسه نظام سیاسی تک ساخت، استرالیا نظام سیاسی فدرال، انگلستان نظام سیاسی ناحیه‌ای (صفحه ۱۳۸ و ۱۳۹)

(طراح سؤال: زینب اسدالهی، استان مازندران، شهرستان تنکابن)

۱۵- چرا مرزهای سیاسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار هستند؟

پاسخ:

چون مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگرند و از عوامل اعمال مدیریت سیاسی هر کشورند. (صفحه ۱۲۹)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- در مثال‌های زیر نوع پیدایش مرزها را مشخص کنید؟

الف. کره شمالی - کره جنوبی ب. کانادا - آلاسکا ج. هند - پاکستان

پاسخ:

الف: مرز تحمیلی ب: پیشتاز ج: تطبیقی (صفحه ۱۳۲)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- امن بودن یا ناامن بودن مرزها چرا بر رونق اقتصادی کشورها تأثیر می‌گذارد؟

پاسخ:

زیرا مرزها تأثیر بسزایی در جابه‌جایی مسافران و مبادلات بازرگانی (صادرات و واردات کالا) و توسعه اقتصادی کشورها دارند. (صفحه ۱۳۴)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- نظام سیاسی تک ساخت چه ویژگی‌هایی دارد؟ (دو مورد) و کدام کشور پیشگام در این نوع نظام است؟

پاسخ:

کشور به واحدهای سیاسی و اداری کوچک‌تر مانند استان و شهرستان تقسیم می‌شود اما حکومت مرکزی حدود اختیارات آن‌ها را تعیین می‌کند-اختیارات محلی محدود و نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است-قدرت سیاسی از یک قانون یا پایتخت به سایر نواحی اعمال می‌شود و مدیریت‌های محلی تصمیمات دولت مرکزی را اجرا می‌کند-مجلس ملی قانون‌گذاری در مرکز وجود دارد و قوانین و مقررات تشکیلات اداری در تمام کشور یکسان است. کشور فرانسه. (صفحه ۱۳۸)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- ارکان کشور را نام‌برده و کشور را تعریف کنید؟

پاسخ:

سرزمین، جمعیت، نظام سیاسی -کشور یک ناحیه سیاسی مستقل است که دارای سرزمین مشخص، جمعیت دائمی و مقیم و حکومت مرکزی است و بر امور داخلی و خارجی خود حاکمیت دارد (صفحه ۱۲۸)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

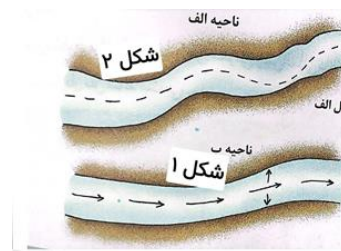
۲۰- بهترین نوع خط مرزی رودخانه‌ای چیست و چرا؟

پاسخ:

تالوگ؛ زیرا هر دو کشور در هر دو طرف حق کشتیرانی دارند. (صفحه ۱۳۰)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- در شکل‌های مقابل ۱ و ۲ دو خط مرزی رودها چگونه تعیین می‌شوند و کدام یک بهتر است؟ چرا؟

پاسخ:

خط منصف - خطی است که از وسط رودخانه می‌گذرد و فاصله مرز از هر دو ساحل به یک اندازه است.
خط تالوگ - خط مرزی که عمیق‌ترین نقاط بستر رود را به هم متصل می‌کند.
خط تالوگ بهتر است چون هر دو کشور حق کشتیرانی در دو طرف آن را دارند. (صفحه ۱۳۰)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- ویژگی‌های زیر مربوط به کدام یک از الگوهای مدیریت سیاسی فضا است؟

درجه و میزان تمرکز حکومت و همچنین اختیارات واحدها در آن‌ها متفاوت است.
نظام سیاسی کشورهای عراق، جمهوری آذربایجان و انگلستان از این نوع است.
در این نوع نظام اختیارات محلی محدود و نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است.

پاسخ:

۱- نظام سیاسی فدرال ۲- نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی ۳- نظام سیاسی تک ساخت (صفحه ۱۳۸-۱۳۹)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- مرزهای تحمیلی چه نوع مرزهایی هستند؟ یک مثال ذکر کنید.

پاسخ:

مرزهایی هستند که در تعیین آن‌ها شرایط فرهنگی در نظر گرفته نشده است. در نتیجه، افراد یک ملت یا قوم را که دارای دین و زبان مشترک‌اند، از هم جدا می‌کند؛ و موجب می‌شود در دو کشور همسایه و در دو حکومت جداگانه قرار بگیرند؛ مانند مرزهایی که کشورهای استعمار در قاره آفریقا بر مبنای قلمرو نفوذ و حاکمیت خود و بدون توجه به اقوام و فرهنگ‌ها ایجاد کردند و یا مرز بین کره شمالی و جنوبی. (صفحه ۱۳۳)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- چرا بهترین خط مرزی در رودخانه‌های قابل کشتیرانی خط تالوگ است؟

پاسخ:

چون هر دو کشور حق کشتیرانی در دو طرف آن را دارند. (صفحه ۱۳۰)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- تفاوت نصف‌النهار و رود در تعیین مرز چیست؟

پاسخ:

اولی مرز غیرطبیعی و دومی مرز طبیعی است (صفحات ۱۳۰ و ۱۳۲)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- مرز بین هند و پاکستان با مرز کره شمال و کره جنوبی را در نظر بگیرید؟ به نظر شما کدام بهتر است؟ چرا؟

پاسخ:

مرز بین هند و پاکستان که شرایط فرهنگی در نظر گرفته شده است. (صفحه ۱۳۳)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- کدام گزینه به درستی ارکان کشور را بیان کرده است؟

الف: سازه انسانی، نظام مدیریت، فضای جغرافیایی

ب: سرزمین، جمعیت، نظام سیاسی

ج: سرزمین، قلمرو جغرافیایی، نظام مدیریت

د: قلمرو جغرافیایی، سرزمین، جمعیت

پاسخ:

گزینه ب (سرزمین، جمعیت، نظام سیاسی) (صفحه ۱۲۷)

(طراح سؤال: آرزو علی میرزازاده، استان کردستان، ناحیه ۱ سنندج)

۲۸- اولین قدم در تعیین مرز دریایی چیست؟

الف: تعیین خط مبنا
ب: تعیین خط آب‌های داخلی
ج: تعیین دریای سرزمینی
د: تعیین حد آب‌های آزاد

پاسخ:

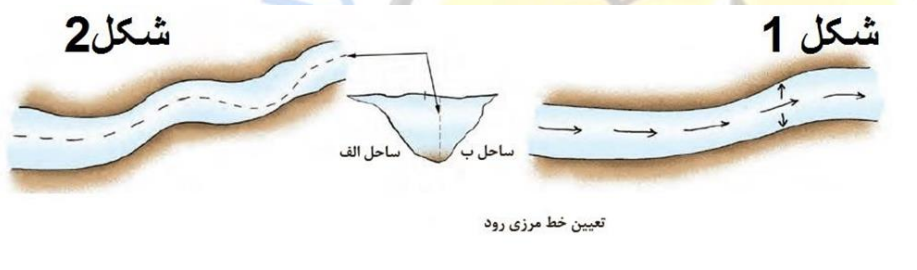
گزینه الف (تعیین خط مبنا)

(صفحه ۱۳۱)

(طراح سؤال: آرزو علی میرزازاده، استان کردستان، ناحیه ۱ سنندج)

۲۹- به سؤالات با توجه به شکل پاسخ دهید.

الف: در شکل ۱ و ۲ برای تعیین خط مرزی از چه روش‌هایی استفاده می‌شود؟
ب: بهترین خط مرزی در کدام شکل آمده است؟ چرا؟

پاسخ:

الف) ۱- منصف ۲- تالوگ

ب) شکل ۱- تالوگ بهتر است. چون هر دو کشور حق کشتیرانی در دو طرف آن را دارند. (صفحه ۱۳۰)

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۰- هر یک از کشورهای زیر دارای چه نوع نظام سیاسی (از نظر مدیریت فضای جغرافیایی) می‌باشند؟

الف - انگلستان () ب - فرانسه () ج - استرالیا ()

پاسخ:

الف (ناحیه‌ای (ترکیبی)

ب) تک ساخت

ج) فدرال (صفحه ۱۳۸ و صفحه ۱۳۹)

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۱- چرا خطوط مرزی کشورهای ارزش بین‌المللی دارند؟

پاسخ:

زیرا محدوده‌های کشورهای هم‌مرز در اسناد سازمان ملل متحد ثبت می‌شود (صفحه ۱۲۹)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

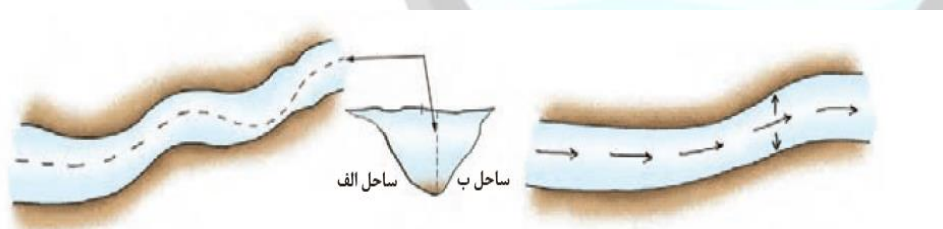
۳۲- حس ملی‌گرایی در چه صورت مورد تأیید است؟

پاسخ:

حس ملی‌گرایی تا وقتی مورد تأیید است که به میهن‌پرستی افراطی ناسیونالیسم یا برتری‌جویی یک ملت نسبت به دیگر ملت‌ها و نادیده گرفتن حقوق آن‌ها نینجامد (صفحه ۱۳۷)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- تصویر زیر بیانگر چیست؟

پاسخ:

تعیین خط مرزی رود به صورت تالوگ و خط منصف (صفحه ۱۳۰)

(طراح سؤال: فرانک فروزان، استان گلستان، شهرستان گرگان)

۳۴- نوع مرزهای هر یک از کشورهای زیر را مشخص کرده و توضیحی کوتاه در مورد آن نوع از مرز بنویسید.

الف) کانادا و آلاسکا

ب) هند و پاکستان

پاسخ:

الف) مرز پیشتاز- مرزهایی هستند که از زمان قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند و بعدها نیز مورد قبول ساکنان دو کشور همسایه قرار گرفته‌اند.

ب) مرز تطبیقی- مرزهایی هستند که با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی تعیین می‌شوند و گروه‌های انسانی را که از نظر قومی و زبانی و دینی متفاوت‌اند از یکدیگر جدا می‌کنند. (صفحه ۱۳۲ و ۱۳۳)

(طراح سؤال: نجمه بذرافشان، استان گلستان، شهرستان آزادشهر)

۳۵- سه رکن بنیادی هر کشور را نام ببرید و توضیح دهید؟

پاسخ:

۱- سرزمین: هر کشور بخشی از سطح زمین را اشغال کرده و زیستگاه مشترک افرادی است که به آن کشور تعلق دارند. هیچ کشوری بدون سرزمین قابل تصور نیست.

۲- جمعیت (ملت): هر کشور دارای جمعیتی است که در محدوده سرزمین مستقر و مقیم‌اند و برای اداره امور خود نظام سیاسی و حکومتی تأسیس می‌کنند.

۳- نظام سیاسی: درواقع، همان حکومت است که وظیفه اداره امور سرزمین و جمعیت را بر عهده دارد. (صفحه ۱۲۸)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- عنصر بنیادین یک کشور است و بدون آن کشور معنا و مفهومی ندارد.

الف) ملت

ب) حکومت

ج) نظام سیاسی و اقتصادی

د) نیروی نظامی

پاسخ:

گزینه الف). (صفحه ۱۳۷)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- اگر رودخانه‌ای مابین دو کشور واقع شده باشد برای تعیین مرز از چه راهکاری استفاده می‌شود؟

پاسخ:

خط عمودمنصف (تالوگ) (صفحه ۱۳۰).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- عوامل عمده‌ای که در انتخاب یک مکان به عنوان پایتخت مؤثرند را نام ببرید (۲ مورد)؟

پاسخ:

داشتن قابلیت‌های مناسب، داشتن جمعیت قابل توجه (صفحه ۱۳۶).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- متن زیر دارای اشکال و اشتباه است. بعد از خواندن متن، زیر نکات نادرست خط کشیده و درست آن را بنویسید.

پایتخت یک کشور، معمولاً به بزرگ‌ترین و مهم‌ترین و یا یکی از کلان‌شهرهای آن تبدیل می‌شود. برخی از پایتخت‌ها قدمت زیادی دارند و موقعیت پایتخت بودن خود را تا سال‌ها حفظ می‌کنند مثل کراچی. در برخی از کشورها به دلایل مختلف پایتخت از یک شهر به شهر دیگر منتقل می‌شود؛ مانند انتقال پایتخت از برازیلیا به ریودوژانیرو در کشور برزیل یا انتقال پایتخت از کابل به اسلام‌آباد در پاکستان.

پاسخ:

پایتخت یک کشور معمولاً به بزرگ‌ترین و مهم‌ترین و یا یکی از کلان‌شهرهای آن تبدیل می‌شود. برخی از پایتخت‌ها قدمت زیادی دارند و موقعیت پایتخت بودن خود را تا سال‌ها حفظ می‌کنند مثل پاریس. در برخی از کشورها به دلایل مختلف پایتخت از یک شهر به شهر دیگر منتقل می‌شود؛ مانند انتقال پایتخت از ریودوژانیرو به برازیلیا در کشور برزیل یا انتقال پایتخت از کراچی به اسلام‌آباد در پاکستان. (صفحه ۱۳۶ و ۱۳۷)

(طراح سؤال: شهربانو کاظم نژاد دهکائی، استان گیلان، شهرستان لاهیجان)

۴۰- با توجه به الگوی مدیریت سیاسی فضا، حکومت‌ها از نظر نظام مدیریت سیاسی و جغرافیایی کشور و توزیع قدرت در پهنه سرزمین به سه گروه عمده تقسیم می‌شوند. کشورهای ذکر شده را به نوع نظام‌های مربوط به خود ربط دهید. در این سؤال یک گزینه اضافی است، برای گزینه اضافی یک نظام سیاسی ذکر کنید.

الف - استرالیا	۱- نظام سیاسی تک ساخت (یکپارچه)
ب- جمهوری آذربایجان	۲- نظام سیاسی فدرال
پ - فرانسه	۳- نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی
ت- انگلستان	

پاسخ:

- فرانسه

۲- استرالیا

۳- جمهوری آذربایجان

ت: انگلستان مربوط به نظام سیاسی ناحیه‌ای و ترکیبی است. (صفحه ۱۳۸ - ۱۳۹)

(طراح سؤال: شهربانو کاظم نژاد دهکائی، استان گیلان، شهرستان لاهیجان)

۴۱- در سواحل دریای عمان و خلیج فارس کدام بخش از دریا جزو آب‌های داخلی کشور محسوب می‌شوند؟

پاسخ:

آب‌های پشت خط مبنا به طرف ساحل (صفحه ۱۳۱)

(طراح سؤال: یاسر حسن‌زاده، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۲- کدام گزینه در ارتباط با مرز میان دو کشور کره جنوبی و کره شمالی صحیح است؟

- الف) مرز بین دو کشور یک مرز تطبیقی است. ب) مرز بین دو کشور یک مرز طبیعی است.
ج) مرز بین دو کشور یک مرز مصنوعی است. د) مرز بین دو کشور یک مرز پیش‌تاز است.

پاسخ:

گزینه ج: مرز مصنوعی، مدار ۳۸ درجه (صفحه ۱۳۳)

(طراح سؤال: عباس درخشان، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۳- در کدام یک از نظام‌های سیاسی، کشور به چند ایالت تقسیم می‌شود؟

پاسخ:

نظام سیاسی فدرال (صفحه ۱۳۸)

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۴- احساس غرور به افتخارات و یا پیروزی‌های یک کشور ناشی از کدام عامل است؟

پاسخ:

تعلقات یا وابستگی‌های زادگاهی و وطنی (صفحه ۱۲۸)

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۵- عنصر چهارم برای موجودیت کشور است؟

پاسخ:

حاکمیت (صفحه ۱۲۸)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- در نظام سیاسی فدرال ایالات متحده آمریکا در چه زمینه‌ای باید از حکومت مرکزی تبعیت کنند؟

پاسخ:

دفاع - سیاست خارجی - واحد پول ملی (صفحه ۱۳۸)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- در جمله‌ی زیر عبارت درست را از داخل پرانتز (کمانک) انتخاب نمایید.
«مرز بین کانادا و آلاسکا از نوع (تطبیقی / پیشتاز) است»

پاسخ:

پیشتاز (صفحه ۱۳۲)

(طراح سؤال: کبری عزیزی، استان خوزستان، ناحیه ۲ اهواز)

۴۸- چرا امروزه خطوط مرزی کشورها دارای ارزش حقوقی و بین‌المللی هستند؟

پاسخ:

زیرا محدوده‌های کشورهای هم‌مرز در اسناد سازمان ملل متحد ثبت می‌شوند. (صفحه ۱۲۹)

(طراح سؤال: اعظم مجدی نیا، استان خوزستان، شهرستان دزفول)

۴۹- منظور از آب‌های داخلی چیست و در کدام قسمت از دریا کشورها حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند؟

پاسخ:

به آب‌های پشت خط مبنا به طرف ساحل، آب‌های داخلی می‌گویند که کشور مجاور دریا مالک آنهاست-دریای سرزمینی (صفحه ۱۳۱)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- علت مرزبندی سیاسی-اداری در داخل کشورها چیست و میزان اختیارات واحدهای سیاسی درون کشورها چگونه است؟

پاسخ:

حکومت‌ها برای اداره آسان‌تر فضای جغرافیایی کشورها و ارائه خدمات مناسب به شهروندان، به مرزبندی سیاسی-اداری در داخل کشور می‌پردازند -میزان اختیارات واحدهای سیاسی درون کشور از نظر بودجه، تأمین منابع مالی و قوانین و... در کشورهای مختلف متفاوت است و به نوع نظام سیاسی آن‌ها بستگی دارد. (صفحه ۱۳۵)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- با توجه به الگوی مدیریت سیاسی فضا شباهت دو کشور عراق و انگلستان در چیست؟

پاسخ:

هر دو کشور عراق و انگلستان از نظام ناحیه و ترکیبی‌اند و دارای نظام خودمختار و اختیارات سیاسی اجتماعی ویژه‌ای دارند.
(صفحه ۱۳۸)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

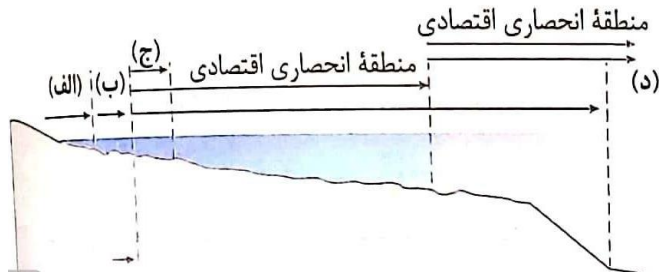
۵۲- پیامد تمرکز قدرت سیاسی در یک ناحیه چیست؟

پاسخ:

تبدیل آن به کلان‌شهر و ورود مراکز تجاری و سازمان‌ها در آن (صفحه ۱۳۵)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- با توجه به تصویر روبرو:

۱) نام هر یک از موارد الف، ب، ج، د را بنویسید.

۲) کدام قسمت متعلق به کشور مجاور دریاست اما سایر کشورها

حق عبور و مرور بدون ضرر را دارند؟

۳) در قسمت (د) با کدام شرط فعالیت نظامی و ایجاد تأسیسات

برای همه کشورها آزاد است؟

۴) خط مبنا را در شکل مشخص کنید.

پاسخ:

۱: الف: آب‌های داخلی (ب) دریای سرزمینی (ج) منطقه نظارت (د) دریای آزاد

۲: دریای سرزمینی

۳: در آب‌های آزاد به شرط اینکه مخل دریانوردی بین‌المللی نباشد.

۴: پایین‌ترین حد جزر در شکل (صفحه ۱۳۱)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۴- با توجه به الگوی مدیریت سیاسی فضا (نظام مدیریت فضای جغرافیایی) ویژگی‌های حکومتی جمهوری ایران و استرالیا را با یکدیگر مقایسه کنید.

پاسخ:

در نظام سیاسی ایران، کشور به واحدهای سیاسی و اداری کوچک‌تر مانند استان و شهرستان تقسیم می‌شود اما حکومت مرکزی حدود اختیارات آن‌ها را تعیین می‌کند. در این نوع نظام اختیارات محلی محدود و قدرت سیاسی از یک قانون، یعنی پایتخت، به سایر نواحی کشور اعمال می‌شود و مدیریت‌های محلی، تصمیمات دولت مرکزی را اجرا می‌کنند. فقط، یک سطح قانون‌گذاری، یعنی مجلس ملی قانون‌گذاری، در مرکز وجود دارد و قوانین و مقررات و تشکیلات اداری در تمام کشور همسان است.

در نظام سیاسی استرالیا، کشور به چند ایالت تقسیم می‌شود و ایالت‌ها اختیارات زیادی دارند. حکومت و توزیع قدرت در سرزمین دو سطح دارد:

الف) سطح فدرال (ملی و حکومت مرکزی) ب) سطح ایالت (منطقه)

مجلس نمایندگان و سنا در مرکز کشور و مجلس ایالتی در هر ایالت مستقرند و قانون‌گذاری می‌کنند. در این نوع نظام سیاسی، حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده ایالت‌ها را بر عهده دارد و ایالت‌ها در دفاع، سیاست خارجی و واحد پول ملی از حکومت مرکزی تبعیت می‌کنند. (صفحه ۱۳۸ و ۱۳۹)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۵- نظر مدیریت فضای جغرافیایی کشور، حکومت فدرال جغرافیایی‌ترین حکومت در میان نظام‌های سیاسی است؟

الف) بر اساس چیرگی نیروهای واگرا بر نیروهای هم‌گرا در ناحیه بناشده است.

ب) بر اساس تفاوت‌های ناحیه‌ای بناشده است

ج) بر اساس ایجاد وحدت میان تفاوت‌ها و تضادهای ناحیه بناشده است.

د) بر اساس تحمیل تصمیم‌ها بر تمام واحدهای محلی بناشده است.

پاسخ:

بر اساس ایجاد وحدت میان تفاوت‌ها و تضادهای ناحیه بناشده است. (صفحه ۱۳۹)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۶- همه این گزینه‌ها از مفاهیم حقوقی دریای آزاد است به جز:

- الف) آزادی کشتیرانی
ب) آزادی ماهیگیری
ج) پرواز بر فراز منطقه
د) ایجاد کمر بند ممنوعه

پاسخ:

ایجاد کمر بند ممنوعه. (صفحه ۱۳۱)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- در جاهای خالی کلمات مناسب قرار دهید.

- الف) پایتخت یک کشور معمولاً به بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یا آن تبدیل می‌شود.
ب) هر کشوری برای اداره امور خود به نظام نیاز دارد.
ج) در کشور پاکستان بنا به دلیل مختلف، پایتخت از کراچی به منتقل شد.
د) عناصر بنیادین یک کشور است و بدون آن کشور معنا و مفهومی ندارد.

پاسخ:

- الف) کلان‌شهر (صفحه ۱۳۶)
ب) مدیریت (صفحه ۱۳۷)
ج) اسلام‌آباد (صفحه ۱۳۷)
د) ملت (صفحه ۱۲۸)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- کدام گزینه زیر یکی از بنیادهای هویتی افراد است؟

- الف) کشور
ب) سرزمین
ج) ملت
د) حکومت

پاسخ:

ب) سرزمین (صفحه ۱۲۸)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- مهم‌ترین عوامل پیدایش و بقای یک کشور را نام ببرید؟

پاسخ:

هویت ملی، هم‌بستگی ملی و پیوستگی سرزمینی. (صفحه ۱۳۹)

(طراح سؤال: شب‌نم حدادی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۰- چه عواملی موجب تبدیل پایتخت‌ها به کلان‌شهرها می‌شود؟

پاسخ:

۱- تمرکز قدرت سیاسی و وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی

۲- تمرکز اقتصادی نهادهای مالی و پولی و شرکت‌های بزرگ و ثروت و قدرت در پایتخت‌ها (صفحه ۱۳۷)

(طراح سؤال: زهرا صمدی، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- چرا مرز بین فرانسه و اسپانیا نسبت به مرز کره شمالی و جنوبی اهمیت بیشتری دارد؟

پاسخ:

۱- مرز بین فرانسه و اسپانیا کوهستانی و طبیعی است

۲- مرز بین کره شمالی و جنوبی غیرطبیعی است و اختلافات مرزی آن هنوز به پایان نرسیده است (صفحه ۱۳۰ و ۱۳۳).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

۶۲- اکثر کشورهای پیرامونی دارای نظام سیاسی تک‌ساخت است.

پاسخ:

صحیح (صفحه ۱۳۸)

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

درس یازدهم: ژئوپلیتیک

۱- جمله زیر بیانگر نقش کدامیک از عوامل جغرافیایی در قدرت ملی است؟
«در جنگ ژاپن و چین، چین نیروها و تدارکاتش را به غرب کشور خود انتقال داد.»

پاسخ:

وسعت، شکل و ناهمواری‌های کشور. (صفحه ۱۴۹)

(طراح سؤال: شبیم خانمحمدی، استان کرمانشاه، شهرستان اسلام‌آباد غرب)

۲- کدامیک از جمله‌های زیر با عبارت مقابل خود نادرست است؟
الف) نتیجه رانزل از مباحث قدرت و سیاست = در کشمکش بر سر قدرت، دولت‌های بزرگ پیروز می‌شوند و کشورهای کوچک را ضمیمه خاک خود می‌کنند.
ب) از شرایط تبدیل شدن یک کشور به قدرت دریایی از دید آلفرد ماهان = وسعت یک سرزمین و گسترش عوامل
ج) از نظر مکیندر این منطقه برای قدرت‌های دریایی، غیرقابل دسترسی است = از رود ولگا در غرب تا سبیری در شرق
د) برخی معتقدند که این نظریه در سیاست‌های جنگ طلبانه آلمان بی‌تأثیر نبوده است = نظریه هارتلند

پاسخ:

گزینه ب. (صفحه ۱۴۴ و ۱۴۵)

(طراح سؤال: سارا جلیلیان، استان کرمانشاه، شهرستان اسلام‌آباد غرب)

۳- چرا شکل کشور لهستان می‌تواند قابلیت دفاعی آن را افزایش دهد؟

پاسخ:

بهترین شکل برای یک کشور، شکل جمع‌وجور (فشرده) است که در آن پایتخت در مرکز قرار گرفته است. در چنین وضعیتی، در کمترین زمان می‌توان از مرکز یک سرزمین به تمام نقاط آن دسترسی پیدا کرد. قابلیت دفاعی کشور در این شکل زیاد است. شکل کشور لهستان نیز فشرده است (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۴- چرا نیروی دریایی ایران راهبردی است؟

پاسخ:

نیروی دریایی راهبردی به نیرویی گفته می‌شود که قادر است در محدوده آب‌های عمیق اقیانوسی عملیات انجام دهد؛ به گونه‌ای که بتواند خود را از تهدیدهای روی آب، زیر آب و هوا حفظ کند؛ محدودیتی نیز برای اجرای عملیات در عمق دوردست‌ها نداشته باشد و قادر به حفاظت از منافع ملی کشور در منطقه دریایی باشد. نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به یک نیروی دریایی راهبردی تبدیل شده است؛ به طوری که منطقه عملیاتی آن از تنگه هرمز و دریای عمان تا خلیج عدن و اقیانوس هند تا مدار ۱۰ درجه شمالی را شامل می‌شود (صفحه ۱۴۶)

(طراح سؤال: مجتبی رحیمی، استان فارس، شهرستان شیراز)

۵- جوهره ژئوپلیتیک را کدام عنصر تشکیل می‌دهد؟

الف) حکومت ب) قدرت ج) حاکمیت د) سیاست

پاسخ:

قدرت (صفحه ۱۴۱)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۶- هریک از نظریه‌های ژئوپلیتیکی زیر، توسط چه کسانی مطرح شده است؟

الف) نظریه هارتلند یا قدرت خشکی

ب) نظریه فضای حیاتی

ج) نظریه قدرت دریایی

پاسخ:

الف) مکیندر

ب) راتزل

ج) ماهان (صفحه ۱۴۳)

(طراح سؤال: داود پورزادی، استان همدان، شهرستان ملایر)

۷- کدام عوامل جغرافیایی نقش مهمی در تولید قدرت کشور ایران دارد؟

پاسخ:

۱- آب و هوا از نظر تنوع ۲- جمعیت ۳- منابع انرژی ۴- معادن ۵- مدیریت جغرافیایی ۶- دسترسی به دریاها (صفحه ۱۴۳)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۸- منطقه ژئوپلیتیکی خلیج فارس چه نقشی در قدرت ایران دارد؟

پاسخ:

الف- بزرگترین منبع انرژی جهان از نظر نفت و گاز است.

ب- باعث ارتباط با سه قاره آسیا، اروپا، آفریقا است. (صفحه ۱۵۱)

(طراح سؤال: صغری کاظمی، شهرستانهای استان تهران، شهرستان پاکدشت)

۹- مشخص کنید از بین کشورهای مناطق معتدل و سرد کدام یک می تواند به یک قدرت سیاسی تبدیل شود؟

پاسخ:

کشورهای مناطق معتدل به لحاظ شرایط مناسب جغرافیایی بیشتر امکان تبدیل شدن به قدرت جهانی را دارند و بعید است یک سرزمین سرد و یخبندان به قدرت جهانی تبدیل شود. (صفحه ۱۴۸)

(طراح سؤال: ام البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۰- کدام دسته از کشورها وابستگی زیادی به واردات مواد اولیه و محصولات کشاورزی دارند؟

پاسخ:

کشورهایی که دچار کمبود آب اند یا با پدیده ی فرسایش و آلودگی خاک مواجه اند. (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: ام البنین کشاورز، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۱۱- حکومت‌ها چه استفاده‌ای از قدرت می‌توانند داشته باشند؟

پاسخ:

می‌توانند با استفاده از قدرت در داخل کشور امنیت و نظم اجتماعی برقرار کنند و در خارج از کشور نیز اهداف خود را پیش ببرند قدرت یک شمشیر دو لبه است..... (صفحه ۱۴۲)

(طراح سؤال: زهرا عفتی، استان خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۲- آسیب‌پذیری لهستان بیان‌کننده‌ی کدامیک از عوامل مؤثر جغرافیایی در قدرت ملی است تحلیل کنید؟

پاسخ:

عامل موقعیت جغرافیایی، زیرا چگونگی قرارگیری یک مکان در سطح زمین تأثیر به‌سزایی درافزایش و کاهش قدرت یک کشور دارد و قرارگیری در بین همسایگان قدرتمند یا ضعیف در سیاست خارجی آن کشور تأثیر می‌گذارد و باعث آسیب‌پذیری آن کشور می‌شود مثل لهستان که بین روسیه، آلمان قرارگرفته است. (صفحه ۱۴۹)

(طراح سؤال: زهرا عفتی، استان خراسان شمالی، شهرستان بجنورد)

۱۳- عبارت زیر بیانگر کدامیک از عوامل جغرافیایی مؤثر در قدرت ملی محسوب می‌شود؟ الف) یکی از دلایل عقب‌ماندگی کشور سومالی آب‌وهوای گرم و خشک آن است. ب) جنگ جهانی دوم با حمله آلمان به لهستان آغاز شد.

پاسخ:

الف) بنیادهای زیستی (ب) موقعیت جغرافیایی (صفحه ۱۴۹ و ۱۵۰)

مستقر در استان مازندران

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۴- چگونه نظریه مکیندر بر شکل‌گیری جنگ جهانی اول و دوم تأثیر گذاشت؟

پاسخ:

مکیندر معتقد بود بخش عمده خشکی‌های جهان سه قاره اروپا، آفریقا و آسیا جزیره جهانی نام دارند؛ و منطقه اوراسیا را قلعه می‌دانست که برای قدرت‌های دریایی غیرقابل‌دسترس است. این بخش مرکزی قلب خشکی‌های جهان نامید و شرق اروپا را منبع بزرگ قدرت دانست که هر کس بر آن مسلط شود می‌تواند بر کل جزیره جهانی یا جهان فرمان براند. (صفحه ۱۴۴)

(طراح سؤال: زهرا علیخانی، استان مازندران، شهرستان نوشهر)

۱۵- نظریه فضای حیاتی را چه کسی مطرح کرد و این نظریه اشاره به چه مفهومی دارد؟

پاسخ:

راتزل و معتقد است که اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه کشورهای خود برنیایند، نابودی آن‌ها حتمی است. (تأکید بر موقعیت جغرافیایی) (صفحه ۱۴۳)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۶- با توجه به نظریه قدرت دریایی آلفرد ماهان آیا ایران زمینه دستیابی به چنین قدرتی را دارد؟

پاسخ:

با توجه به مجاورت ایران با خلیج فارس و دریای عمان دستیابی به چنین قدرتی دور از تصور نیست. (صفحه ۱۴۵)

(طراح سؤال: لیلا حسینجانی، استان مرکزی، شهرستان اراک)

۱۷- چرا قدرت مانند یک شمشیر دو لبه است؟

پاسخ:

چون که حکومت‌ها، هم می‌توانند از قدرت برای دست یافتن به اهدافی مانند تأمین استقلال و منافع امنیت ملی کشور خود بهره ببرند و هم می‌توانند آن را علیه ملت خود به کارگیرند. (صفحه ۱۴۲)

(طراح سؤال: هما زمان‌پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۸- الف - چرا راتزل برای عامل موقعیت جغرافیایی اهمیت قائل بود؟

ب- از نظر ایشان چه زمانی نابودی حتمی یک کشور است؟

پاسخ:

الف- او اعتقاد داشت که موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی و یا ضعیف، بر سیاست و قدرت آن تأثیر می گذارد چون در کشمکش بر سر قدرت، دولت های بزرگ پیروز می شوند و کشورهای کوچک را ضمیمه خاک خود می کنند.
ب- اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمین های خود برنیایند نابودی آنها حتمی است. (صفحه ۱۴۳ و ۱۴۴)

(طراح سؤال: هما زمان پور، استان چهارمحال و بختیاری، شهرستان بروجن)

۱۹- پیروزی انگلستان بر فرانسه در نبرد دریایی با نظریه کدام نظریه پرداز قرابت دارد؟

پاسخ:

نظریه آلفرد ماهان (صفحه ۱۴۵)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۰- کشورهای زیر دارای چه شکل سرزمینی می باشند؟

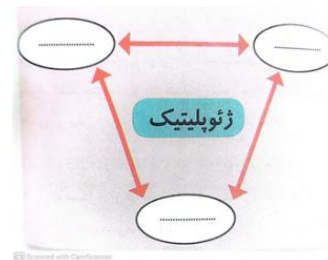
الف (شیلی ب (تایلند ج (ژاپن د) ایران

پاسخ:

الف (طولیل ب (دنباله دار ج (پاره پاره د) جمع و جور یا فشرده (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: فریبا ملاعباسلو، آذربایجان غربی، شهرستان ارومیه)

۲۱- در جاهای خالی اجزا و عناصر مدل ژئوپلیتیک را بنویسید؟

پاسخ:

(صفحه ۱۴۱)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۲- فرصت‌های بالقوه در قدرت ملی دو کشور چین (وسعت) و لهستان (موقعیت) را بررسی کنید؟

پاسخ:

کشور چین این کشور به دلیل وسعت زیاد در زمان جنگ می‌تواند نیروی نظامی پشتیبان را به بخش دیگری منتقل کند. کشور لهستان به دلیل قرار گرفتن بین همسایگان قدرتمند روسیه و آلمان موقعیت آسیب‌پذیر دارد. (صفحه ۱۴۹)

(طراح سؤال: کیوان نامجو، استان کهگیلویه و بویراحمد، شهرستان بویراحمد)

۲۳- مکیندر، جغرافیدان انگلیسی، نظریه «قدرت خشکی» را چگونه تشریح نمود؟

پاسخ:

او معتقد بود که بخش عمده خشکی‌های جهان، سه قاره به هم چسبیده آسیا، اروپا و آفریقا و جزیره جهانی نام دارد. مکیندر در این جزیره جهانی منطقه خشکی اوراسیا را قلعه جهان می‌دانست و می‌گفت این منطقه برای قدرت‌های دریایی، غیرقابل دسترس است. مکیندر بخش مرکزی این منطقه را محور یا قلب خشکی جهان (هارتلند) نامید. او معتقد بود که این منطقه، یعنی شرق اروپا، منبع بزرگ قدرت است و هرکس بر منابع آن مسلط شود، می‌تواند بر کل جزیره جهانی و جهان فرمان براند. (صفحه ۱۴۴)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۴- نظریه «فضای حیاتی» مطرح شده توسط راتزل را توضیح دهید.

پاسخ:

راتزل می‌گفت اگر کشورهای کوچک برای جمعیت خود فضای کافی نداشته باشند و درصدد توسعه سرزمین‌های خود برنیایند، نابودی آن‌ها حتمی است. او همچنین برای عامل موقعیت جغرافیایی اهمیت قائل بود و اعتقاد داشت که موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یا ضعیف، بر سیاست و قدرت آن تأثیر می‌گذارد. راتزل چنین نتیجه می‌گرفت که در کشمکش بر سر قدرت، دولت‌های بزرگ پیروز می‌شوند و کشورهای کوچک را ضمیمه خاک خود می‌کنند. (صفحات ۱۴۴ و ۱۴۵)

(طراح سؤال: مهدی تقی‌لو، استان زنجان، شهرستان زنجان)

۲۵- توسعه قدرت دریایی انگلستان به کدام نظریه پرداز بستگی دارد؟

پاسخ:

آلفرد ماهان (صفحه ۱۴۵)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۶- اداره سیاسی کدام مورد بهتر است؟ کشوری با شکل فشرده و کشوری با شکل دنباله‌دار؟

پاسخ:

کشور فشرده (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: عطیه سادات صابری، استان اصفهان، شهرستان اصفهان)

۲۷- در مورد نظریه‌های ژئوپلیتیک به سؤالات داده شده پاسخ دهید.

الف: این جمله بیانگر کدام نظریه است؟

«اگر کشورهای کوچک فضای کافی برای جمعیت خود نداشته باشند و درصدد توسعه برنیایند نابودی آن‌ها حتمی است.»

ب: پدر علم جغرافیای سیاسی لقب کیست؟

ج: اصطلاح هارتلند به کدام منطقه از جزیره جهانی اطلاق می‌شود؟

د: کتاب «نفوذ و تأثیر قدرت دریایی در تاریخ» از کیست؟

پاسخ:

الف: نظریه فضای حیاتی ب: راتزل ج: شرق اروپا (صفحه ۱۴۳) د: آلفرد ماهان (صفحه ۱۴۵)

(طراح سؤال: آرزو علی میرزازاده، استان کردستان، ناحیه ۱ سنندج)

۲۸- به نظر شما در آینده جهان یکی از مشکلات اصلی و عامل کشمکش بین کشورها چیست؟ پاسخ خود را با دلیل توضیح دهید.

پاسخ:

آب، زیرا به دلیل افزایش جمعیت و تغییر الگوهای زندگی، مصرف آن مرتباً افزایش می‌یابد. کشورهایی که دچار کمبود آب‌اند یا با پدیده فرسایش و آلودگی خاک مواجه‌اند، توانمندی‌هایشان ضعیف می‌شود و نه تنها امکان تولید مواد اولیه و محصولات کشاورزی و تغذیه جمعیت در آن‌ها کاهش می‌یابد بلکه وابستگی‌شان به واردات زیاد می‌شود. (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: آرزو علی میرزازاده، استان کردستان، ناحیه ۱ سنندج)

۲۹- الف - کشورهای فیلیپین و لهستان دارای چه نوع شکل سرزمینی هستند؟ ب - شکل کدامیک از این دو کشور بهتر است؟ چرا؟

پاسخ:

الف) فیلیپین: چندتکه (پاره‌پاره) لهستان: جمع‌وجور (فشرده)
ب) جمع‌وجور (فشرده) بهتر است. می‌توان در کمترین زمان به تمام نقاط دسترسی داشت و قابلیت دفاعی زیاد است. (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۰- با ذکر دلیل بنویسید چرا آب از عوامل اصلی رقابت و کشمکش کشورها در آینده است؟

پاسخ:

زیرا به دلیل افزایش جمعیت و تغییر الگوهای زندگی، مصرف آن مرتباً افزایش می‌یابد. (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: محمد تاجیک، استان خراسان رضوی، شهرستان فیروزه)

۳۱- چه عوامل جغرافیایی می‌توانند در تولید و تضعیف قدرت ملی نقش داشته باشند؟

پاسخ:

موقعیت جغرافیایی - وسعت شکل و ناهمواری - بنیادهای زیستی - منابع انرژی معدنی - جمعیت (صفحات ۱۴۹)

(طراح سؤال: نسرین السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

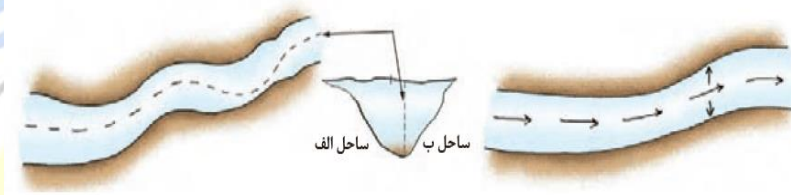
۳۲- چه مناطقی از جهان را می‌شناسید که دارای ارزش‌های جغرافیایی و بازیگران سیاسی هستند؟

پاسخ:

مناطق ژئوپلیتیکی خلیج فارس - اتحادیه اروپا - دریای خزر - قفقاز (صفحه ۱۵۱)

(طراح سؤال: نسرين السادات بزمی، استان تهران، شهرستان تهران)

۳۳- تصویر زیر بیانگر چیست؟

پاسخ:

تعیین خط مرزی رود به صورت تالوگ و خط منصف (صفحه ۱۳۰)

(طراح سؤال: فرانک فروزان، استان گلستان، شهرستان گرگان)

۳۴- نوع مرزهای هر یک از کشورهای زیر را مشخص کرده و توضیحی کوتاه در مورد آن نوع از مرز بنویسید.

مستقر در استان مازندران

الف) کانادا و آلاسکا

ب) هند و پاکستان

پاسخ:

الف) مرز پیشتاز- مرزهایی هستند که از زمان قدیم در نواحی خالی از سکنه ترسیم شده‌اند و بعدها نیز مورد قبول ساکنان دو کشور همسایه قرار گرفته‌اند.

ب) مرز تطبیقی- مرزهایی هستند که با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی تعیین می‌شوند و گروه‌های انسانی را که از نظر قومی و زبانی و دینی متفاوت‌اند از یکدیگر جدا می‌کنند. (صفحه ۱۳۲ و ۱۳۳)

(طراح سؤال: نجمه بذرافشان، استان گلستان، شهرستان آزادشهر)

۳۵- عوامل جغرافیایی مؤثر در قدرت ملی را نام ببرید؟

پاسخ:

- ۱- موقعیت جغرافیایی کشور
- ۲- وسعت، شکل و ناهمواری‌های کشور
- ۳- بنیادهای زیستی کشور
- ۴- منابع انرژی و معدنی کشور
- ۵- جمعیت کشور. (صفحه ۱۴۹)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۶- منطقه ژئوپلیتیکی را تعریف کنید؟ دو مورد از مناطق ژئوپلیتیکی را نام ببرید؟

پاسخ:

منطقه ژئوپلیتیکی عبارت است از بخشی از سطح زمین یا تعدادی کشور هم‌جوار که به دلیل داشتن ارزش‌های جغرافیایی، بازیگران سیاسی برای کنترل یا تصرف آن‌ها با یکدیگر وارد تعامل (کنش و واکنش) می‌شوند؛ به عبارت دیگر، منطقه ژئوپلیتیکی منطقه‌ای است که در آن سه عامل جغرافیا، سیاست و قدرت بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و توجه حکومت‌ها، به‌ویژه قدرت‌های جهانی را به خود جلب می‌کنند. از مناطق ژئوپلیتیکی جهان امروز می‌توان به مناطق ژئوپلیتیکی خلیج فارس، اتحادیه اروپا، دریای خزر و قفقاز اشاره کرد. (صفحه ۱۵۱)

(طراح سؤال: مسعود سیستانی، استان کرمان، شهرستان سیرجان)

۳۷- دیدگاه راتزل در ارتباط با موقعیت جغرافیایی را بنویسید؟

پاسخ:

مجاورت دولت قوی با ضعیف، دولت‌های بزرگ کشورهای ضعیف را ضمیمه خاک خود می‌کنند (صفحه ۱۴۳).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۸- چگونه کیفیت و کمیت جمعیت در افزایش قدرت ملی مؤثر است؟

پاسخ:

جمعیت فعال، باسواد، مهارت، اشتغال (صفحه ۱۵۱).

(طراح سؤال: حمزه احمدی، استان ایلام، شهرستان هلیلان)

۳۹- چرا به کشورهای سوازیلند و لسوتو کشورهای محاطی می‌گویند.

پاسخ:

چون کشورهایی هستند که درون یک کشور دیگر محصور شده (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: رقیه آزادبر، استان گیلان، شهرستان آستانه‌اشرفیه)

۴۰- تنها بندر اقیانوسی ایران چه نام دارد؟ در مورد اهمیت و ارتباط آن یک جمله بنویسید؟

پاسخ:

بندر اقیانوسی چابهار، به دلیل دسترسی به آب‌های آزاد، از قابلیت فوق‌العاده‌ای برای تجارت با جهان و توسعه حمل‌ونقل دریایی ایران و کشورهای آسیای میانه و قفقاز برخوردار است. (صفحه ۱۴۷)

(طراح سؤال: رقیه آزادبر، استان گیلان، شهرستان آستانه‌اشرفیه)

۴۱- آلفرد ماهان جهت نشان دادن اهمیت قدرت دریایی، کدام کشور را به عنوان مثال بارز در این زمینه مطرح می‌کرد؟

(د) آلمان

(ج) آمریکا

(ب) انگلستان

(الف) فرانسه

پاسخ:

گزینہ ب: انگلستان (صفحه ۱۴۵)

(طراح سؤال: یاسر حسن‌زاده، استان هرمزگان، شهرستان میناب)

۴۲- چرا شکل طویل برای کشورها چندان شکل مناسبی محسوب نمی شود؟

پاسخ:

زیرا نظارت حکومت بر همه قسمت‌های کشور و ایجاد خطوط ارتباطی با مشکل مواجه می‌شود. (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: عادل رحیمی، استان هرمزگان، منطقه جناح)

۴۳- مهم‌ترین اقدامات کشور ایران برای تبدیل شدن به قدرت بزرگ دریایی چیست؟

پاسخ:

حضور ناوگان ایران در آب‌های اقیانوس هند
ساختن زیردریایی‌ها و ناوشکن‌های چندمنظوره (صفحه ۱۴۶).

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۴- در مباحث اجتماعی و سیاسی، از قدرت با چه تعبیری یاد شده است؟

پاسخ:

کنترل دیگران یا نفوذ داشتن روی آن‌ها، سلطه و توانایی مجبور کردن دیگران به فرمان برداری (صفحه ۱۴۸).

(طراح سؤال: فاطمه استوار، استان یزد، شهرستان یزد)

۴۵- زمینه پیدایش نظریه‌های ژئوپلیتیکی چیست؟

پاسخ:

روابط عوامل جغرافیایی باسیاست و قدرت (صفحه ۱۴۳)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۶- بر چه اساسی انواع قدرت وجود دارد؟

پاسخ:

برحسب شرایط و خواسته‌ها (صفحه ۱۴۲)

(طراح سؤال: معصومه سلیمی، استان قم، شهرستان قم)

۴۷- کشور عزیزمان ایران برای تبدیل شدن به یک قدرت برتر دریایی چه اقداماتی باید انجام دهد؟

پاسخ:

ساختن زیردریایی‌ها و ناوشکن‌های چندمنظوره و حضور ناوگان ایران در آب‌های اقیانوس هند برای حفاظت از امنیت کشتی‌ها و شناورهای تجاری و نفت‌کش‌ها (صفحه ۱۴۶)

(طراح سؤال: ناهید کشاورز، استان خوزستان، شهرستان اهواز)

۴۸- با توجه به شکل زیر به سؤالات پاسخ بدهید.

الف) نوع شکل کشور را مشخص نمایید.

ب) این کشور چه مشکلاتی دارد؟

پاسخ:

الف: کشورهای چندتکه

ب: در نظارت بر همه قسمت‌های کشور و همچنین ایجاد خطوط ارتباطی با مشکل مواجه است. (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: کبری عزیزی، استان خوزستان، ناحیه ۲ اهواز)

۴۹- از نظر شکل، کشور لهستان جزء کدام نوع از کشورهاست و آیا این نوع شکل کشورها در قدرت ملی آن‌ها تأثیرگذار هست توضیح دهید؟

پاسخ:

شکل کشور لهستان جمع‌وجور یا فشرده است-بهترین شکل برای یک کشور، جمع‌وجور یا فشرده است که در آن پایتخت در مرکز قرار گرفته است. در چنین وضعیتی، در کمترین زمان می‌توان از مرکز یک سرزمین به تمام نقاط آن دسترسی پیدا کرد. قابلیت دفاعی کشور در این شکل زیاد است (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی، استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۰- شرط طویل محسوب شدن شکل یک کشور چیست و کشور فیلیپین از نظر شکل کشور در قدرت ملی با چه مشکلی مواجه است؟

پاسخ:

طول آن‌ها شش برابر عرضشان باشد -نظارت حکومت بر همه قسمت‌های کشور و ایجاد خطوط ارتباطی با مشکل مواجه می‌شود. (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: طاهره خسروانی استان بوشهر، منطقه ریگ)

۵۱- وجود پایگاه‌های نظامی ایالات متحده آمریکا در خلیج فارس و منع تردد شبانه خودروها در راستای کنترل و ویروس کرونا به ترتیب با کدامیک از مفاهیم زیر مطابقت دارند؟

۱- ژئوپلیتیک-جغرافیای سیاسی

۲-جغرافیای سیاسی ژئوپلیتیک

۳- جغرافیای سیاسی- جغرافیای سیاسی

۴- ژئوپلیتیک- ژئوپلیتیک

پاسخ:

گزینه ۱ ژئوپلیتیک-جغرافیای سیاسی (صفحه ۱۵۱)

(طراح سؤال: نازیلا مختاریان، استان قزوین، شهرستان: قزوین)

۵۲- جزیره‌ای بودن - داشتن بخش شبه‌جزیره‌ای جدا افتاده - محصور شدن توسط کشور دیگر به ترتیب ویژگی کدام کشورهاست؟

الف) تایلند - لسوتو - فیلیپین

ب) اندونزی - لهستان - شیلی

ج) اندونزی - تایلند - لسوتو

د) شیلی - تایلند - لهستان

پاسخ:

گزینه: ج

اندونزی - تایلند - لسوتو (صفحه ۱۵۱)

(طراح سؤال: فرشته ابراهیمی، استان قزوین، شهرستان قزوین)

۵۳- به سؤالات زیر در رابطه با نظریه مکیندر پاسخ دهید.

الف) علت نام‌گذاری قلعه (دژ) جهان به بخشی از اوراسیا چه بود؟

ب) منظور از جزیره جهانی در این نظریه چیست؟

ج) محدوده هارتلند در این نظریه کجاست و چه ویژگی دارد؟

د) این نظریه در جنگ جهانی اول و دوم چه تأثیری داشت؟

پاسخ:

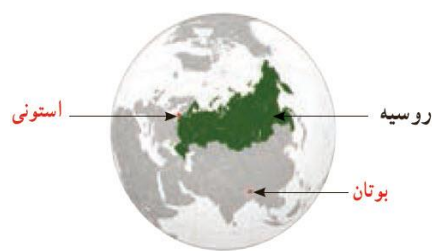
الف) مکیندر در این جزیره جهانی منطقه خشکی اوراسیا (از رود ولگا در غرب تا سیبری در شرق) را قلعه (دژ) جهان می‌دانست و می‌گفت این منطقه برای قدرت‌های دریایی، غیرقابل دسترس است.

ب) مکیندر معتقد بود که بخش عمده خشکی‌های جهان، سه قاره به هم چسبیده آسیا و اروپا و آفریقا و جزیره جهانی نام دارد.

ج) مکیندر بخش مرکزی این منطقه را محور یا قلب خشکی جهان (هارتلند) نامید و معتقد بود که این منطقه، یعنی شرق اروپا، منبع بزرگ قدرت است و هرکس بر منابع آن مسلط شود، می‌تواند بر کل جزیره جهانی و جهان فرمان براند.

د) برخی معتقدند نظریه هارتلند یا قدرت خشکی در سیاست‌های جنگ‌طلبانه آلمان، هجوم این کشور به کشورهای مجاور و بروز جنگ‌های جهانی اول و دوم بی‌تأثیر نبوده است. (صفحه ۱۴۴)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۴- با توجه به نقش عوامل جغرافیایی در قدرت ملی، کدام عامل باعث برتری روسیه نسبت به کشورهای استونی و بوتان در تصویر مقابل شده است؟ نقش این عامل را به اختصار شرح دهید.

پاسخ:

از بین دو کشور که شرایط یکسانی دارند، کشوری که سرزمین وسیع تری در اختیار دارد، قدرتمندتر است. کشورهای کوچک که کمبود فضا دارند، برای فعالیت‌های خود با مشکل روبه‌رو می‌شوند. همچنین، در کشورهای وسیع در زمان جنگ می‌توان نیروهای نظامی پشتیبان را به بخش دیگری منتقل کرد؛ چنان‌که در جنگ ژاپن و چین، چین نیروها و تدارکاتش را به غرب کشور خود انتقال داد. (صفحه ۱۴۹)

(طراح سؤال: فاطمه بوشادی، استان خراسان جنوبی شهرستان بیرجند)

۵۵- نظریه فضای حیاتی چگونه مورد تنش در بین کشورهای جهان شد توضیح دهید؟

پاسخ:

باید توجه کرد که این نظریه در اواخر قرن نوزدهم مطرح شده است و در قرن بیستم با توسعه حقوق و قوانین بین‌المللی، اقداماتی مانند کشورگشایی و تصرف سرزمین‌های دیگر قابل قبول نیست و محکوم شمرده می‌شود؛ هرچند امروزه معدودی از کشورها به حقوق کشورهای دیگر توجه نمی‌کنند و آن را نادیده می‌گیرند. حمله نظامی امریکا به افغانستان و عراق در سال‌های ۱۳۶۹ و ۱۳۸۰ و اشغال این کشورها یا حمله عراق به ایران در سال ۱۳۵۹ و به کویت در سال ۱۳۶۹ و حمله‌های عربستان به یمن در سال‌های اخیر نمونه‌هایی از توسعه‌طلبی کشورهاست. (صفحه ۱۴۴)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۶- مشکل دشواری نظارت حکومت مرکزی بر همه قسمت‌های یک سرزمین، مربوط به کدام یک از گزینه‌های زیر است؟

الف) اندونزی ب) ایران ج) لهستان د) لستو

پاسخ:

اندونزی یک کشور چندتکه است که نظارت حکومت بر همه قسمت‌های کشور و همچنین ایجاد خطوط ارتباطی در آن با مشکل مواجه می‌شود. (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: مریم سیدی سگوند، استان لرستان، شهرستان خرم‌آباد)

۵۷- نظریه فضای حیاتی توسط کدام جغرافی‌دان سیاسی مطرح گردید.

الف) آلفرد ماهان ب) راتزل ج) مکیندر د) همبولت فونت

پاسخ:

ب) راتزل (صفحه ۱۴۳)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۸- نظریه هارتلند یا قدرت خشکی در بروز کدام حوادث جهانی بی‌تأثیر نبوده است؟

پاسخ:

سیاست‌های جنگ طلبانه آلمان، هجوم این کشور به کشورهای مجاور و بروز جنگ‌های جهانی اول و دوم (صفحه ۱۴۴)

(طراح سؤال: سپیده پورصمد، استان آذربایجان شرقی، شهرستان تبریز)

۵۹- منطقه یا ناحیه ژئوپلیتیکی را تعریف کنید.

پاسخ:

منطقه ژئوپلیتیکی عبارت است از بخشی از سطح زمین یا تعدادی کشور هم‌جوار که به دلیل داشتن ارزش‌های جغرافیایی، بازیگران سیاسی برای کنترل یا تصرف آن‌ها با یکدیگر وارد تعامل (کنش و واکنش) می‌شوند. این تعامل ممکن است مذاکره، همکاری و هم‌بستگی یا رقابت و کشمکش و حتی جنگ باشد. (صفحه ۱۵۱)

(طراح سؤال: کریم گل‌زاده پته خور، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۰- هر یک از عبارت‌های زیر، توسط کدام دانشمند مطرح شده است؟

الف) منطقه خشکی اوراسیا (از رود ولگا در غرب تا سبیری در شرق) را قلع (دژ) جهان می‌دانست.

ب) موقعیت یک کشور در مجاورت یک دولت قوی یا ضعیف، بر سیاست و قدرت آن تأثیر می‌گذارد.

پاسخ:

الف) مکیندر (صفحه ۱۴۴)

ب) راتزل (صفحه ۱۴۴)

(طراح سؤال: کریم گل‌زاده پته خور، استان اردبیل، شهرستان اردبیل)

۶۱- با توجه به متن زیر علت اقتدار کشور فرانسه ناشی از کدام عامل جغرافیایی است؟
[کشور فرانسه به دلیل قرارگیری در منطقه معتدل به یکی از قدرت‌های سیاسی منطقه‌ای تبدیل شده است]

پاسخ:

بنیان‌های زیستی کشور فرانسه مانند آب، خاک، آب‌وهوا، پوشش گیاهی (صفحه ۱۵۰)

(طراح سؤال: داریوش محمودی، استان البرز، ناحیه ۲ کرج)

۶۲- مقاومت مردم غزه در برابر رژیم صهیونیستی بر روی کدام بخش از نظریه راتزل خط بطلان کشیده است؟

پاسخ:

تأکید راتزل بر اهمیت موقعیت جغرافیایی کشورها، یعنی اگر یک کشور ضعیف در کنار یک کشور قوی قرار بگیرد، پیروزی دولت‌های قوی قطعی است (صفحه ۱۴۳ و ۱۴۴).

(طراح سؤال: راضیه یعقوب تنها، استان البرز، ناحیه دو کرج)

مستقر در استان مازندران